

Vlaanderen
is ondernemen

Subsidiegids voor de ondernemer

Duurzaam ondernemen

Versie 18 april 2024

Info & advies

Koning Albert II-laan 35 bus 12
1030 Brussel
www.vlaio.be

Bel gratis 0800 20 555

of mail naar info@vlaio.be

Inhoud

Voorwoord	2
Ecologiepremie+	3
GREEN: steun voor groener en efficiënter energiegebruik	9
Strategische ecologiesteun (STRES)	14
Kmo-portefeuille: steun voor opleiding en advies	18
Energiepremies voor ondernemingen	23
Investeringsaftrek	26
Kmo-groeisubsidie: strategisch advies/aanwerving bij groeitraject	37
Circulair ondernemen subsidies	43
Duurzame bedrijfsmobiliteit: steun	47
Duurzame bedrijfshuisvesting en -omgeving: steun	52
Waterbesparing en droogtebestrijding steunmogelijkheden	56
Opslag groene energie steunmogelijkheden	62
Warmtepompen steun	64
Zonneboiler en warmtepompboiler steun	67
Groene warmte, restwarmte en warmtenetten: investeringssteun (call groene warmte)	70
Investeringssteun voor micro-WKK op biogas kleiner dan 10kW	73
Vermindering onroerende voorheffing voor gebouwen met laag E-peil	75
Vlaamse groenestroomcertificaten (GSC)	77
Vlaamse warmtekrachtcertificaten (WKC)	79
Premies voor bedrijven die selectief afvalstromen sorteren	81

Waarborgregeling voor aardwarmteprojecten (diepe geothermie)	83
Europese onderzoeks- en innovatiesteun: Horizon Europe	85
EU-innovatiefonds	88
Bijlagen	91

Voorwoord

Subsidiegidsen voor de ondernemer

De overheid heeft tal van subsidiemaatregelen gecreëerd om het bedrijfsleven te ondersteunen. Met de reeks brochures **Subsidiegidsen voor de ondernemer** biedt VLAIO basisinformatie aan over de belangrijkste subsidiemaatregelen per thema. Omdat de accountmanagers deze thematiek van zeer nabij volgen worden deze brochures zeer snel geactualiseerd.

- Startplannen;
- Investeren als kmo;
- Investeren als grote onderneming;
- Innovatief ondernemen;
- Aanwerven en opleiden;
- Duurzaam ondernemen;
- Internationale ambities.

Subsidiedatabank en nieuwsbrief

Je kan ook zelf op zoek gaan naar de subsidiemaatregelen en andere steunmaatregelen via de **Subsidiedatabank**: vlaio.be/subsidiedatabank.

De **Subsidiegidsen** kunnen tevens online worden geraadpleegd. Deze brochures worden automatisch bijgewerkt wanneer de informatie in de Subsidiedatabank wordt aangepast. Hierdoor beschik je op elk moment over de meest actuele brochures, die digitaal kunnen worden geraadpleegd of worden gedownload op de homepage van de Subsidiedatabank vlaio.be/subsidiedatabank.

Via de **nieuwsbrief van de Subsidiedatabank** wordt de mogelijkheid geboden om op de hoogte te blijven van wijzigingen in de subsidiemaatregelen en steunmaatregelen van de Subsidiedatabank en de Subsidiegidsen. Meer info op de homepage van de Subsidiedatabank vlaio.be/subsidiedatabank.

Meer informatie?

Voor bijkomende informatie of de bespreking van een concreet project kan je vrijblijvend terecht bij de bedrijfsadviseurs van VLAIO.

Bel gratis het nummer 0800 20 555 of stuur ons een mail info@vlaio.be.

Deze uitgave is een algemene informatiebrochure die enkel de grote lijnen van de behandelde materie aangeeft. Zij maakt derhalve geen aanspraak op volledigheid. De gegevens kunnen vrij overgenomen worden mits duidelijke vermelding van de bron.

Ecologiepremie+

Laatst gewijzigd op 18 apr 2024

Wat houdt de maatregel in

Ondernemingen (geen vzw's) in het Vlaamse Gewest kunnen van VLAIO een subsidie verkrijgen voor een aantal ecologische investeringen. Het subsidiebedrag wordt bepaald op basis van de vermelde meerkost van de essentiële investeringscomponenten, het type (milieuvriendelijk, energiebesparend, hernieuwbaar), de ecolklasse/ecogetal en de grootte van de onderneming. Dit resulteert in een nettosteunpercentage per technologie vermeld op de limitatieve technologieënlijst (LTL EP+) naargelang de grootte van de onderneming (kmo of go).

Met de ecologiepremie+ wil de Vlaamse overheid ondernemingen stimuleren om hun productieproces duurzaam, klimaatvriendelijk, circulair en energiezuinig te organiseren en zij neemt daarbij een gedeelte van de extra investeringskosten, die een dergelijke investering met zich meebrengt, voor haar rekening.

Naast de ecologiepremie+ is er de [strategische ecologisteun \(STRES\)](#) die tegemoet komt aan ondernemings specifieke investeringsprojecten vanaf € 3 miljoen. In 2023 en 2024 is er ook het nieuwe steunprogramma [GREEN](#) voor ondernemings specifieke investeringsprojecten voor de thema's vergroening en energiebesparing vanaf € 50.000. Voor GREEN gelden technologieën die niet gesteund worden via de ecologiepremie+ of voor technologieën van de ecologiepremie+ voor doelgroepen die niet in aanmerking komen voor de ecologiepremie+ zoals vzw's met een economische activiteit en grote ondernemingen bij sommige technologieën.

Er is een nieuwe technologieënlijst die van toepassing is op steunaanvragen ingediend vanaf 1 januari 2024. Wat werd er gewijzigd? Een overzicht vind je in de rubriek [Wat komt in aanmerking > Aanpassingen LTL lijst](#).

Wie komt in aanmerking

Alle ondernemingen met een exploitatievestiging in het Vlaamse Gewest (vermeld in de [kruispuntbank ondernemingen](#)) en die een in aanmerking komende hoofdactiviteit (activiteit met de grootste omzet) uitvoeren (op basis van de [NACE-code](#) lijst ecologiepremie) komen in aanmerking voor een ecologiepremie+.

Voor de omvang van de ecologisteun wordt wel een onderscheid gemaakt tussen kmo's en grote ondernemingen (go). Een kmo dient te beantwoorden aan volgende Europese kmo-definitie:

Criteria	kmo
Tewerkstelling	minder dan 250
ofwel jaaromzet	maximum € 50 miljoen
ofwel balanstotaal	maximum € 43 miljoen

Zelfstandigheids criterium

Zelfstandigheid uit zich in het samentellen van de data van de steunvragende onderneming met deze van de participerende (vanaf meer dan 25% participatie) en verbonden (vanaf meer dan 50% participatie) ondernemingen (zie ook [de Europese kmo-definitie](#))

Wanneer één van deze criteria wordt overschreden is men een grote onderneming. Voor de bepaling van de grootte van de onderneming wordt gekeken naar de 2 boekjaren voorafgaand aan het moment van indiening.

Vzw's zijn geen aanvaardbare juridische vorm voor de EP+. Vzw's met een economische hoofdactiviteit die in aanmerking

komt voor [GREEN](#) steun (NACE lijst GREEN) kunnen voor groene warmte en energie-efficiëntie technologieën vermeld op de LTL EP+, GREEN steun aanvragen.

Ondernemingen met één of meer grote energie-intensieve vestigingen (primaire energieverbruik $\geq 0,1$ PJ en behorende tot de doelgroep) in het Vlaamse Gewest kunnen enkel een ecologiepremie plus krijgen als deze vestigingen zijn toegetreden tot de Vlaams energiebeleidsovereenkomsten (EBO) en deze ook naleven.

Grote ondernemingen die uitgesloten zijn voor een groene warmte of energie-efficiëntietechnologie vermeld op de LTL EP+ kunnen voor deze technologie steun verkrijgen via [GREEN](#).

De investeringen kunnen worden uitgevoerd door een patrimoniumvennootschap die behoort tot dezelfde groep als de steunaanvragende onderneming.

Dit is in de volgende gevallen:

- de patrimoniumvennootschap participeert voor ten minste 25% in de steunaanvragende onderneming;
- de steunaanvragende onderneming participeert voor ten minste 25% in de patrimoniumvennootschap;
- een natuurlijke persoon of rechtspersoon participeert voor ten minste 25% in beide vennootschappen.

Een [onderneming in moeilijkheden](#) wordt uitgesloten van steun ingevolge Europese regelgeving.

Wat komt in aanmerking

Thema's

Een ecologiepremie wordt toegekend aan de technologieën die opgenomen zijn in een limitatieve technologieënlijst (afgekort LTL EP+). Voor aanvragen ingediend vanaf 1 januari 2024 (LTL-epplus-2024-01-thema) zijn er 49 technologieën steunbaar.

De technologieën zijn opgedeeld in volgende drie categorieën en zes thema's:

- milieutechnologieën;
- energiebesparende technologieën;
- hernieuwbare energie;
- koeling;
- transport;
- verlichting;
- warmte/verwarming;
- water;
- diverse.

De volledige LTL EP+ is te vinden op www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/limitatieve-technologieen.

Uitgesloten

Volgende technologieën komen niet voor op de LTL en zijn bijgevolg uitgesloten van een ecologiepremie:

- ecologie-investeringen die wettelijk verplicht zijn ... denk hierbij aan investeringen om te voldoen aan:
  - Europese of Vlaamse normen verplichtingen in het kader van energie- en klimaatbeleid Vlaanderen (bijv. energie-audit, energiebalans, energieprestatieregelgeving);
  - de voorwaarden opgenomen in de omgevingsvergunning;
- ecologie-investeringen die in aanmerking kunnen komen voor steunverlening via [warmtekrachtcertificaten](#) als vermeld in het elektriciteitsdecreet;
- ecologie-investeringen die in aanmerking kunnen komen voor steunverlening via [groenestroomcertificaten](#) als vermeld in het elektriciteitsdecreet.

Aanpassingen LTL lijst

Bij ministerieel besluit van 1 december 2023 is de limitatieve lijst met technologieën die in aanmerking komen voor subsidiëring met de ecologiepremie aangepast. De nieuwe technologieënlijst is van toepassing op steunaanvragen ingediend vanaf 1 januari 2024. De aanpassingen dienden te gebeuren in het kader van de nieuwe Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) die op 1 juli 2023 in werking is getreden:

- Geschrappt: T 201081 Elektrisch/CNG hogedruktrailer
- Aanpassing van het subsidiepercentage voor volgende transportvoertuigen- en middelen:
  - T 01071 Batterij elektrische vrachtwagen,
  - T 201072 Batterij elektrische autobus of autocar,
  - T 201098 Ombouw van een dieselvechtwagen naar een batterij elektrische vrachtwagen,
  - T 553 Voertuig lichte vracht (max 3,5 ton) met als aandrijving een brandstofcelsysteem op waterstof,
  - T 201087 Vrachtwagen met als aandrijving een brandstofcelsysteem op waterstof,
  - T 201051 Ombouw van transportmiddelen naar systemen met een brandstofcelsysteem op waterstof voor de aandrijving van het transportmiddel (inclusief offroad),
  - T 201084 Vrachtwagen met dual fuel (waterstof-diesel) verbrandingsmotor
  - T 201085 Ombouw van een transportmiddel naar een transportmiddel met een dual fuel (waterstof-diesel) verbrandingsmotor (inclusief offroad)
- Aanpassing van de uitleg
  - T 1170 Investerings voor vervoer via een waterweg als vervanging voor wegvervoer
  - T 1171 Investerings voor vervoer via een spoorweg als vervanging voor wegvervoer
- Bij aandachtspunten: aanpassing van de definitie restwarmte/-energie, toevoeging definitie niet publiek laadstation en toevoeging definitie duurzaam opgewekte elektrische energie.

Geothermische warmtepompen: bij nieuwbouw of ingrijpende energetische renovatie is er een verplicht maximum toegelaten E-peil. Als aan dit E-peil ook kan voldaan worden met een andere verwarmingstechnologie zoals aardgasverwarming of een luchtwarmtepomp ... dan is er steun mogelijk.

Verder in aanmerking komen onder andere: zonneboilers, warmte uit biogas via vergisting, koelsystemen op alternatieve koudemiddelen (CO₂, propaan, ...) en ammoniak, tankinfrastructuur voor waterstof, struvietrecuperatie, aanwenden expansie-energie, ORC (Organic Rankine Cycle) op procesrestwarmte, walstroomvoorziening, actieve daglichtkoepels en daglichtbuizen, autonoom elektrisch koelaggregaat, chemische warmtepomp, ...

Omvang steun

De ecologiepremie wordt toegekend in de vorm van een subsidie. Het bedrag van de ecologiepremie wordt bepaald door:

- de grootte van de onderneming (kmo of go);
- het type technologie (milieu, energie, hernieuwbaar);
- de ecoklasse/ecogetal (A of B/6 of 9);
- het meerkostpercentage van de technologie en de essentiële componenten.

De uiteindelijke steun is het vermelde nettosteunpercentage op het investeringsbedrag van de vermelde essentiële componenten.

De steun is steeds van toepassing op de essentiële componenten exclusief installatiekosten behalve waar vermeld bij de technologie. De investeringen moeten steeds geactiveerd worden op de balans en over minimum 3 jaar afgeschreven worden. De investeringen moeten ook minimum 5 jaar na realisatie in het bedrijf behouden te worden en mogen niet ter beschikking van derden worden gesteld.

Op de lijst zijn enkel technologieën vermeld die een positieve kosteneffectiviteit hebben volgens de Recipe-methode. Technologieën met een kosteneffectiviteit vanaf 1,5 of hoger hebben hogere steunpercentages (ecoklasse A/ecogetal 9) dan technologieën met een kosteneffectiviteit lager dan 1,5 (ecoklasse B/ecogetal 6). Om het nettosteunpercentage te bepalen moet het steunpercentage in de tabellen hieronder vermenigvuldigd worden met het meerkostenpercentage van de gekozen technologie vermeld in de LTL-lijst:

Energiebesparende technologieën

Ecoklasse	Ecogetal	kmo	go
A	9	40%	30%
B	6	30%	15%

Milieutechnologieën

Ecoklasse	Ecogetal	kmo	go
A	9	50%	40%
B	6	30%	15%

Hernieuwbare energie

Ecoklasse	Ecogetal	kmo's	go
A	9	55%	45%
B	6	30%	15%

Het totale bedrag aan toegekende ecologiepremie bedraagt maximaal € 1 miljoen per onderneming over een periode van 3 jaar te rekenen van de indieningsdatum van de eerste positief besliste steunaanvraag.

Aanvraagprocedure

Meer informatie over de aanvraagprocedure is terug te vinden op vlaio.be/nl/subsidies-financiering/ecologiepremie/aanvraagprocedure.

Om de persoonlijke gegevens maximaal te beveiligen moet men zich aanmelden via een federaal token, een elektronische identiteitskaart (eID) of itsme-app, ... Wie gebruik wil maken van de elektronische identiteitskaart, heeft uiteraard een kaartlezer en de nodige software nodig. Wie liever gebruik maakt van het federale token, kan dit aanvragen via www.belgium.be. Hou hierbij uw rijksregisternummer, SIS-kaartnummer en identiteitskaartnummer bij de hand. Het federale token is persoonlijk en wordt naar het thuisadres gestuurd. Wettelijke functiehouders (zaakvoerders, bestuurders, ...) van een onderneming kunnen een aanvraag doen. Anderen dienen eerst via het Vlaams toegangsbeheer een machtiging te krijgen via een functiehouder. Meer info hierover bij de Vlaamse Infolijn op het telefoonnummer 1700.

Opgelet! De onderneming mag nog niet gestart zijn met de investeringen bij de indiening van de aanvraag. De vroegst mogelijke startdatum van het investeringsproject is de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarin de steunaanvraag wordt ingediend.

Als startdatum geldt de datum van de eerste factuur bij aankoop of de datum van ondertekening van het financieel leasingcontract. De ecologie-investeringen moeten ook starten binnen de 6 maanden na de beslissing tot toekenning van de steun en moeten binnen een termijn van 3 jaar na de beslissingsdatum beëindigd zijn. Ten vroegste na de beslissingsdatum en ten laatste 12 maanden na de laatste factuur bij aankoop of na de datum ondertekening financieel leasingcontract, kan de steun opgevraagd worden in drie schijven of in zijn geheel.

Vanaf 16 juli 2020 werden in de digitale aanvraag per technologie een aantal vragen toegevoegd over de technische kenmerken van de installatie (vermogens, verbruik, enz.). Dit is nodig voor het opvolgen van de klimaat-efficiëntie van de ecologiesteun. Ook is het vanaf 16 juli 2020 verplicht de bestelbon/offerte van de ecologie-investering op te laden in de digitale aanvraag.

Bekijk zeker ook de [Handleiding](#) en de [Toelichting bij technische vragen ecologiepremie+](#) vooraleer je aanvraag in te dienen!

Uitbetalingsprocedure

De steun wordt in drie schijven uitbetaald (ten vroegste één maand na de beslissing tot toekenning):

- een eerste schijf (30%) nadat 30% van de investeringen zijn gerealiseerd;
- een tweede schijf (30%) nadat 60% van de investeringen zijn gerealiseerd;
- een derde schijf (40%) na beëindiging van de investeringen en na controle van het dossier.

De uitbetaling van een schijf dient via de webapplicatie te worden aangevraagd. **Opgelet!** De steun dient ten laatste 12 maanden na het beëindigen van het investeringsproject (laatste factuurdatum bij aankoop of ondertekeningsdatum financieel leasecontract) opgevraagd te worden.

Voorbeelden

Voorbeeld 1

Een Kmo-vleesverwerkingsbedrijf installeert een nieuwe koelinstallatie voor productkoeling op 4°C met 100 kW koelvermogen op basis van alternatieve koelmiddelen ter waarde van € 50.000 excl. plaatsingskosten. De nieuwe koelinstallatie en de bestaande koelinstallaties (tussen -1°C en 9°C productkoeling) in het bedrijf hebben samen een koelvermogen van minder dan 300 kW.

- NACE-code:10130 “Vervaardiging van producten van vlees of van vlees van gevogelte” is opgenomen: ok.
- Technologie: zie LTL-EP+ 2024-01 technologienr.1300: “Een nieuw koelsysteem op basis van alternatieve koudemiddelen (uitgezonderd ammoniak) met een totaal koelvermogen (binnen de onderneming) tussen 50 en 300 kW”. Totaal koelvermogen in het bedrijf met deze investering erbij is niet hoger dan 300 kW;
- uitleg:
  - “Een nieuw koelsysteem voor het koelen van ruimten, producten of processtromen op basis van CO₂ of niet-gehalogeneerde koolwaterstoffen zoals propaan, (iso)butaan, propyleen, ethyleen en ethaan. Comfortkoeling en huishoudelijke koeling komen niet in aanmerking voor deze technologie. Een nieuw koelsysteem op basis van ammoniak is weergegeven in T1301. Het totale koelvermogen(binnen de onderneming) van de verschillende installaties moet groter zijn dan 50kW en kleiner dan of gelijk aan 300 kW (ongeacht het aantal koelkringen). Indien er een temperatuursverschil is van minimum 5°C, mogen de verschillende koelsystemen opgesplitst worden voor de berekening van het totale vermogen (om in aanmerking te komen voor steun). Het koelmeubel zelf komt niet in aanmerking voor steun”.
  - meerkost: 30%
  - ecologiegetal: 6 - ecolklasse: B
  - steunpercentage: kmo 30% - go 15%
  - nettosubsidie : kmo 9% - go 4,5%
  - essentiële componenten: koelsysteem met alternatief koudemiddel (compressor, condensor, leidingen, appendages, expansieventiel en verdamper).
- Subsidiepercentage: stel dat dit een kmo is: subsidie= 30%
- Omvang subsidie = bedrag essentiële componenten (excl. plaatsing en excl. btw) x meerkostpercentage x subsidiepercentage
  - = € 50.000 x 30% x 30%
  - = € 4.500

Voorbeeld 2

Een 50% dochter van een multinational in de voedingsindustrie in diepgevroren voedingsproducten zal 3 nieuwe vrachtwagens aankopen op 100% elektriciteit van € 410.000 per vrachtwagen zonder opbouw.

- NACE-code:10393 “Productie van diepgevroren groenten en fruit” is opgenomen: ok
- Technologie :zie LTL-EP+ 2024-01 technologienr. 201071: “Batterij elektrische vrachtwagen”
- uitleg:
  - “Nieuwe vrachtwagen (meer dan 3,5 ton) met 100% elektrische aandrijving (geen hybride), zonder opbouw en met een maximum in aanmerking komend investeringsbedrag van € 400.000 per vrachtwagen. Per onderneming komen maximum twee vrachtwagens in aanmerking voor steun”
  - milieutechnologie
  - meerkost: 80%
  - ecologiegetal: 9 - ecolklasse A
  - steunpercentage kmo: 40% - go: 30%
  - nettosubsidie kmo: 32% - go: 24%
  - essentiële componenten: vrachtwagen met 100% elektrische aandrijving (zonder opbouw)
- Subsidiepercentage: stel dat dit een 50% dochter is van een grote onderneming dan is de onderneming zelf ook een grote onderneming.
- Omvang subsidie= bedrag essentiële componenten x subsidiepercentage
  - = € 800.000* x 80% x 30%
  - = € 192.000

* maximaal € 400.000 per vrachtwagen en maximaal twee vrachtwagens op te geven (€ 410.000 > € 400.000 x 3 > 2 = € 800.000 op te geven bedrag)

Vrijgesteld van vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2006 geldt er een vrijstelling van vennootschapsbelasting voor kapitaal- en interestsubsidies die door de gewesten in het kader van de economische expansiewetgeving toegekend worden aan ondernemingen om “immateriële en materiële vaste activa aan te schaffen of tot stand te brengen”. Ondernemingen als natuurlijke persoon (zelfstandigen, éénmanszaken, ...) zijn niet vrijgesteld van belasting op de ecologiepremie plus.

Ook voor deze maatregel geldt deze vrijstelling. Voor meer informatie zie [Veelgestelde vragen: welke subsidies worden vrijgesteld van belasting](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

Stuur bij voorkeur een e-mail naar VLAIO. Toch iets via post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan één [postadres](#).

VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331
1210 Brussel
België
T 0800 20 555

ecologiepremie@vlaio.be

[Ecologiepremie Plus](#)

GREEN: steun voor groener en efficiënter energiegebruik

Laatst gewijzigd op 11 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Met de oproep GREEN (Groener en Efficiënter Energiegebruik in de industrie) voorziet de Vlaamse overheid financiële steun voor ondernemingen die investeren om de transitie te maken van fossiele brandstoffen naar groene energiedragers (vergroening) en/of om de totale energievraag van de onderneming te reduceren door verhoging van de energie-efficiëntie van een kernactiviteit/-proces (energie-efficiëntie). Zowel nieuwe als vervang-investeringen komen in aanmerking.

Deze steun is er zowel voor kmo's, grote ondernemingen als vzw's met een economische activiteit.

Om de klimaatopwarming aan te pakken en de stijgende energiekosten te drukken, moet het energieverbruik van ondernemingen groener en efficiënter. Ondernemingen die hierin investeren, kunnen nu ook beroep doen op de nieuwe GREEN investeringssteun bij VLAIO: Groener en Efficiënter Energieverbruik in de industrie. Heb je plannen om voor de warmtevraag of koeling van je productieprocessen over te stappen van fossiele brandstoffen (zoals aardgas, diesel, stookolie, ...) naar elektriciteit of groene energie (zoals biogas, groene of blauwe waterstof)? Check dan eerst de [technologieënlijst van de Ecologiepremie+](#). Staat jouw technologie hier niet in of kom je niet in aanmerking als vzw of grote onderneming? Bekijk dan de mogelijkheden van deze subsidie.

Wie komt in aanmerking

Alle kmo's en grote ondernemingen (go) die investeren in een exploitatiezetel in het Vlaamse Gewest, een aanvaardbare hoofdactiviteit uitvoeren ([NACE-code](#)), en een [aanvaardbare rechtsvorm](#) hebben.

- Wie hier nog geen exploitatiezetel heeft, moet ten laatste één jaar na de goedkeuring van de steunaanvraag in het Vlaamse Gewest een exploitatiezetel vestigen.
- Als je tot de doelgroep van [EBO Vlaanderen](#) behoort, moet je ook toegetreden zijn tot de energiebeleidsovereenkomst.
- Uitgesloten zijn landbouwondernemingen en ondernemingen met een overheidsaandeel vanaf 50%, ondernemingen in moeilijkheden of ondernemingen tegen wie een procedure voor terugvordering van steun loopt.
- Vzw's met een economische activiteit komen in aanmerking als ze voor die economische activiteit een gescheiden boekhouding voeren.

Voor de omvang van de ecologiesteun wordt er een onderscheid gemaakt tussen kmo's en grote ondernemingen. Hierbij dient de onderneming te beantwoorden aan de [Europese kmo-definitie](#) met het zelfstandigheids criterium.

Criteria	kmo	go
Tewerkstelling	minder dan 250 VTE	vanaf 250 VTE
ofwel jaaromzet	maximum €50 miljoen	meer dan €50 miljoen
ofwel balanstotaal	maximum €43 miljoen	meer dan €43 miljoen

Zelfstandigheids criterium

Zelfstandigheid uit zich in het samentellen van de data van de steunvragende onderneming met deze van de participerende (vanaf meer dan 25% participatie) en verbonden (vanaf meer dan 50% participatie) ondernemingen.

Financiering via een patrimoniumvennootschap is mogelijk [onder bepaalde voorwaarden](#).

Wat komt in aanmerking

Thema 'vergroening': overstappen naar elektriciteit of groene energie

We spreken van 'vergroening' als de eindgebruiker investeringen doet om fossiele brandstoffen (zoals aardgas, diesel, stookolie, ...) te vervangen door het gebruik van groene warmte, groene koude, groene stroom, groene waterstof, blauwe waterstof, restwarmte of restkoude.

Groene energiedragers die in deze oproep gesteund kunnen worden, zijn vormen van:

- warmte afkomstig van:
  - hernieuwbare energiebronnen: thermische zonne-energie, geothermie, de omgeving, de getijden, de golflagen en andere energie uit de oceanen, waterkracht, biomassa die voldoet aan de duurzaamheidscriteria van [RED II](#), gas van rioolzuiveringsinstallaties en biogas.
  - groene waterstof (geproduceerd uit groene stroom) of blauwe waterstof (geproduceerd uit fossiele brandstoffen met opvang van koolstofemissies (carbon capture) en permanente opslag (carbon storage) of gebruik van de opgevangen koolstofemissies (carbon utilization))
  - restwarmte
- elektrificatie (voorbeeld: een proces op aardgas elektrisch maken)

Zijn uitgesloten:

- vaste en vloeibare biomassa die niet voldoet aan de duurzaamheidscriteria van RED II
- omgevingslucht (voorbeeld: warmtepomp op buitenlucht)
- stortgas
- PV-panelen, windturbines, of andere manieren om elektriciteit te produceren

Thema 'energie-efficiëntie'

De eerste stap naar duurzamer energieverbruik is minder energie verbruiken. Daarom steunen we ook de ondernemingen die energie-efficiënte maatregelen nemen om de totale energievraag van kernactiviteiten te verminderen. Kernactiviteiten zijn investeringen die in hoofdzaak productiegerelateerd zijn.

Specifieke aanpassingen aan het productieproces of aan de warmte-koude opslag komen in aanmerking. Denk bijvoorbeeld aan specifieke investeringen aan je productieproces waarbij je plots veel efficiënter kan verwarmen. De technologieën waarin geïnvesteerd wordt, moeten echter standaardtechnologieën overschrijden. Het is niet de scope van deze oproep om standaardinvesteringen te steunen. Zo worden bijvoorbeeld volgende investeringen **uitgesloten**:

- thermische isolatie
- efficiëntere verlichting
- toerentalregeling van compressoren
- gebouwbeheerssystemen
- verduurzaming van het wagenpark
- aansturen van zonnepanelen
- ...

Ook investeringen enkel gerelateerd aan het gebouw, het wagenpark, ... komen niet in aanmerking.

Investeringen in nieuwe fossiele technologieën komen eveneens niet in aanmerking, tenzij het over opwaardering van restwarmte gaat.

Investeringen die wettelijk verplicht zijn, komen niet in aanmerking voor GREEN-steun. Denk hierbij aan investeringen om te voldoen aan:

- Europese of Vlaamse normen

- verplichtingen in het kader van energiebeleid Vlaanderen (zie het Energiebesluit van 19 november 2010, bijv. energie-audit of energiebalans)
- de voorwaarden opgenomen in de omgevingsvergunning
- investeringen moeten duidelijk verder gaan dan wat wettelijk verplicht is om steunbaar te zijn.

Omvang steun

De steun is afhankelijk van de grootte van de onderneming (kmo of go) en van de eco-klasse. De nettosteun is het steunpercentage op de meerkost van subsidiabele kosten ten opzichte van de kosten van een standaardinvestering.

Steunpercentages

kmo go

Ecoklasse A 40% 30%

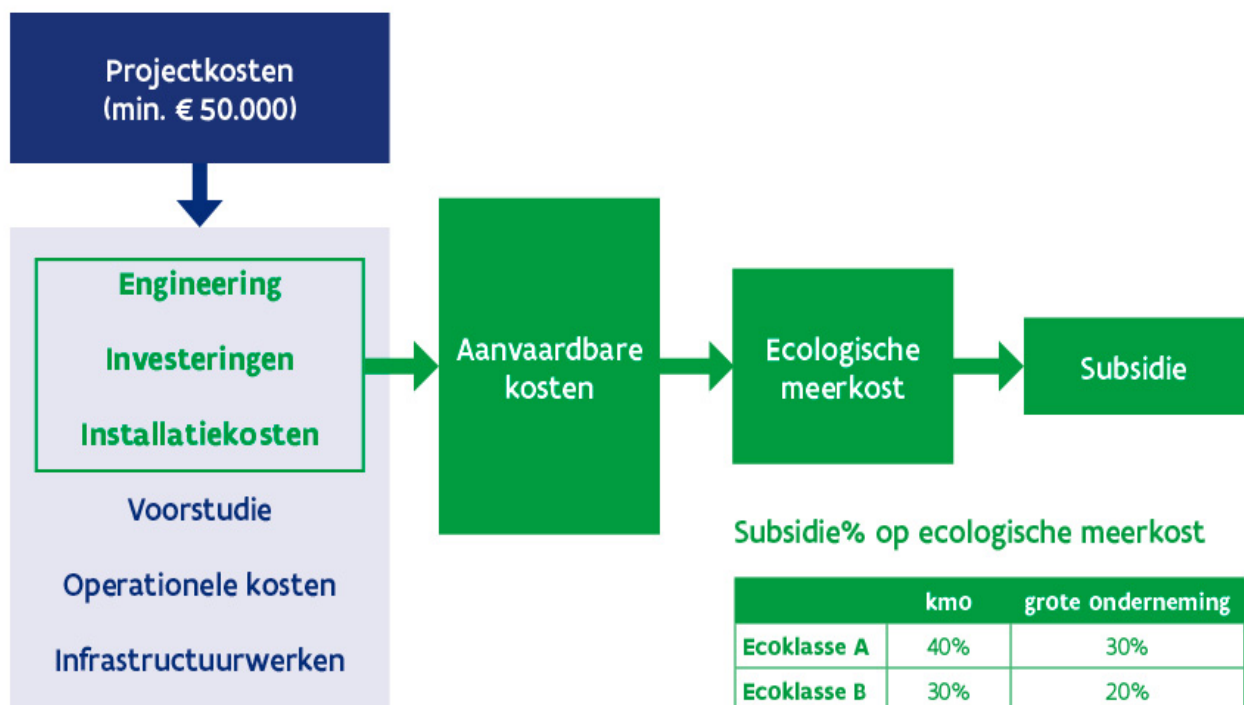
Ecoklasse B 30% 20%

- Ecoklasse A: projecten die een hoge kosteneffectiviteit (KE) behalen (hoge milieubaten per geïnvesteerde euro, $KE \geq 1,5$) behoren tot ecoklasse A en krijgen een hoger steunpercentage.
- Ecoklasse B: projecten die een lagere (maar nog steeds voldoende) kosteneffectiviteit behalen (iets lagere milieubaten per geïnvesteerde euro, $KE < 1,5$ maar > 0) behoren tot ecoklasse B en krijgen een lager steunpercentage.

De terugverdientijd dient minstens 3 jaar te zijn.

Subsidiabele kosten

De projectkosten omvatten alle kosten die nodig zijn om het project uit te voeren: de kosten voor engineering, investeringen (afschrijving over minstens 3 jaar), installatie, voorstudie, operationele kosten en infrastructuurkosten moeten samen minstens € 50.000 bedragen. Niet alle kosten worden aanvaard.

De in aanmerking komende kosten omvatten de volgende componenten:

- Engineeringkosten: berekeningen en dimensioneringen van de gekozen technologie
- Investeringskosten: de effectieve kost van het nieuwe toestel
- Installatiekosten: de kosten om de installatie te plaatsen

Operationele kosten en studiekosten behoren niet tot de in aanmerking komende kosten, evenmin als kosten voor infrastructuur werken.

Berekening ecologische meerkost

De ecologische meerkost is de kost van de extra investeringen (exclusief btw) noodzakelijk voor het verwezenlijken van de milieudoelinden.

De extra investeringen worden berekend door de ecologie-investering te vergelijken met een klassieke investering die in technisch opzicht vergelijkbaar is, maar waarmee niet hetzelfde niveau van milieubescherming bereikt kan worden (= de standaardinvestering). De vergelijking gebeurt op basis van een gelijke productiecapaciteit.

Berekening steunbedrag

Steunbedrag = ecologische meerkost x subsidiepercentage.

De steun bedraagt per onderneming maximum € 1.000.000 in totaal. Dit kan worden verdeeld over meerdere steunaanvragen.

Cumulatieverbod

GREEN-steun mag niet gecumuleerd worden met andere overheidssteun. Dat betekent dat de onderneming geen steun mag aanvragen voor dezelfde in aanmerking komende investeringskosten (bijvoorbeeld geen overlap tussen oproepen van VLAIO en VEKA, geen overlap tussen premies van Fluvius en steun via VLAIO, ...).

Aanvraagprocedure

Aanvraag in 2 stappen

- Je vraagt via het [aanmeldingsformulier](#) eerst een voorbespreking aan. Tijdens dit gesprek wordt nagegaan of jouw investeringsplannen kans maken op subsidiëring. Na dit gesprek ken je de aandachtspunten zodat een goede subsidieaanvraag kan worden opgemaakt.
- de subsidieaanvraag gebeurt online op de VLAIO website www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/green-investeringssteun. In de aanvraag dient een projectbeschrijving en de excel GREEN ingevuld, opgeladen te worden. Je vindt deze documenten en meer informatie op de pagina [Aanvraagprocedure](#).

Opgelet

- Een project mag pas starten vanaf de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de subsidieaanvraag werd ingediend. Als startdatum geldt de vroegste datum, hetzij van de eerste factuur bij aankoop, hetzij van de datum van de akte bij verwerving van een onroerend goed, hetzij de ondertekeningsdatum van een financiële leasingovereenkomst.
Bijvoorbeeld: je dient de subsidieaanvraag in op 15 april 2023. In dat geval mag de investering ten vroegste starten op 1 mei 2023. Dien je in op 8 mei, dan mag de investering ten vroegste beginnen op 1 juni. Dat staat los van een eventuele goedkeuring van de subsidie.
- Het project dient te starten binnen de twaalf maanden na goedkeuring van de subsidie. Als deze termijn overschreden wordt, kan VLAIO enkel beslissen over de verlenging van de termijn om te starten met investeren met maximaal zes extra maanden (tot maximaal achttien maanden na goedkeuring van de subsidie).

Het project moet uitgevoerd zijn ten laatste drie jaar na beslissingsdatum tot steuntoekenning.

Uitbetalingsprocedure

Jouw project zal worden beoordeeld op basis van een criteria: zie rubriek [Vervolgstappen](#) op de VLAIO website.

De steun wordt na goedkeuring uitbetaald in twee schijven van 50% op basis van de aangereikte facturen en/of financiële leasecontracten en de bewijsstukken van activering van de uitgaven: de afschrijvingstabellen of een uittreksel uit de grootboekrekeningendoor de steunaanvrager.

Voor de laatste schijf wordt ook een verklaring op eer gevraagd.

Vrijgesteld van vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2006 geldt er een vrijstelling van vennootschapsbelasting voor kapitaal- en interestsubsidies die door de gewesten in het kader van de economische expansiewetgeving toegekend worden aan ondernemingen om “immateriële en materiële vaste activa aan te schaffen of tot stand te brengen”.

Ook voor deze maatregel geldt deze vrijstelling. Voor meer informatie zie [Veelgestelde vragen: welke subsidies worden vrijgesteld van belasting](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Afdeling steun ondernemingen - Ecologiesteun

Koning Albert II-laan 15 bus 331

1210 Brussel

België

T 0800 20 555

green@vlaio.be

www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/green-investeringssteun

Strategische ecologiesteun (STRES)

Laatst gewijzigd op 11 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Ondernemingen (geen vzw's) kunnen voor groene investeringen in "strategische" spijttechnologie in het Vlaamse Gewest een subsidie bekomen van VLAIO. De minimum investering bedraagt € 3 miljoen. Het steunpercentage varieert van 20 tot 40% en is afhankelijk van de performantie van de technologie, de grootte van de onderneming en de aanvaarde meerkost van de essentiële componenten.

Deze steunregeling (STRES) is een aanvulling op de [ecologiepremie+](#). Terwijl bij deze laatste een onderneming een keuze moet maken uit gestandaardiseerde technologieën (limitatieve technologieënlijst), komt STRES tegemoet aan specifieke en grotere investeringsprojecten.

Wie komt in aanmerking

Een onderneming dient aan volgende voorwaarden te voldoen:

- een onderneming zoals vermeld in artikel 3 van het decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid;
- zij realiseert haar investeringen in het Vlaamse Gewest;
- zij oefent een aanvaardbare hoofdactiviteit ([NACE-code](#)) uit;
- een administratieve overheid heeft geen dominerende invloed in de onderneming. Er is een vermoeden van een dominerende invloed indien 50% of meer van het kapitaal of de stemrechten van deze onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks in handen van een administratieve overheid zijn. Dit vermoeden kan weerlegd worden indien de onderneming kan aantonen dat de administratieve overheid geen dominerende invloed uitoefent op het beleid van de onderneming;
- de onderneming is voor de indieningsdatum van de steunaanvraag toegetreden tot de energiebeleidsovereenkomst (EBO) die voor haar van toepassing is op de indieningsdatum van de steunaanvraag;
- de onderneming toont het stimulerende karakter aan van de ecologiesteun op de geplande investeringen;
- de onderneming heeft op de indieningsdatum geen achterstallige schulden bij de RSZ en geen procedure op basis van Europees of nationaal recht lopen waarbij een toegekende steun wordt teruggevorderd;
- de onderneming voert een haalbaarheidsstudie uit waaruit de technische en economische haalbaarheid blijkt van de geplande ecologie-investeringen.

Vzw's zijn geen aanvaardbare juridische vorm.

Een [onderneming in moeilijkheden](#) wordt uitgesloten van steun ingevolge Europese regelgeving.

Wat komt in aanmerking

Enkel strategische ecologie-investeringen van een individueel of gemeenschappelijk project, met een minimum aanvaardbaar investeringsbedrag van € 3 miljoen komen in aanmerking.

De ecologie-investeringen worden door VITO getoetst aan de basisvoorwaarden zoals gesteld in de Europese milieukaderregeling en zijn gericht op:

- het overtreffen van bestaande Europese normen (voor zover er geen strengere Vlaamse normen van toepassing zijn); Voor de aanschaf van nieuwe vervoersmiddelen moeten enkel de Europese normen worden overtroffen die in werking zijn getreden;
- het behalen van milieudoelstellingen waarbij geen Europese normen gelden.

De volgende ecologie-investeringen komen niet voor steun in aanmerking:

1° de ecologie-investeringen die vroeger zijn geactiveerd en opgenomen in de afschrijvingstabel, en die verworven worden van:

- een onderneming waarin de steunaanvragende onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks participeert;
- een onderneming die rechtstreeks of onrechtstreeks participeert in de steunaanvragende onderneming;
- een verwante patrimoniumvennootschap;
- een onderneming die hiervoor reeds ecologiesteun heeft ontvangen;

2° de ecologie-investeringen die verworven worden van een zaakvoerder, een bestuurder of een aandeelhouder van de steunaanvragende onderneming;

3° de ecologie-investeringen die in geval van aankoop niet verworven worden in volle eigendom;

4° de ecologie-investeringen die gratis of onder bezwarende titel ter beschikking worden gesteld aan derden;

5° ecologie-investeringen die in aanmerking komen voor steunverlening via warmtekrachtcertificaten als vermeld in het titel, VII, hoofdstuk I, van het Energiedecreet;

6° ecologie-investeringen die in aanmerking komen voor steunverlening via groenestroomcertificaten als vermeld in het titel, VII, hoofdstuk I, van het Energiedecreet;

7° de ecologie-investeringen die een onderdeel uitmaken van de ecologie-investeringen, vermeld in punt 5° en 6°;

8° de ecologie-investeringen met betrekking tot de oprichting, uitbreiding of modernisering van een bedrijventrum of een doorganggebouw;

9° de ecologie-investeringen die op een periode van minder dan drie jaar worden afgeschreven.

Grote ondernemingen die niet in aanmerking komen voor technologieën op de LTL van de ecologiepremie+, kunnen hiervoor ook geen strategische ecologiesteun genieten.

Technologieën die gesteund worden door de ecologiepremie+ kunnen ook gesteund worden door STRES op voorwaarde dat ze minder dan 50% deel uitmaken van het totaal aanvaardbaar investeringsbedrag voor STRES.

Omvang steun

De hoogte van de steun is afhankelijk van:

- performantie van de technologie: ecologiegetal 3 tot 9/ ecolklasse B tot A (op basis van de berekende positieve kosteneffectiviteit);
- grootte van de onderneming: kmo of go ([Europese definitie](#)), voor de bepaling van de bedrijfsgrootte wordt er gekeken naar de twee boekjaren voorafgaand aan het moment van indiening van de steunaanvraag;
- aanvaarde meerkost van de essentiële componenten;
- vanaf 2015 wordt in de berekening van de meerkost van energiebesparende investeringen de energiebaton gedurende een aantal jaar, niet meer in mindering gebracht waardoor de nettosteun (steunpercentage x meerkostpercentage x aanvaarde investeringen) verhoogt;
- met ingang van 11 maart 2015 worden de steunpercentages voor zowel milieu-investeringen, investeringen op energiegebied en investeringen ten behoeve van energie uit hernieuwbare energie of hoogrenderende warmtekrachtkoppeling als volgt toegepast:

Ecoklasse Ecologiegetal kmo go

A	9-6	40%	30%
B	4-3	30%	20%

De steun per onderneming is beperkt tot maximum € 1 miljoen per drie jaar.

Bijkomende voorwaarden

De indiening van de steunaanvraag moet voor de start van de investeringen gebeuren.

Voor aanvragen vanaf 1 april 2016 is de vroegst mogelijke startdatum van het project de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarin de steunaanvraag wordt ingediend.

Stavingsstukken dienen binnen de 15 kalenderdagen na de aanvraag bezorgd te worden.

De start van de investeringen dient binnen de 6 maanden na de beslissing tot toekenning van de steun aangevat te worden.

De investeringen moeten ten laatste 3 jaar na de goedkeuring beëindigd zijn.

De investeringen moeten 5 jaar na realisatie door de aanvragende onderneming geëxploiteerd en behouden blijven.

Aanvraagprocedure

Vanaf 15 januari 2018 kunnen aanvragen voor de strategische ecologiesteun uitsluitend nog digitaal ingediend worden.

Volgende opgegeven informatie wordt beoordeeld in volgende stappen:

Het **strategisch karakter** van een investeringsproject wordt afgetoetst aan de hand van volgende voorwaarden:

- het project biedt een globale milieu- of energieoplossing op ondernemingsniveau met gesloten energie- (1) en materiaalkringlopen en procesgeïntegreerde oplossingen. Ecologie-investeringen die opgenomen zijn of potentieel in aanmerking komen om opgenomen te worden op de LTL moeten een minderheid van het totale project uitmaken;
- het project kadert in een globale visie van de onderneming ten aanzien van het milieu of het duurzaam energiegebruik in de onderneming;
- het project streeft generieke milieu- of energiebeleidsdoelstellingen (2) na.

(1) Onder gesloten energiekeringen wordt verstaan 'investeringen die een maximale energie-efficiëntie nastreven, een bijdrage leveren aan de zelfvoorziening in energie of waarbij het gebruik van hernieuwbare energie wordt gemaximaliseerd.

(2) Onder generieke milieu- of energie beleidsdoelstellingen wordt verstaan het nastreven van doelstellingen op milieuthema's zoals deze o.a. in Mira-T zijn opgenomen. In het meest recente Mira-T-rapport van 2011 worden volgende milieuthema's vermeld: zware metalen, fijn stof, hinder, verzuring, fotochemische luchtverontreiniging, aantasting van de ozonlaag, klimaatverandering, waterhuishouding (inclusief hergebruik water), bodemverontreiniging, afval (inclusief hergebruik grond- en hulpstoffen).

De behandeling gebeurt op dossierbasis en wordt beoordeeld in drie stappen waarna een voorstel tot steuntoekenning aan de Vlaams Minister voor Economie wordt voorgelegd:

- Stap 1: In deze stap wordt door de beoordelingscommissie geoordeeld over het strategisch karakter van het investeringsproject.
- Stap 2: In deze stap beoordeelt de dossierbehandelaar of de aanvraag ontvankelijk is en voldoet aan de wettelijke voorwaarden.

- Stap 3: De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) beoordeelt de technische aspecten van de investeringen:
  - de in aanmerking komende investeringen;
  - de meerkost;
  - de performantie (ecologiegetal/ecoklasse bepaald op basis van een positieve kosteneffectiviteit).

Uitbetalingsprocedure

De steun wordt uitbetaald in drie schijven:

- De eerste schijf van 30% na realisatie van 30% van de investeringen.
- De tweede schijf van 30% na realisatie van 60% van de investeringen.
- De derde schijf van 40% na realisatie van de investeringen en na inspectie.

De steun moet ten laatste 12 maanden na de beëindiging van de investering (laatste factuur) opgevraagd worden.

Vrijgesteld van vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2006 geldt er een vrijstelling van vennootschapsbelasting voor kapitaal- en interestsubsidies die door de gewesten in het kader van de economische expansiewetgeving toegekend worden aan ondernemingen om “immateriële en materiële vaste activa aan te schaffen of tot stand te brengen”.

Ook voor deze maatregel geldt deze vrijstelling. Voor meer informatie zie [Veelgestelde vragen: welke subsidies worden vrijgesteld van belasting](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331

1210 Brussel

België

T 0800 20 555

ecologiepremie@vlaio.be

vlaio.be/strategische-ecologiesteun

Kmo-portefeuille: steun voor opleiding en advies

Laatst gewijzigd op 5 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Kmo's kunnen via de kmo-portefeuille van VLAIO een subsidie bekomen voor bepaalde externe opleidingen of advies bij geregistreerde dienstverleners. Kleine ondernemingen krijgen 30% subsidie tot een maximum van € 7.500 op jaarbasis. Middelgrote ondernemingen krijgen 20% subsidie, eveneens tot een maximum van € 7.500 op jaarbasis.

Voor de specifieke thema's 'duurzaamheid – energie-efficiëntie' en 'digitalisering – cyberssecurity' geldt een verhoogd steunpercentage van 45% voor kleine ondernemingen en 35% voor middelgrote ondernemingen.

Wie komt in aanmerking

De kmo-portefeuille richt zich tot beoefenaars van vrije beroepen, kleine en middelgrote ondernemingen met een [aanvaardbare rechtsvorm](#), vestiging in het Vlaamse Gewest en een [aanvaardbare hoofdactiviteit](#).

Een onderneming is klein of middelgroot wanneer zij cumulatief aan volgende voorwaarden voldoet:

Criteria	ko	mo
Tewerkstelling	minder dan 50	minder dan 250
ofwel jaaromzet	maximum €10 miljoen	maximum €50 miljoen
ofwel balanstotaal	maximum €10 miljoen	maximum €43 miljoen

Zelfstandigheids criterium

Zelfstandigheid uit zich in het samentellen van de data van de steunvragende onderneming met deze van de participerende (vanaf meer dan 25% participatie) en verbonden (vanaf meer dan 50% participatie) ondernemingen (zie ook [vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/voorwaarden/de-europese-kmo-definitie](#)).

Vzw's komen niet in aanmerking voor de subsidies van de kmo-portefeuille (sommige vzw's komen wel in aanmerking voor de [Managementadvies subsidie voor de sociale economie](#) of de [Werkbaarheidscheque](#)).

Je kan de subsidie enkel aanvragen voor '[werken in je bedrijf](#)' in de vestiging in het Vlaams Gewest.

Wat komt in aanmerking

Enkel de opleidingen en adviezen die kaderen binnen een van de volgende acht toekomstgerichte thema's komen in aanmerking voor steun:

- **Bedrijfsstrategie:** de koers en structuur van je onderneming bepalen om zo de strategische bedrijfsdoelstellingen te bereiken.
- **Beroepsspecifieke competenties:** kennis en vaardigheden verwerven in een bepaald vaktechnisch gebied, nodig om de kerntaken van een functie of beroep uit te oefenen. Voor dit thema werd een lijst opgesteld van subsidiabele diensten die kan je raadplegen in pdf of via een online lijst. Enkel opleidingen of adviezen die op deze lijst staan kunnen worden gesubsidieerd.
- **Digitalisering:** inzetten op het gebruik van digitale technologieën, innovaties en data die leiden tot nieuwe activiteiten of wijzigingen in bestaande activiteiten op het vlak van hardware, software, onlinetoepassingen en cyberssecurity.

- **Duurzaamheid:** streven naar een efficiënter gebruik van grondstoffen, onderdelen en producten met respect voor milieu en maatschappij.
- **Financiële geletterdheid:** financiële en boekhoudkundige kennis verwerven die nodig is om een onderneming succesvol te beheren.
- **Innovatie:** antwoord bekomen op een specifieke technologische kennisvraag over een product, proces of dienst.
- **Internationalisering:** de nodige kennis verweven om internationaal te ondernemen.
- **Personeelsmanagement:** het personeelsbeleid uitwerken met als doel een goed functionerende arbeidsorganisatie.

Voor de thema's wordt een brede interpretatie gehanteerd. Alle diensten die inhoudelijk gelinkt kunnen worden aan een thema kunnen worden gesteund. Bij twijfel kan je contact opnemen met jouw dienstverlener. Enkel voor de beroepsspecifieke competenties wordt met een specifieke lijst gewerkt.

Opleiding

Met de kmo-portefeuille kan de kostprijs van opleidingen, bij een geregistreerde dienstverlener, gevolgd door de werkende in een onderneming gesubsidieerd worden. Elke opleiding moet bijdragen tot het verbeteren van het huidige of het toekomstige bedrijfsfunctioneren van de onderneming en gericht zijn op de kernprocessen van de onderneming.

Afstandsleren of e-learningformules komen enkel in aanmerking indien er rechtstreekse interactie voorzien is met de lesgever, dit kan digitaal (bv. rechtstreekse chat of forum) of fysiek.

Voor elke opleiding moet een gepersonaliseerd vormingsattest worden uitgereikt en moet de opleidingsverstrekker een aanwezigheidslijst bijhouden.

Voorbeelden: informaticacursus, taaltraining in kader van internationalisering, managementtraining, opleiding balans lezen, ...

Advies

Advies in de kmo-portefeuille zijn schriftelijke raadgevingen verstrekt door een geregistreerde dienstverlener, gericht op de kernprocessen van de onderneming, bedoeld om de werking van jouw onderneming te verbeteren. De raadgevingen stellen je in staat om correcte en fundamenteel onderbouwde beslissingen te nemen voor jouw bedrijf.

Er zijn 2 mogelijke vormen van advies:

1. Schriftelijke aanbevelingen die een probleem analyseren, een concreet advies geven, een implementatieplan helpen opstellen en begeleiding bij implementeren.
2. Schriftelijke aanbevelingen die kansen en oplossingen signaleren, ze in kaart brengen en onderzoeken.

Voorbeelden: marktanalyse maken; investeringsanalyse maken; adviezen met het oog op het afsluiten van joint-ventures; identificeren, analyseren, bestuderen van mogelijke technische problemen, invloedsparameters of belemmeringen die zich stellen rond een beoogde innovatie; advies omtrent merkstrategie, advies over digitalisering of gebruik van artificiële intelligentie binnen de bedrijfsvoering, ...

Uitgesloten: advies over gewone bedrijfsuitgaven, wettelijk verplichte adviezen.

Omvang steun

Kleine onderneming

Voor een kleine onderneming wordt een steunpercentage van 30% gehanteerd tot een maximum van € 7.500 steun op jaarbasis.

Middelgrote onderneming

Voor een middelgrote onderneming wordt een steunpercentage van 20% gehanteerd tot een maximum van € 7.500 steun op jaarbasis.

Cybersecurity en energie-efficiëntie

Voor de specifieke thema's 'duurzaamheid – energie-efficiëntie' en 'digitalisering – cybersecurity' geldt een verhoogd steunpercentage van 45% voor kleine ondernemingen en 35% voor middelgrote ondernemingen.

Extra toelichting

- Het aanvaardbare projectbedrag voor opleiding dient minimum € 100 te bedragen;
- Het aanvaardbare projectbedrag voor advies dient minimum € 500 te bedragen;
- Een project moet worden afgewerkt vóór afloop van het daaropvolgende jaar (bv. een aanvraag ingediend op 5 april 2024 moet worden afgewerkt vóór 31 december 2025);
- Welke kosten:
  - Opleidings- of advieskost;
  - Catering bij opleiding tot € 25 per persoon per dag;
  - Cursusmateriaal voor zover dit uitsluitend wordt gebruikt tijdens de opleiding;
  - Verplaatsingskosten docent.
- Btw wordt niet gesubsidieerd.

De-minimis

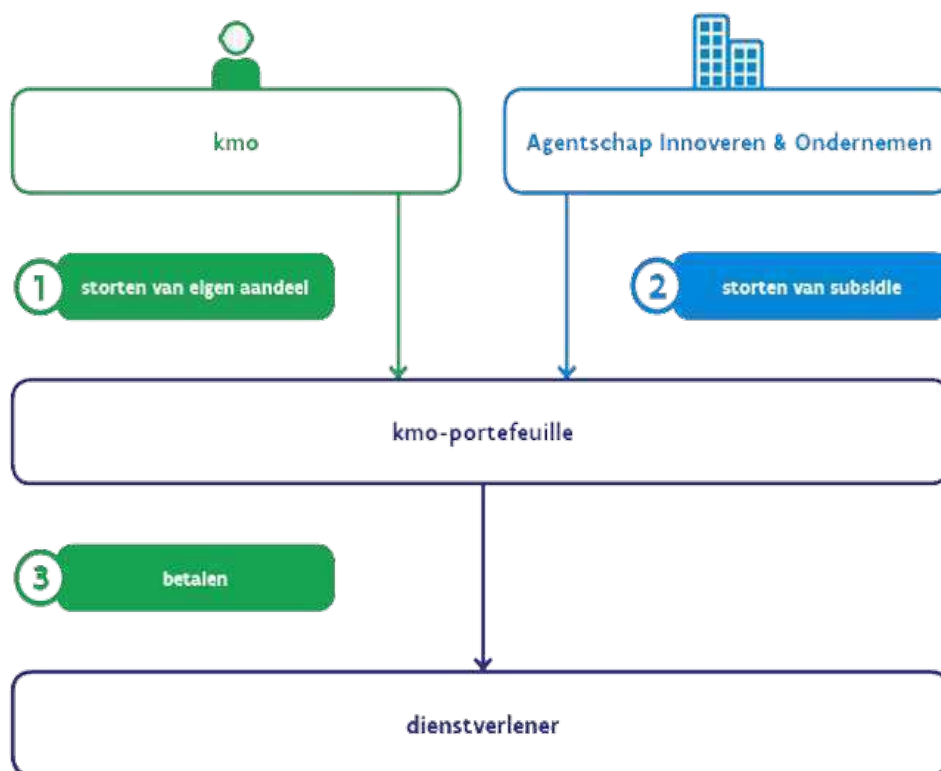
Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/wat-is-de-kmo-portefeuille.

Aanvraagprocedure

De aanvraagprocedure voor de kmo-portefeuille gebeurt volledig digitaal. Als je voor de eerste keer een subsidieaanvraag wil doen, moet je je onderneming eerst [registreren](#).

Elke [subsidieaanvraag gebeurt online](#) nadat je een overeenkomst voor advies hebt afgesloten met je dienstverlener of een persoon die werkt binnen je onderneming hebt ingeschreven voor een opleiding. De [gebruikershandleiding van de kmo-portefeuille](#) helpt je om vlot een subsidieaanvraag in te dienen.

Vooraleer je jouw aanvraag indient moet je al een overeenkomst afgesloten hebben met een geregistreerde dienstverlener. Best vraag je dan zo snel mogelijk de subsidie aan. Dit moet gebeuren binnen de 14 kalenderdagen na aanvang van de prestaties. Hieronder staat vermeld welke stappen doorlopen moeten worden.

Geregistreeerde dienstverlener

Een dienstverlener kan je zoeken op de website via de module [Zoek een geregistreeerde dienstverlener](#).

Informatie over de registratieprocedure voor dienstverleners kan je terugvinden op de website vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/kmo-portefeuille-voor-dienstverleners.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Kmo-portefeuille
 Koning Albert II-laan 15 bus 331
 1210 Brussel
 België
 T 1700
kmo-portefeuille@vlaanderen.be
vlaio.be/kmo-portefeuille

Energiepremies voor ondernemingen

Laatst gewijzigd op 8 jan 2024

Wat houdt de maatregel in

Ondernemingen en organisaties kunnen via Fluvius, Elia en MijnVerbouwpremie een aantal premies ontvangen wanneer zij investeren in energiebesparing (isolatie, beglazing en relighting) en hernieuwbare energie (zonneboiler, warmtepomp en warmtepompboiler) in bestaande gebouwen. Daarnaast is er ook de premie voor investeringen na uitvoering van een energiestudie/audit in bestaande niet-residentiële gebouwen.

Via de openbare dienstverplichtingen (Vlaams Energiedecreet en -besluit) zijn de elektriciteitsnetbeheerders (spanningsnetten <70kV) namelijk verplicht om energie-acties te ondersteunen. Het Vlaamse Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) staat in voor de opvolging hiervan.

De klanten van Elia in het Vlaamse Gewest, aangesloten op het lokaal vervoersnet met een spanningsniveau tot en met 70 kV, kunnen een aanvraag indienen om een [investeringspremie](#).

De premies voor isolatie, beglazing, warmtepomp(boiler) en zonneboiler worden aangevraagd via website [Mijn Verbouwpremie](#) van Vlaanderen. De premie voor relighting kan je aanvragen via de [website van Fluvius](#). Daarnaast kan je de premie na energiestudie aanvragen volgens je netbeheerder aanvragen bij [Fluvius](#) of [Elia](#).

Wie komt in aanmerking

De premies van Fluvius en Vlaanderen voor ondernemingen richten zich tot professionele energieverbruikers voor energiebesparende en hernieuwbare energie investeringen in bestaande niet-woongebouwen. Dit zijn dus kmo's en grote ondernemingen alsook organisaties (incl. vzw's) aangesloten op het elektriciteitsnet van Fluvius.

De premie van Elia richt zich tot energieverbruikers aangesloten op het lokaal vervoersnet met een spanningsniveau van 26 tot en met 70 kV.

Wat komt in aanmerking

Energiepremies via Fluvius, MijnVerbouwpremie en VEKA

Volgende acties 2024 zijn gericht naar ondernemingen (premies niet-woongebouwen):

- premie* voor dakisolatie of zolderisolatie (+asbestverwijdering)
- premie* voor buitenmuurisolatie (+asbestverwijdering)
- premie* voor vloerisolatie of kelderisolatie
- premie* voor hoogrendementsbeglazing
- premie** voor relighting
- premie* voor warmtepomp
- premie* voor zonneboiler
- premie* voor warmtepompboiler
- premie** voor sturing elektrische warmte wegens overgeschakeld van analoge naar digitale elektriciteitsmeter
- premie** voor retro-actieve investeringen (zonnepanelen, warmtepomp, overige hernieuwbare energie) wegens overgeschakeld van analoge naar digitale elektriciteitsmeter
- premie** voor asbestverwijdering van niet-verwarmde gebouwen mét plaatsing van zonnepanelen voor minstens 10% van de oppervlakte van het verwijderde dak
- premie*** voor investeringen na uitvoering van een energieaudit/studie in niet-residentiële gebouwen ([meer info](#))

* via MijnVerbouwpremie

** via Fluvius

*** via VEKA

Premie van Elia als netbeheerder

De klanten van Elia in het Vlaamse Gewest, aangesloten op het lokaal vervoersnet met een spanningsniveau van 26 tot en met 70 kV, kunnen een aanvraag indienen om een investeringspremie te verkrijgen bij de uitvoering van maatregelen die een primaire energiebesparing beogen. Hiertoe dient vooraf een energiestudie uitgevoerd te worden. Meer info op www.elia.be/nl/klanten/rationeel-energiegebruik.

Omvang steun

Energiepremies via Fluvius en MijnVerbouwpremie

De grootte van de premie varieert in functie van het type technologie en kan je nagaan op de website van [Mijn Verbouwpremie](#) en [Fluvius](#).

Premie voor investeringen na uitvoering van een energieaudit/studie van Fluvius en Elia

Wanneer een uitgevoerde energiestudie of energieaudit aantoont dat een bepaalde investering een belangrijke energiebesparing oplevert in vergelijking met de bestaande situatie, en men deze investering daadwerkelijk uitvoert, kan men hiervoor een premie krijgen. Deze premie is dus niet afhankelijk van het type investeringen, maar van de interne rentevoet na belastingen (IRR) van de investering.

De premie wordt berekend als een percentage van de meerkosten van de investering ten opzichte van de standaardinvestering:

- bij een vervangingsinvestering wordt het louter vervangen van de bestaande situatie gezien als de standaardinvestering; de meerkosten zijn hier dan de extra kosten die gemaakt worden om meer energiebesparing te realiseren of energie-efficiëntie te verhogen ten opzichte van een standaard vervanging.
- bij een nieuwe installatie wordt de volledige investering beschouwd als meerkosten.

De premie is afhankelijk van de berekende interne rentevoet na belastingen (IRR) van de investering in de energiestudie of energieaudit.

Het steunpercentage wordt als volgt geplafonneerd:

- IRR > 13%: steun bedraagt 0%
- 10% < IRR < 13%: de steun bedraagt (13-IRR)x20%
- IRR < 10%: 60%

De premie met [Fluvius](#) als netbeheerder bedraagt maximaal € 100.000 per investering met een maximaal cumulatief plafond van € 100.000 voor drie opeenvolgende belastingjaren per eindafnemer. De premie als netbeheerder [Elia](#) bedraagt maximaal € 300.000 voor drie opeenvolgende belastingjaren per eindafnemer.

De-minimis

Deze premies vallen onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

Cumulering

De premies kunnen gecumuleerd worden met:

- [de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen](#) in isolatie, HR-beglazing, zonnepanelen, zonneboiler, warmtepomp(boiler) en relighting, energiebesparend project (in verhouding tot de energiebesparing).
- [de ecologiepremie plus](#) voor geothermische warmtepompen en zonneboilers, zolang het maximaal EU-steunplafond van de groepsvrijstellingsverordening (GBER) artikel 36 of van de-minimisverordening niet wordt overschreden.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

De premies voor isolatie, HR-beglazing, zonneboiler, warmtepomp(boiler) kunnen vanaf 1 oktober 2022 digitaal aangevraagd worden via de website [Mijn Verbouwpremie](#). De overige premies kunnen blijvend via de website van [Fluvius](#) aangevraagd worden.

Klanten van Elia aangesloten op het lokaal vervoersnet kunnen terecht op www.elia.be (REG-actieplan).

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Koning Albert II-laan 20 bus 17

1000 Brussel

België

T 02 553 46 00

veka@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be/veka

Investeringsaftrek

Laatst gewijzigd op 31 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Een onderneming, die bij de oprichting of uitbreiding van haar activiteiten een investering uitvoert, kan onder bepaalde voorwaarden een investeringsaftrek verkrijgen. Dit is een fiscaal voordeel waarbij men een bepaald percentage van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk, mag aftrekken van de belastbare winst. Het percentage past men éénmalig toe op de aanschaffings- of beleggingswaarde van de goederen. In enkele gevallen mag men de aftrek spreiden over de afschrijvingsperiode van de investeringen. Vooral de verhoogde aftrekken zijn belangrijk.

Indien de winst onvoldoende is, mag de investeringsaftrek onder bepaalde voorwaarden worden overgedragen op de winsten van een volgend belastbaar tijdperk.

1. Alle percentages worden jaarlijks bekend gemaakt door een bericht in het Belgisch Staatsblad (BS). Het bericht voor investeringen in 2024 (aanslagjaar 2025) werd nog niet gepubliceerd. We houden je op de hoogte via de [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

2. Ondertussen kan je het [Wetsontwerp houdende diverse fiscale bepalingen \(Parlementair Document 55K3865\)](#) raadplegen met de hervorming van de investeringsaftrek. Deze nieuwe regeling zal van toepassing zijn op vaste activa die vanaf 1 januari 2025 worden verkregen of tot stand gebracht. Er zal worden gewerkt met drie categorieën van investeringsaftrekken met vaste percentages:

A. Basisaftrek: van 10% voor zelfstandigen en kleine vennootschappen. Dit wordt verdubbeld tot 20% voor 'digitale vaste activa' (software en apparatuur ter ondersteuning van digitale betalings- en facturatiesystemen, digitale boekhoudsystemen, digitale CRM-systemen, digitale e-commerce platformsystemen en digitale systemen voor de beveiliging van informatie- en communicatietechnologie);

B. Verhoogde thematische aftrek: van 40% (zelfstandigen en kleine vennootschappen) en 30% (andere vennootschappen). Hiervoor zullen 4 lijsten met investeringen worden opgemaakt: 1. investeringen in efficiënt energieverbruik en hernieuwbare energie, 2. investeringen in koolstofemissievrij vervoer, 3. milieuvriendelijke investeringen, 4. ondersteunende digitale investeringen (nl. investeringen die verwant zijn aan de drie voormelde investeringscategorieën).

C. Technologieaftrek: van 13,5% voor investeringen in octrooien en milieuvriendelijke investeringen voor O&O. Dit wordt verhoogd tot 20,5% voor de gespreide investeringsaftrek voor milieuvriendelijke investeringen voor O&O.

Zodra hierover nieuwe informatie beschikbaar is brengen we je op de hoogte via de [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Wie komt in aanmerking

De investeringsaftrek kan, afhankelijk van de categorie, genoten worden door eenmanszaken, kleine en grote vennootschappen die winsten ontvangen uit een industriële, commerciële of landbouwactiviteit. Ook de beoefenaars van vrije beroepen komen in aanmerking.

Vzw's komen voor deze maatregel enkel in aanmerking indien ze onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting.

Een **kleine vennootschap** is een vennootschap die op overeenkomstige wijze beantwoordt aan de criteria opgenomen in artikel 1:24, §§ 1 tot 6, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Dit houdt in dat er voor het laatst afgesloten boekjaar, niet meer dan één van volgende criteria wordt overschreden:

- Jaargemiddeld personeelsbestand: 50 werknemers;
- Jaaromzet exclusief btw: € 11.250.000;
- Balanstotaal: € 6.000.000.

Wanneer meer dan één van de criteria worden overschreden of niet meer wordt overschreden, heeft dit slechts gevolgen wanneer dit zich in twee opeenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan dan in vanaf het daaropvolgende boekjaar.

In het geval van verbonden vennootschappen moeten de criteria inzake omzet en balanstotaal op geconsolideerde (gegroepeerde) basis worden berekend. Wat het criterium personeelsbestand betreft, wordt het aantal werknemers opgeteld dat door elk van de betrokken verbonden vennootschappen jaarlijks gemiddeld wordt tewerkgesteld. Wanneer er boekhoudkundig geen consolidatie wordt opgemaakt, kan men kiezen voor een alternatieve consolidatie (verhoging van de drempels met 20%).

Opgelet! Deze definitie is van toepassing op boekjaren vanaf 1 januari 2024. Meer informatie over de oude en nieuwe definitie en de uitgestelde werking kan je vinden op de VLAIO-pagina [Kmo-definitie? Verschil Europese en fiscale definitie > Fiscale definitie.](#)

Wat komt in aanmerking

In de algemene regel moet het gaan om materiële of immateriële vaste activa die in nieuwe staat zijn verkregen of tot stand gebracht. Deze activa moeten in België uitsluitend voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid worden gebruikt en ze moeten ten minste over drie jaar afschrijfbaar zijn. 'Leasing' komt ook in aanmerking.

Volgende investeringen zijn uitgesloten van de investeringsaftrek:

- niet uitsluitend voor het beroep gebruikte vaste activa;
- vaste activa die niet afschrijfbaar zijn of worden afgeschreven over een termijn van minder dan 3 belastbare tijdperken;
- activa die geen rechtstreeks verband houden met de bestaande of geplande economische werkzaamheid;
- de gebouwen aangeschaft in het vooruitzicht van wederverkoop;
- bij de aankooprijks komende kosten en onrechtstreekse productiekosten wanneer die kosten niet samen met de vaste activa waarop zij betrekking hebben worden afgeschreven
- de personenwagens (met max. 8 zitplaatsen + plaats bestuurder) en de wagens voor dubbel gebruik. Op deze uitsluiting gelden volgende 2 uitzonderingen:
  - voertuigen die uitsluitend gebruikt worden voor een taxidienst of voor verhuring met bestuurder en op grond daarvan van de verkeersbelasting op de autovoertuigen vrijgesteld zijn;
  - voertuigen die in erkende autorijsscholen uitsluitend worden gebruikt voor praktisch onderricht en daartoe speciaal zijn uitgerust;
  - ook de lichte vrachtauto's worden niet uitgesloten tenzij het voertuig niet voldoet aan de voorwaarde om als lichte vrachtwagen te kwalificeren volgens art 4, § 2 van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen.
- activa waarvan het recht van gebruik op een andere wijze dan leasing, erfpacht, ... (bvb. via een huurovereenkomst) aan een derde wordt verleend. Een uitzondering wordt echter gemaakt als de gebruiker een natuurlijk persoon is of een vennootschap die het gehuurde goed gebruikt voor de uitoefening van de beroepsactiviteit (zie financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting > Belastingvoordelen > Investeringsaftrek > [Welke investeringen zijn uitgesloten van de aftrek.](#))

Gewone en gespreide investeringaftrek

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024) Gewone investeringen Gespreide aftrek**

Natuurlijke personen	8% / 8%	12,5% / 17,5%
Kleine vennootschappen	8% / 8%	/
Andere vennootschappen	/	/

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**De gespreide aftrek voor investeringen (de aftrek wordt gespreid over de afschrijvingsperiode van de investeringen kan

enkel worden toegepast door natuurlijke personen die minder dan 20 werknemers tewerkstellen op de eerste dag van het belastbaar tijdperk verbonden met het betreffende aanslagjaar).

Sinds het aanslagjaar 2007 is de gespreide aftrek voor vennootschappen afgeschaft. Indien die aftrek echter werd verleend voor een vroeger aanslagjaar, dan blijft de investeringsaftrek lopen voor de resterende periode ervan.

Digitale investeringen

Investeringspercentages in 2024 (aj. 2025)* / 2023 (aj. 2024)**

Natuurlijke personen	15,5% / 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5% / 20,5%
Andere vennootschappen	/

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

** Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

Ook eenmanszaken moeten hier beantwoorden aan de criteria van artikel 15 §§ 1 tot 6 van het Wetboek van vennootschappen.

Deze verhoogde aftrek heeft betrekking op investeringen in digitale vaste activa die dienen voor de integratie en de exploitatie van digitale betalings- en factureringssystemen en de systemen die dienen voor de beveiliging van informatie- en communicatietechnologie.

Meer in detail gaat het over:

- Digitale vaste activa die dienen voor de integratie en exploitatie van digitale betalings- en facturatiesystemen:
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) die de elektronische betaling vergemakkelijken;
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) voor elektronische facturatie, handtekening of archivering.
- Investeringspercentages in systemen die dienen voor de beveiliging van informatie- en communicatietechnologie (ICT):
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) voor de beveiliging van informatie, netwerken en ICT-installaties;
  - investeringen in monitoring- en auditinstrumenten voor de beveiligingssysteem van ICT;
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) die een veiliger beheer van de door de onderneming verzamelde persoonsgegevens mogelijk maken.
- Aanvullende investeringen nuttig bij de uitvoering van de investeringen in digitale betalings- en facturatiesystemen of in systemen die dienen voor de beveiliging van ICT:
  - de kosten voor softwareontwikkeling die verband houden met de hogervermelde investeringen en die samen met de vaste activa waarop zij betrekking hebben, worden afgeschreven;
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) die de interfacing van de hogervermelde systemen met systemen van de onderneming of naar systemen buiten de onderneming mogelijk maken (met inbegrip van de investeringen voor interfaces tussen systemen voor facturatie, betaling en boekhoudkundige programma's).

Ook de investering in een witte kassa of in een webshop voor e-commerce komen in aanmerking voor het fiscaal voordeel.

In [artikel 49/1, KB/WIB 92](#) wordt verduidelijkt wat de dienstverlener op de factuur (of in een bijlage bij de factuur) moet vermelden om van deze verhoogde aftrek te kunnen genieten.

Energiebesparende investeringen

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024**)

Natuurlijke personen	15,5%/ 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5%/ 20,5%
Andere vennootschappen	15,5%/ 20,5%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

Om te kunnen genieten van de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen moeten deze investeringen opgenomen zijn in een bepaalde categorie (zie bijlage). Bovendien moet er een attest bij de belastingaangifte worden toegevoegd.

Dit attest wordt digitaal aangevraagd binnen drie maanden na de laatste dag van het belastbaar tijdperk waarin de activa zijn verworven, zie: www.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-voor-energiebesparende-investeringen-door-ondernemingen.

Facturen moeten, samen met een ondertekende verklaring op erewoord en een automatische gegenereerde samenvatting van de dossiergegevens, verstuurd worden naar:

Vlaamse Overheid

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Koning Albert II-laan 20, bus 17

1000 Brussel

T 02 553 46 00

E-mail: investeringsaftrek.veka@vlaanderen.be

Website: www.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-voor-energiebesparende-investeringen-door-ondernemingen

Beveiligingsinvesteringen

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024**)

Natuurlijke personen	22,5%/ 27,5%
Kleine vennootschappen	22,5%/ 27,5%
Andere vennootschappen	/

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 17% tot 27,5%.

Deze aftrek betreft de investeringen voor de beveiliging van de beroepslokalen of bedrijfsvoertuigen en is enkel van toepassing voor kleine vennootschappen.

Investerings voor de beveiliging van de beroepslokalen

Volgende investeringen van nieuw materiaal komen in aanmerking:

- anti-ramkraaksystemen;
- toegangscontrolesystemenvertragingselementen op de parking;
- specifiek inbraakwerend glas;
- specifiek inbraakwerende rolluiken;
- beveiligingssystemen voor deuren, ramen, luiken, garagepoorten, lichtkoepels, dakvensters, keldergaten en hekkengepantserde deuren;
- materieel voor de detectie van diefstal;
- goederenkluis met een inbraakvertragend slot;
- kassa's met beschermkap of een anti-graaiakap;
- neutralisatiesysteem van waarden (light-CIT);
- specifiek inbraakwerende afrastering voor bouwverwensloten en andere beveiligingssystemen van materieel op een bouwverf;
- alarmsystemen camerasystemen;
- volgsystemen.

De aannemer moet aangeven in welke beroepslokalen de werken werden uitgevoerd en een verklaring afleggen over de kwaliteit ervan. De aannemer moet dus aantonen dat de investeringen en materialen voldoen aan de wettelijke vereisten.

Investerings voor de beveiliging van bedrijfsvoertuigen

Bedrijfsvoertuigen worden hierbij gedefinieerd als:

- voertuigen aangewend voor bezoldigd personenvervoer, met name autobussen, autocars en de autovoertuigen die uitsluitend worden aangewend hetzij tot een taxidienst, hetzij tot verhuring met bestuurder;
- voertuigen aangewend voor goederenvervoer, met name trekkers en vrachtwagens, en aanhangwagens en opleggers met een maximum toegelaten massa van minstens 4 ton.

Voor de investeringen in beveiligingen komt het volgende in aanmerking:

- immobilisatiesystemen die het starten van het bedrijfsvoertuig beletten;
- alarmsystemen die de inbraak of gewelddoefening in het bedrijfsvoertuig detecteren;
- alarmsystemen die door de chauffeur van het bedrijfsvoertuig kunnen worden ingeschakeld bij het opmerken van een poging tot inbraak of geweldpleging;
- nadiefstalsystemen die erop gericht zijn te verhinderen dat een gestolen voertuig verdwijnt of die een gestolen bedrijfsvoertuig kunnen positioneren en volgen;
- sloten en andere beveiligingssystemen die de toegang tot het bedrijfsvoertuig verhinderen of vertragen.

De alarmsystemen moeten geplaatst worden door een erkende beveiligingsonderneming. Deze onderneming moet een factuur uitreiken die aan een aantal voorwaarden voldoet. Zo moet de installateur op de factuur verklaren dat het geïnstalleerd materieel gecertificeerd is volgens het kwaliteitslabel INCERT of volgens een gelijkaardige kwaliteitsnorm. Daarnaast moet hij verklaren dat het geplaatst materieel het stelen van het bedrijfsvoertuig beoogt te verhinderen of te vertragen of dat het geplaatst materieel een slot of een ander beveiligingssysteem is die op het bedrijfsvoertuig wordt geplaatst.

Belastingaangifte

De uitgaven moeten opgenomen worden in de belastingaangifte. Volgende documenten moeten ter beschikking worden gehouden voor de FOD financiën:

- Facturen van de investering;
- Betalingsbewijzen van deze facturen;
- Verklaring van de aannemer op de factuur of bijlage die de kwaliteit van het materiaal garandeert;
- Voor de alarmsystemen en de volgsystemen, het bewijs van een geschreven overeenkomst met een goedgekeurde alarmcentrale;
- Voor de camerasystemen, het attest dat bewijst dat het systeem werd aangegeven via het online aangiftesysteem www.aangiftcamera.be.

Investerings in O&O

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)** investeringen in O&O gespreide aftrek***

Natuurlijke personen	15,5%/ 20,5%	23,5% / 27,5%
Kleine vennootschappen	15,5%/ 20,5%	23,5% / 27,5%
Andere vennootschappen>	15,5%/ 20,5%	23,5% / 27,5%

Deze verhoogde aftrek geldt voor 'milieuvriendelijke' investeringen in onderzoek en ontwikkeling. Dit zijn investeringen in onderzoek en ontwikkeling van nieuwe producten en toekomstgerichte technologieën die geen effect op het leefmilieu hebben of die het negatieve effect op het leefmilieu zoveel mogelijk proberen te beperken. Deze aftrek kan worden gespreid over de afschrijvingsperiode van deze activa. De voorwaarde van een tewerkstelling van minder dan 20 werknemers is hier niet van toepassing.

Om dit milieuvriendelijk karakter van de investering te bewijzen moet een attest worden gevoegd bij de aangifte van de inkomstenbelastingen van het tijdperk waarin de bedoelde bestanddelen zijn aangeschaft of tot stand gebracht. Om van deze aftrek te kunnen genieten, dient het bedrijf bijvoorbeeld een R&D-afdeling te hebben of innovatiesteun te hebben genoten via bijvoorbeeld VLAIO.

Sinds het aanslagjaar 2007 kunnen vennootschappen opteren voor [het belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling](#). Het fiscale voordeel wordt hierbij niet toegekend in de vorm van een aftrek van het fiscale resultaat, maar op de verschuldigde vennootschapsbelasting wordt er een belastingvermindering toegepast. Vennootschappen die kiezen voor dit belastingkrediet kunnen nooit meer de investeringsaftrek toepassen voor octrooien en milieuvriendelijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling (zowel de éénmalige als de gespreide).

Een aanvraagformulier tot het verkrijgen van dit attest wordt aangevraagd bij:

Vlaamse Overheid
Departement Omgeving
Afdeling Partnerschappen met Besturen en Maatschappij
Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 Brussel
T 0492 22 58 11
E-mail: attestOenO.omgeving@vlaanderen.be
Website: omgeving.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-of-belastingkrediet-voor-onderzoek-en-ontwikkeling

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

***Voor de gespreide aftrek voor milieuvriendelijke investeringen in O&O (de aftrek wordt gespreid over de afschrijvingsperiode van de investeringen) is de voorwaarde van een tewerkstelling van minder dan 20 werknemers niet van toepassing.

Verwerving van Octrooien

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)**)

Natuurlijke personen	15,5%/ 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5%/ 20,5%
Andere vennootschappen	15,5%/ 20,5%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

Deze aftrek is van toepassing op de 'verwerving' van octrooien. Deze verwerving moet worden gestaafd door:

- een afschrift van het contract op grond waarvan de onderneming het octrooi of het recht tot exploitatie ervan heeft aangeschaft;
- het bewijs dat het octrooi of het recht tot exploitatie ervan nooit door een andere onderneming voor het uitoefenen van haar beroepswerkzaamheid in België is gebruikt.

Sinds het aanslagjaar 2007 kunnen vennootschappen opteren voor [het belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling](#). Het fiscale voordeel wordt hierbij niet toegekend in de vorm van een aftrek van het fiscale resultaat, maar op de verschuldigde vennootschapsbelasting wordt er een belastingvermindering toegepast. Vennootschappen die kiezen voor dit belastingkrediet kunnen nooit meer de investeringsaftrek toepassen voor octrooien en milieuvriendelijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling (zowel de éénmalige als de gespreide).

Vergroening vrachtwagens en tankinfrastructuur

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)** vrachtwagens en tankinfrastructuur

Natuurlijke personen	31,5%/ 42%
Kleine vennootschappen	31,5%/ 42%
Andere vennootschappen	31,5%/ 42%

Deze verhoogde aftrek geldt voor investeringen in koolstofemissievrije vrachtwagens en tankinfrastructuur voor blauwe, groene of turquoise waterstof en elektrische laadinfrastructuur met betrekking tot koolstofemissievrije vrachtwagens.

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen. Het basispercentage bedraagt 5,5% waardoor deze aftrek voor investeringen 31,5% bedraagt: het basispercentage van 5,5% wordt verhoogd met 10% en vervolgens met 16% tot 31,5%.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van deze verhoogde aftrek in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% en vervolgens met 21,5% tot 42%. Voor investeringen verkregen of tot stand gebracht tijdens het belastbaar tijdperk dat aan aanslagjaar 2024 verbonden zijn geldt vanaf 1 januari 2024 een investeringsaftrek van 36,5%.

Deze aftrek wordt in de komende jaren berekend met volgende formule: basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrek + 10% + (16% (in 2024), 10,5% (in 2025) en 5% (in 2026).

Voorwaarden

Het bedrag van de aftrek wordt beperkt tot € 60 miljoen per belastingplichtige.

Er wordt geen investeringsaftrek verleend wanneer de winst of baten worden bepaald volgens forfaitaire grondslagen van aanslagen waarin de afschrijvingen forfaitair zijn opgenomen (is van toepassing op bepaalde belastingplichtigen uit de landbouw- en tuinbouwsector).

Wanneer de afschrijvingen gedeeltelijk forfaitair in die grondslagen zijn opgenomen en gedeeltelijk individueel worden vastgesteld, moet de investeringsaftrek worden toegestaan voor de vaste activa waarvan de afschrijvingen individueel aftrekbaar zijn.

Bovendien kan de belastingplichtige deze investeringsaftrek toepassen op voorwaarde dat:

- hij geen achterstallige schulden heeft bij de RSZ;
- hij op de laatste dag van het belastbaar tijdperk waarin de vaste activa zijn verkregen of tot stand gebracht, niet kon worden aangemerkt als een onderneming in moeilijkheden;
- hij geen bevel tot terugvordering heeft uitstaan ingevolge een besluit van de Commissie die een door België verleende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt heeft verklaard;

Indien de aftrek (al dan niet gespreid) hoger is dan de winst of baten van het belastbare tijdperk, wordt het verschil (desgevallend beperkt) overgedragen naar de volgende belastbare tijdperken.

Cumulatie

Er kan voor deze vaste activa geen gewestelijke steun worden aangevraagd, tenzij de gewestelijke steunregeling waarborgt dat de cumulatie van federale en gewestelijke steun niet de maximale drempel en steunintensiteit opgelegd vanuit Europa overschrijdt.

Deze drempelwaarde ligt vast in artikel 36 van de verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014. De steunintensiteit ligt vast in artikel 4, lid 1, s), van dezelfde Verordening.

Deze investeringsaftrek kan ook niet worden gecumuleerd met 'Verhoogde kostenaftrek ondernemingen voor laadstations' (zie maatregel [Laadpalen: fiscale voordelen](#))

Meer informatie

Meer informatie kan je raadplegen in de [Circulaire over fiscale vergroening van de mobiliteit](#) van FOD Financiën.

Bevordering van herbruikbare verpakkingen

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)

Natuurlijke personen	/
Vennootschappen	3% / 3%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

Deze investeringsaftrek van 3% kan worden toegepast op investeringen in materiële vaste activa die uitsluitend bestemd zijn voor het verzekeren van het productieproces van herbruikbare verpakkingen van dranken en nijverheidsproducten, zoals vermeld in boek III "Milieutaksen" van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

Deze aftrek is eveneens van toepassing op de materiële vaste activa die uitsluitend bestemd zijn voor het verzekeren van de terugname in de verkooppunten, de tussentijdse stockage, de verzending naar de afvuller of een distributiecentrale met het oog op de verdere sortering en reiniging en de sortering en reiniging met het oog op de terugzending naar de respectievelijke afvullers van de hogervermelde herbruikbare verpakkingen.

Om recht te hebben op de investeringsaftrek voor investeringen tot aanmoediging van het hergebruik van verpakkingen, moeten de investeringen voldoen aan de criteria die zijn vastgelegd in [artikel 49bis, KB/WIB 92](#).

Onder productieproces wordt verstaan: het geheel van verrichtingen dat uitsluitend dient om een productiesysteem te installeren, te vervangen, te verbeteren of in stand te houden (zie [artikel 49bis, §1, KB/WIB 92](#)).

Rookafzuig- of verluchtingssystemen

Investeringspercentage in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)**

Natuurlijke personen	15,5% / 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5% / 20,5%
Andere vennootschappen	15,5% / 20,5%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit wordt verhoogd met 10% tot 20,5%.

Deze investeringsaftrek is specifiek voor horeca-inrichtingen die investeren in een rookafzuigstelsel of een verluchtingstelsel in een rookkamer.

Zeeschepen

Investeringspercentage in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)

Natuurlijke personen	/
Vennootschappen	30% / 30%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

De investeringsaftrek voor investeringen in zeeschepen die in nieuwe staat zijn verkregen of tweedehandse zeeschepen die voor het eerst in het bezit van een Belgische belastingplichtige komen, is enkel van toepassing op vennootschappen die uitsluitend winst uit zeescheepvaart verkrijgen.

Toepassing investeringsaftrek

De investeringsaftrek is voor ieder aanslagjaar in principe van toepassing met betrekking tot de vaste activa die tijdens het jaar of boekjaar dat aan dat aanslagjaar is verbonden zijn verkregen of tot stand gebracht, d.w.z. die tijdens dat jaar of boekjaar afschrijfbaar worden (61/84 tot 89). Wat de in 68/10 bedoelde vaste activa betreft (de leasinggoederen) moet de investeringsaftrek worden verleend voor het jaar of boekjaar waarin de gebruiksrechten zijn overgedragen. (Zie Commentaar op het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 ([ComIB nummer 68/17](#))).

Overdragen naar een volgend belastbaar tijdperk

De investeringsaftrek wordt toegepast op de winst of de baten van het belastbare tijdperk waarin deze investering werd verkregen of tot stand gebracht.

De aftrek is van toepassing:

- vóór de aanrekening van de verliezen uit andere beroepswerkzaamheden als men onderworpen is aan de personenbelasting;
- op de allerlaatste plaats, dus na elke andere aftrek, als men onderworpen is aan de vennootschapsbelasting.

Als er in een belastbaar tijdperk onvoldoende winst of baten zijn, wordt de aftrek zonder enige tijdsbeperking naar de volgende belastbare tijdperken overgedragen.

Voor kleine vennootschappen die de gewone tijdelijke aftrek van 25% toepassen, is de overdracht van de aftrek die niet kan worden toegepast bij gebrek aan voldoende winst of baten, in principe beperkt tot het volgende belastbare tijdperk in de vennootschapsbelasting.

Hiervan kan in de vennootschapsbelasting worden afgeweken voor de investeringsaftrek voor 'verkregen of tot stand gebrachte vaste activa van 1 januari 2019 tot 31 december 2021'. De overdracht hiervan is uitzonderlijk mogelijk naar de twee volgende belastbare tijdperken volgend op dat waarin de betrokken vaste activa werden verkregen of tot stand gebracht.

De aftrek van de overgedragen vrijstelling op de winst of baten van elk van de volgende belastbare tijdperken wordt beperkt tot € 1.160.890/€ 1.208.010 per belastbaar tijdperk of, wanneer het totale bedrag van de overgedragen vrijstelling op het einde van het vorige belastbare tijdperk € 4.643.550/€ 4.832.030 overtreft, tot 25 % van dat totale bedrag (aanslagjaar 2024, inkomstenjaar 2023/aanslagjaar 2025, inkomstenjaar 2024).

Aanvraagprocedure

Natuurlijke personen moeten een ingevuld, gedateerd en ondertekend formulier 276U (beschikbaar op de [website van FOD Financiën](#)) bij hun aangifte in de personenbelasting voegen of het ter beschikking houden van de administratie.

Vennootschappen moeten het vak 275U in [Biztax](#) invullen als zij hun aangifte in de vennootschapsbelasting indienen.

Daarnaast moet er per categorie van vaste activa een opgave ter beschikking van de administratie worden gehouden die voor elk activum de volgende gegevens vermeldt:

- de datum van de aanschaffing of van de totstandkoming
- de juiste benaming
- de aanschaffings- of beleggingswaarde
- de normale gebruiksduur en de afschrijvingsduur

In voorkomend geval moeten ook de volgende documenten ter beschikking gehouden worden:

- de vereiste afschriften en bewijzen voor de octrooien;
- het vereiste attest voor de energiebesparende investeringen;
- de verschillende vereiste documenten (aanvraag tot erkenning, rechtvaardigende nota, attest van de bevoegde Gewestregering, enz.) voor de milieuvriendelijke investeringen voor onderzoek en ontwikkeling.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

FOD Financiën

Contactcenter

Koning Albert II-laan 33 bus 25

1030 Brussel

België

T 02 572 57 57

financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/belastingvoordelen...

Kmo-groeisubsidie: strategisch advies/aanwerving bij groeitraject

Laatst gewijzigd op 17 apr 2024

Wat houdt de maatregel in

De kmo-groeisubsidie van VLAIO wil bij kmo's (geen vzw's) de ontbrekende strategische kennis subsidiëren die nodig is voor het realiseren van een groeitraject. Dat groeitraject sluit aan bij één van de volgende thema's: innovatie, internationalisering, digitale transformatie of circulair en duurzaam ondernemen.

De subsidie wordt toegekend voor het inkopen van advies bij één of meerdere externe dienstverleners en/of het aanwerven van een strategische medewerker. De kmo-groeisubsidie wordt toegekend via een competitieve oproep per thema. In 2023 worden drie oproepen voorzien waarbij telkens meerdere thema's worden opengesteld.

Wie reeds in het verleden steun ontving in het kader van een kmo-groeidossier of een digitaal transformatieproject kan pas na 24 maanden een nieuw dossier indienen.

1. De eerste oproep is ondertussen afgesloten. De tweede oproep in 2024 wordt opengesteld op 1 juli tot en met 31 augustus 2024. In deze oproep kan je projecten indienen voor de thema's internationalisering, digitalisering, duurzaam en circulair ondernemen en innovatie.
2. Wijzigingen in het goedgekeurde steundossier zijn voortaan niet meer toegelaten. Enkel in uitzonderlijke situaties waarbij er sprake is van overmacht, zoals bijvoorbeeld het overlijden of faillissement van de dienstverlener, kan een wissel van dienstverlener worden toegelaten. Je moet hiervoor vooraf toestemming vragen aan jouw projectadviseur met een grondige en aanvaardbare motivering. Ook bij een wijziging van de persoon die de strategische functie uitoefent, moet je dit onmiddellijk melden aan jouw projectadviseur. Er wordt steeds slechts 1 persoon gesteund die minstens 6 maanden in dienst is geweest. Zie ook rubriek [Vervolgstappen > Wijzigingen tijdens uitvoering project](#).

Wie komt in aanmerking

Enkel voor kmo's

De maatregel richt zich tot kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en vrije beroepen uit de privésector (geen vzw's), met een uitbatingszetel in het Vlaamse Gewest, met een aanvaarde hoofdactiviteit en met voldoende aantoonbare groeiambitie. Je mag geen negatief eigen vermogen hebben op het moment van de aanvraag.

De grootte van de onderneming wordt bepaald aan de hand van de Europese kmo-definitie. Een kmo is een onderneming die cumulatief aan de volgende voorwaarden voldoet (in één van de twee boekjaren voorafgaand aan het moment van indiening):

Criteria	kmo
Tewerkstelling	minder dan 250
ofwel jaaromzet ofwel balanstotaal	maximum € 50 miljoen maximum € 43 miljoen

Zelfstandigheids criterium

Zelfstandigheid uit zich in het samentellen van de data van de steunaanvragende onderneming met deze van de participerende (vanaf meer dan 25% participatie) en verbonden (vanaf meer dan 50% participatie) ondernemingen (zie [Voldoet jouw onderneming aan de Europese kmo-definitie?](#)).

Uitsluitend ondernemingen uit de privésector met een [aanvaardbare hoofdactiviteit](#) en een [aanvaardbare rechtsvorm](#) komen in aanmerking. De hoofdactiviteit van de onderneming is de activiteit die als dusdanig is opgenomen in de Kruispuntbank van Ondernemingen en die het grootste gedeelte van de omzet vertegenwoordigt.

Reeds vroeger steun ontvangen?

Wie reeds in het verleden steun ontving in het kader van een kmo-groeidossier kan pas 24 maanden na een positieve beslissing een nieuw dossier indienen.

Wat komt in aanmerking

Het doel van de kmo-groeisubsidie is het stimuleren van groei en het bevorderen van de competitiviteit van kmo's in Vlaanderen. Er kan zowel steun verkregen worden voor het aanwerven van een strategisch profiel als voor het inwinnen van kennis bij een externe dienstverlener binnen 1 groeitraject.

Dit groeitraject moet aansluiten bij één van de volgende thema's:

Internationalisering

- voor kmo's die willen groeien door hun bestaande activiteiten uit te breiden naar nieuwe markten
- de export moet deel uitmaken van een langetermijnstrategie en duurzame economische groei opleveren voor de vestiging in Vlaanderen
- zowel voor bedrijven die voor het eerst exporteren als bedrijven die al ervaring hebben met export en nieuwe markten willen aanboren
- de uitbreiding naar nieuwe markten moet voldoende nieuwe uitdagingen stellen aan de onderneming.
- **komen niet in aanmerking:** eenmalige opportuniteiten zonder langetermijnstrategie voor export; quick wins in het buitenland; copy-paste van huidige bedrijfsvoering naar nieuwe markten, enz. (zie [rubriek Internationalisering > wat komt niet in aanmerking](#))

Digitalisering

- voor kmo's die data inzetten om hun producten, diensten en processen slimmer te maken
- het groeitraject moet vernieuwend zijn ten opzichte van gangbare evoluties inzake digitalisering
- dankzij het groeitraject kan de onderneming zich op het vlak van digitale maturiteit onderscheiden in de markt
- **komen niet in aanmerking:** een niet-gedigitaliseerde onderneming die de eerste, gangbare stappen op het vlak van digitalisering wil zetten; het inzetten van bekende technologieën en tools; opzetten van systemen om data centraal en digitaal beschikbaar te maken binnen de organisatie zonder visie om deze data op een slimme en geautomatiseerde manier in te zetten; enz. (zie [rubriek Digitalisering > wat komt niet in aanmerking](#))

Innovatie

- voor kmo's die concrete plannen hebben om innovatieve producten en diensten naar de markt te brengen of innovatieve bedrijfsprocessen op te zetten
- de innovatieve producten, diensten en processen zijn niet alleen nieuw voor de aanvrager, maar voor de sector. Ze moeten ook voldoende uitdagingen stellen.
- het vernieuwend businessmodel levert de onderneming een competitief voordeel op dat mogelijk zal leiden tot duurzame economische groei.
- **komen niet in aanmerking:** trajecten die gericht zijn op het verkennen van innovatie-opportunities, het

uitwerken van een innovatie-roadmap, trajecten gericht op producten, diensten of processen die niet vernieuwend zijn voor de sector; een nieuw aanbod creëren op basis van gekende producten en diensten, zonder dat dit uitdagingen met zich meebrengt, enz. (zie [rubriek Innovatie > wat komt niet in aanmerking](#))

Circulair en duurzaam ondernemen

- voor kmo's die via duurzame strategieën inzetten op energietransitie, klimaattransitie, circulair ondernemen, milieu of biodiversiteit
- ook ondernemingen die innovatieve technologieën gericht op milieubescherming, energie- of klimaattransitie of het sluiten van materiaalcringen ontwikkelen of vermarkten, komen in aanmerking binnen dit thema
- zowel voor ondernemingen die een eerste stap zetten richting duurzaam ondernemen zetten, als voor ondernemingen die hierin al actief zijn en verdere stappen wensen te zetten
- alle sectoren komen in aanmerking
- **komen niet in aanmerking:** trajecten die geen substantiële impact hebben op het bedrijf en enkel inzetten op ondersteunende maatregelen enz. (zie [rubriek Circulair en duurzaam ondernemen > wat komt niet in aanmerking](#))

Bijkomende voorwaarden

Het verwerven van deze kennis kan gebeuren door de aanwerving van een strategische medewerker en/of het advies van één of meerdere dienstverleners. De keuze tussen aanwerving en/of externe dienstverlening ligt bij de kmo.

Strategische medewerker

Een 'strategische medewerker' brengt de nieuwe kennis en expertise die noodzakelijk is om het groeitraject te realiseren binnen in je onderneming. Dit profiel mag geen louter operationele of uitvoerende werkzaamheden uitvoeren en moet wegen op de strategische beslissingen die je neemt in het kader van het groeitraject.

Bijkomende voorwaarden:

- Deze medewerker moet met een arbeidscontract van onbepaalde duur worden aangeworven en minstens zes maanden tewerkgesteld zijn om steun te kunnen genieten. Arbeidsovereenkomsten voor zowel voltijdse als deeltijdse tewerkstelling komen in aanmerking.
- De arbeidsovereenkomst met deze medewerker mag ten vroegste starten op de eerste dag van de maand die volgt op de datum van de indiening van de subsidieaanvraag. Bijvoorbeeld: Als de indiening van de subsidieaanvraag gebeurt op 9 maart 2023, mag de arbeidsovereenkomst ten vroegste starten op 1 april 2023.
- Deze medewerker moet minstens 6 maanden jaar werkzaam blijven binnen de kmo .
- Er kan maar steun uitbetaald worden voor de aanwerving van één strategische profiel. Indien het aangeworven strategische profiel tijdens de projectperiode wordt vervangen, wordt de subsidie uitbetaald op basis van de kosten voor één van beide medewerkers.
- Bepaalde personen worden uitgesloten voor deze aanwerving (het moet een derde zijn t.o.v. de kmo; mag de afgelopen vijf jaar niet tewerkgesteld zijn geweest, enz... zie voorwaarden [Strategische medewerker](#)).

Externe dienstverlener(s)

De externe dienstverlener heeft geen specifieke erkenning nodig. Wel wordt nagegaan of de betrokken adviseur relevante competenties en ervaring heeft voor het realiseren van de opdracht.

Het advies van de dienstverlener moet betrekking hebben op het huidige of het toekomstige functioneren van een of meerdere bedrijfsprocessen van jouw onderneming. De opdracht van de externe dienstverlener mag niet bestaan uit louter operationele of uitvoerende werkzaamheden en het opgeleverde advies moet wegen op de strategische beslissingen die je neemt in het kader van het groeitraject.

Bijkomende voorwaarden:

- Je kan een subsidie vragen voor advies van meerdere dienstverleners binnen dezelfde aanvraag.
- Elke adviesovereenkomst moet een kostprijs hebben van minstens € 20.000, excl. btw.

- De dienstverlener mag ten vroegste starten met de opdracht de eerste dag van de maand die volgt op de datum van de indiening van de subsidieaanvraag. Bijvoorbeeld: Als de indiening van de subsidieaanvraag gebeurt op 9 maart 2023, mogen de adviesprestaties ten vroegste starten op 1 april 2023.
- Er wordt een schriftelijke overeenkomst voor advies opgemaakt die een gedetailleerde beschrijving van de te leveren prestaties bevat (noodzaak advies, methodiek en stappenplan, te bereiken einddoel) en door beide partijen is ondertekend.
- De prijs van de prestaties van de dienstverlener wordt conform de marktprijs bepaald.
- De externe dienstverlener heeft geen specifieke erkenning nodig. Wel wordt nagegaan of de betrokken persoon over relevante competenties en ervaring (= CV/track record) beschikt voor het realiseren van de adviesopdracht.
- Als de dienstverlener voor het verstrekken van het advies beroep doet op een onderaannemer, wordt dit uitdrukkelijk vermeld in de adviesovereenkomst.
- Bepaalde dienstverleners worden uitgesloten (het moet een derde zijn t.o.v. de kmo, enz... zie voorwaarden [Externe dienstverlener](#)).
- Wijzigen van dienstverlener is niet toegelaten tenzij wegens overmacht zoals bijvoorbeeld faillissement of overlijden.

Omvang steun

Steunbedrag

Kleine en middelgrote ondernemingen kunnen per groeitraject maximaal € 50.000 subsidie ontvangen via de kmo-groeisubsidie. De subsidie bedraagt maximaal € 25.000 voor een advies van één of meerdere externe dienstverleners en maximaal € 25.000 voor de aanwerving van één strategisch profiel.

Het steunpercentage bedraagt 50% van de advies- en/of loonkost.

Extern advies   Aanwerving

Subsidiepercentage	50%	50%
Maximale subsidie	€ 25.000	€ 25.000

Om in aanmerking te komen voor de kmo-groeisubsidie moet het projectbedrag minstens € 20.000 (excl. btw) bedragen.

In aanmerking komende kosten

Strategische medewerker

Het bruto jaarsalaris van dit profiel van het eerste werkjaar binnen jouw onderneming, vermenigvuldigd met een factor 1,596.

Vakantiegeld, eindejaarspremie, de wettelijk verplichte werkgeversbijdragen, bijdrage werkgever maaltijdcheques en bijdragen voor groepsverzekering, extra legaal pensioen en/of andere extralegale voordelen zijn expliciet uitgesloten.

Externe dienstverlener(s)

De personeels- en werkingskosten van de dienstverlener(s) voor het verstrekken van het advies, de verplaatsingskosten van de dienstverlener(s) en de kost voor de begeleiding van de kmo bij de implementatie van het advies. Deze kosten zijn exclusief btw.

De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

Evaluatieprocedure

Bij het beoordelen van de aanvraag worden volgende beoordelingscriteria geëvalueerd. Per thema wordt een

rangschikking opgemaakt van de aanvragen die het minimum-ambitieniveau behalen. De beschikbare budgettaire enveloppe per thema wordt verdeeld over de best gerangschikte subsidieaanvragen, tot het budget uitgeput is:

Ambitie

Dit criterium beoordeelt of de aanvrager een concrete en ambitieuze visie heeft over hoe de onderneming zal internationaliseren, digitaliseren, innoveren of duurzaam en circulair ondernemen. Het traject vertaalt zich in een duurzame groei en/of verhoging van de competitiviteit van onderneming.

Transformatie

Dit criterium beoordeelt of het groeitraject een substantiële en nieuwe wending geeft aan de huidige bedrijfsvoering en een impact heeft op meerdere kritische bedrijfsprocessen.

Onderbouwde aanpak

Dit criterium beoordeelt of de onderneming beschikt over een doordacht stappenplan en voldoende financiering om het vooropgestelde groeitraject te realiseren en te bestendigen in de onderneming.

Noodzaak aan kennis & expertise

Dit criterium beoordeelt of de onderneming zonder het inwinnen van bepaalde kennis en expertise het groeitraject niet succesvol zou kunnen uitvoeren. Ook beoordeelt het of de betreffende dienstverlener en/of het aan te werven strategisch profiel wel over die ontbrekende kennis en expertise beschikt. Het mag niet louter om operationele of uitvoerende werkzaamheden gaan én deze kennis moet mee wegen op de beslissingen die de onderneming neemt tijdens het groeitraject.

Aan projecten waarbij alle criteria als steunbaar worden geëvalueerd, wordt een score toegekend op basis van het scorerooster.

Per thema kan je dit scorerooster bij [Documenten](#) terugvinden.

Aanvraagprocedure

De kmo-groeisubsidie wordt toegekend via een competitieve oproep per thema. Jaarlijks worden 3 oproepen voorzien waarbij telkens meerdere thema's worden opengesteld (zie verder rubriek '[Oproepkalender](#)').

Op het moment dat de oproep opengesteld wordt, zal het digitaal aanvraagformulier beschikbaar zijn. Om de aanvraag te starten, vul je dit formulier in. Nadat je jouw onderneming geregistreerd hebt, ontvang je een link naar de online module waar je jouw aanvraag kan vervolledigen en indienen. Zorg er zeker voor dat je jouw aanvraag indient binnen de termijn waarin de oproep is opengesteld!

Per thema kan je een trajectbeschrijving bij [Documenten](#) terugvinden.

Bij de aanvraag zal gevraagd worden om de nodige bijlagen op te laden. Zie: [Hoe vraag je de kmo-groeisubsidie aan?](#)

Na de indiening wordt de aanvraag beoordeeld op ontvankelijkheid en volledigheid door een dossierbehandelaar van VLAIO. Vervolgens beoordelen twee projectadviseurs je aanvraag aan de hand van de vier beoordelingscriteria. Als je dossier volledig en ontvankelijk is verklaard maar er nog nood is aan extra toelichting, dan nodigt je projectadviseur je uit om het groeitraject mondeling toe te lichten.

De administrateur-generaal van VLAIO neemt vervolgens een beslissing over de aanvraag op basis van het advies van de projectadviseurs. De onderneming wordt per e-mail op de hoogte gebracht van de beslissing. Niet alleen naar de contactpersoon van de aanvraag, maar ook naar de [e-Box Enterprise van de onderneming](#).

Oproepkalender

In 2023 en 2024 worden er opnieuw 3 oproepen voorzien, waarbij telkens meerdere thema's worden opengesteld:

2024	Indienperiode	Thema's
Oproep 1	20/3/2024 – 15/4/2024	internationalisering-digitalisering-duurzaam en circulair ondernemen-innovatie
Oproep 2	1/7/2024 – 31/8/2024	internationalisering-digitalisering-duurzaam en circulair ondernemen-innovatie
Oproep 3	20/11/2024 – 15/12/2024	internationalisering-digitalisering-duurzaam en circulair ondernemen-innovatie

Uitbetalingsprocedure

De uitbetaling van de subsidie gebeurt in 2 schijven:

- de eerste schijf van 50% wordt ten vroegste uitbetaald bij de start van het project
- de tweede schijf van 50% wordt uitbetaald bij de afronding van het project

Heb je een kmo-groeisubsidie gekregen voor de aanwerving van een strategisch profiel en voor het inwinnen van extern advies? Dan wordt de steun voor de aanwerving en voor het advies apart uitbetaald.

Opgelet: Wijzigingen in het goedgekeurde steundossier zijn niet toegelaten. Een wijziging van dienstverlener omwille van redenen zoals niet tevreden over de competenties van de dienstverlener of de uitvoering van de opdracht, wijziging van de opdracht of splitsen van de opdracht in deelopdrachten bij verschillende dienstverleners wordt niet aanvaard. Deze overwegingen maken immers deel uit van een onderbouwd plan van aanpak wat een belangrijk beoordelingscriterium vormt bij het goedkeuren van een kmo-groeisubsidieaanvraag. Enkel in uitzonderlijke situaties zoals bijvoorbeeld het overlijden of faillissement van de dienstverlener kan een wissel van dienstverlener worden toegelaten.

Meer informatie kan je raadplegen op [Hoe verloopt de uitbetaling?](#)

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331

1210 Brussel

België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

vlaio.be/kmo-groeisubsidie

Circulair ondernemen subsidies

Laatst gewijzigd op 14 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

In een circulaire economie zijn materiaalkringlopen maximaal gesloten en is het gebruik van primaire grondstoffen zoveel mogelijk beperkt. Dit zorgt ervoor dat de waarde van de materialen zoveel en zo lang mogelijk behouden blijft. Om de omslag te ondersteunen naar een meer circulaire economie, bestaan er verschillende steunmogelijkheden waarvan er hier een aantal worden toegelicht.

Circulaire ketensamenwerking

De oproep 'Circulaire ketensamenwerking' ondersteunt proefprojecten van ondernemingen en organisaties die samen een circulair businessmodel ontwikkelen. Het gaat om het ontwikkelen, testen en implementeren van een circulair product, proces, of circulaire dienst. Projecten moeten bestaan uit samenwerkingsverbanden met minimaal 2 kmo's, aangevuld met alle partners die nodig zijn. Vzw's kunnen enkel aansluiten als er minstens 2 kmo's in het partnerschap zitten.

De steun bedraagt 80% tot maximaal € 100.000 per project. VLAIO kent de steun toe voor een periode van maximaal 2 jaar. Een aanvragen indienen kan tussen 15 mei 2024 (8u) tot 13 juni 2024 (14u). Meer informatie kan je nalezen op de pagina's [Circulaire ketensamenwerking](#).

Vlaanderen Circulair

[Vlaanderen Circulair](#) is het knooppunt en de inspirator voor de circulaire economie in Vlaanderen. Het is een partnerschap van overheden, bedrijven, middenveld en kenniswereld die samen actie ondernemen. Wil je circulair ondernemen dan kan je op deze website terecht voor o.m. B2B tools die je kunnen helpen om circulaire principes in de praktijk toe te passen, experts in circulaire economie, tools, enz.

Via deze website lanceert Vlaanderen Circulair en OVAM ook subsidieoproepen. In de [oproep rond ondersteuning voor innovatieve, circulaire projecten in de zorgsector](#) konden organisaties een subsidie ontvangen van maximaal 80% van hun subsidiabele projectvoorstel, met een maximumbedrag van € 100.000. Deze call sloot af op 29 september 2023. Partnerschappen van lokale overheden, ondernemingen, onderzoeksinstituten en organisaties konden een experimenteer-, demonstratie- of disseminatieproject indienen. De goedgekeurde projecten moeten starten vóór 31 december 2023 en mogen maximaal 24 maanden duren. Het gesubsidieerde project kan deel uitmaken van een ruimer project, dat langer loopt.

Living labs circulaire economie

Via deze oproep kunnen brede en diverse partnerschappen een aanvraag indienen voor de subsidiëring van een living labs project over circulaire systeemoplossingen in de sector maakindustrie / machinebouw en de sector chemie en kunststoffen. Via multi-stakeholder en multi-level samenwerkingen zorgt het project voor het uitwerken, testen, implementeren en opschalen van circulaire oplossingen. Het partnerschap bestaat uit ten minste drie partners, waarvan ten minste één bedrijf, en kan daarnaast onder andere kennisinstellingen, overheden, vzw's en sectorfederaties bevatten.

De deadline voor de vooraanmelding was 14 juni 2023, hieraan voorafgaand is er een infosessie en zijn inspiratiesessies gepland. In de week van 26 juni 2023 vonden de pitches plaats van de projecten die een vooraanmelding indienden (online). De finale indieningsperiode viel in de week van 4 september 2023 - 2 oktober 2023.

De steun bedraagt maximaal € 500.000. Alle informatie over deze nieuwe oproep en de verschillende deadlines kan je nalezen op [Living labs circulaire economie](#).

Kmo-groeisubsidie

De kmo-groeisubsidie van VLAIO wil bij kmo's de ontbrekende strategische kennis subsidiëren die nodig is voor het realiseren van een groeitraject. Dat groeitraject moet aansluiten bij een bepaald thema, waaronder ook 'circulair en duurzaam ondernemen'. Zowel kmo's die een eerste stap zetten richting duurzaam en circulair ondernemen, als kmo's die hierin al actief zijn en een volgende (substantiële) nieuwe stap zetten, komen in aanmerking. Je kan per groeitraject maximaal € 50.000 subsidie ontvangen. De subsidie bedraagt maximaal € 25.000 voor een advies van één of meerdere externe dienstverlener(s) en maximaal € 25.000 voor de aanwerving van één strategisch profiel.

Ieder jaar worden er drie oproepen voorzien waarbij telkens meerdere thema's worden opengesteld.

Meer informatie op de website van VLAIO [Kmo-groeisubsidie](#) en in de [Subsidedatabank](#).

Sociaal ondernemen: innovatie

Het Departement Werk en Sociale Economie lanceert meermaals per jaar een oproep voor de tussenkomst in de kosten voor het uitvoeren van een innovatieproject in een sociale onderneming. Ook projecten rond circulaire economie komen hiervoor in aanmerking. De oproep wil kansen bieden om de bedrijfsvoering te versterken, om het aanbod te verbreden en nieuwe activiteiten te ontwikkelen. Deze oproep richt zich niet alleen tot de maatwerkbedrijven, -afdelingen en lokale diensteneconomie-ondernemingen. Ook samenwerkingsverbanden tussen deze ondernemingen en derden, zoals wetenschappelijke instellingen of reguliere bedrijven, kunnen een aanvraag indienen.

De maximale subsidie per project bedraagt € 50.000 (70% van de aanvaarde projectkosten). Ook projecten rond circulaire economie komen hiervoor in aanmerking. Jaarlijks zijn er 4 indieningsrondes. Voor 2024 is er voorlopig geen nieuws over de timing van nieuwe oproepen.

We houden je op de hoogte van deze oproepen via de [Projectoproepen sociale economie in de Subsidedatabank](#).

Projectoproep Belgium builds back circular

Met deze oproep wenst de federale overheid de innovatie van Belgische actoren te stimuleren, kansen te creëren voor circulaire investeringen en de overgang naar een circulaire economie in België te ondersteunen. De derde BBBC-projectoproep richt zich uitsluitend op de vervanging van zorgwekkende chemische stoffen.

De call is gericht op het ondersteunen van initiatieven op het gebied van onderzoek, innovatie of de ontwikkeling van producten of diensten die de belangrijkste knelpunten in het systeem aanpakken, met name door het voorkomen van "regrettable substitution" (waarbij het ene gevaarlijke chemische product eenvoudigweg wordt vervangen door een ander). Voor deze projectoproep werden voor België drie groepen prioritaire zorgwekkende stoffen geïdentificeerd, waaronder PFAS en hormoonverstoorders.

Deze oproep staat open voor:

- organisaties of consortia - Belgisch of actief op Belgisch grondgebied - in het bijzonder bedrijven, met bijzondere aandacht voor kmo's
- publieke of private onderzoekscentra, onderzoekscentra verbonden aan universiteiten of hogescholen
- starters, ngo's, adviesbureaus en gelijkaardige instellingen.

De subsidie bedraagt minimaal € 50.000 en maximaal € 2 miljoen per project.

De deadline om het projectvoorstel in te dienen was 31 december 2023. Meer informatie en het deelnameformulier is te vinden op de [website van de FOD Economie](#).

Europese initiatieven

LIFE

Life is het financieringsinstrument van de Europese Unie voor de bescherming van het milieu. Het programma heeft als doel een bijdrage te leveren aan een beter Europees natuur-, milieu- en klimaatbeleid. Het Life-programma van 2021 tot

2027 bestaat uit vier subprogramma's: natuur en biodiversiteit, circulaire economie en kwaliteit van leven, beperking en aanpassing van klimaatverandering en schone energietransitie. Via dit programma kunnen zowel kmo's als grote ondernemingen, onderzoeksinstituten, overheden en organisaties steun ontvangen.

Meer informatie over het [subprogramma 'circulaire economie'](#) en over de [lopende oproepen](#).

WORTH

Voor creatievelingen in de lifestyle industry liep er een oproep van WORTH. Een aanvraag indienen kon van 12 september 2023 tot en met 12 december 2023 (17u). In deze derde oproep zullen er 67 nieuwe projecten geselecteerd worden. De subsidie richt zich onder meer tot baanbrekende technologische innovaties, circulaire revolutionaire oplossingen, sociale impact of creatieve bedrijfsideeën in de lifestyle-industrie. De oproep valt onder de financiering van het Europese programma COSME, het EU-programma voor het concurrentievermogen van kmo's. Meer informatie kan je nalezen op [WORTH Partnership Project](#).

Provinciale initiatieven

Circulaire ketenprojecten (Oost-Vlaanderen)

Met deze oproep ondersteunt de provincie de uitvoering van concrete projecten die bijdragen aan het realiseren van een circulaire economie in Oost-Vlaanderen. De subsidie richt zich zowel op partnerschappen van ondernemingen, lokale overheden, kennisinstellingen en andere organisaties. Het partnerschap moet uit minstens 2 partners bestaan waarvan 1 kmo. Het maximaal subsidiebedrag bedraagt € 25.000. De aanvrager is de projectverantwoordelijke van het circulair ketensamenwerkingsverband. Een aanvraag indienen kan ten laatste op 30 september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin het project plaatsvindt.

Meer informatie op de website van de provincie Oost-Vlaanderen [Subsidie voor circulaire ketenprojecten](#).

Trividend Provincie Antwerpen

Ondernemers of organisaties die circulaire oplossingen ontwikkelen kunnen terecht bij Trividend Provincie Antwerpen. Zowel kleine sociale ondernemingen als grotere sociale economiebedrijven én reguliere ondernemingen kunnen een achtergestelde lening aanvragen tussen € 10.000 en € 50.000. Het gaat dan om een lening met een interest van 4 tot 8%.

Meer informatie kan je vinden op de website van de provincie Antwerpen [Leningen bij Trividend Provincie Antwerpen](#).

Andere initiatieven

Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer

Het Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer is een samenwerking van het afvalbeheerbedrijf Indaver en de milieuverenigingen Actiecomité ter Beveiliging van het Leefmilieu op Linkeroever en in het Waasland (ABLLO) en de Bond Beter Leefmilieu (BBL). Jaarlijks wordt er een projectoproep gelanceerd voor transitieprojecten met een regionale focus. Indieners kunnen tot maximum € 40.000 aanvragen. Deze oproep staat enkel open voor verenigingen met rechtspersoonlijkheid, initiatieven en organisaties met winstoogmerk zijn uitgesloten. Beroeps- en sectorfederaties behoren expliciet wel tot de doelgroep, net als bedrijven met sociaal oogmerk. De deadline was 20 februari 2024. Jaarlijks worden drie projecten gesteund.

De oproep werkt met een thema. Voor de oproep van 2023-2024 is het thema 'Meer circulariteit voor textiel, voedsel en (wijk)renovatie'. Meer informatie over deze oproep kan je lezen op de [website van de Koning Boudewijnstichting](#).

Premies en ondersteuning voor het sorteren van afvalstromen

Bedrijven die bepaalde afvalstromen selectief opslaan en laten ophalen in functie van een optimale recyclage, kunnen hiervoor een financiële ondersteuning verkrijgen [via specifiek opgerichte beheersorganismen](#). Onder meer de organisatie Valipac heeft verschillende initiatieven genomen om de [overgang naar de circulaire economie te vergemakkelijken](#).

Lokale initiatieven

Stad Mechelen

Stad Mechelen organiseert opnieuw de projectoproep 'Sluit de Cirkel' voor ondernemers en organisaties die de transitie naar een klimaatneutrale en circulaire stad versnellen. De geselecteerde projecten krijgen een professionele ondernemersbegeleiding bij Switchrs en een dienstverleningstraject voor ondernemers door Thomas More Research, in het kader van de activiteiten van Circulaire hub regio Mechelen. Deze oproep is voor ondernemers en organisaties, partnerschappen van ondernemers of partnerschappen tussen ondernemers en andere organisaties (burgercollectieven, vzw's, ...) die een product of dienst willen ontwikkelen dat bijdraagt aan de transitie naar een circulaire economie. En dit in de voedings-, bouw-, meubel-, textiel- en interieursector.

De deadline voor indiening was 28 februari 2023. Meer informatie over deze oproep kan je nalezen op de [website van de Stad Mechelen](#).

Stad Gent

De stad Gent geeft vernieuwende circulaire projectideeën een duwtje in de rug met financiële ondersteuning en professionele begeleiding. Je kon je projectidee indienen tot 17 maart 2023 (12u). Daarna bekijkt de stad alle voorstellen en worden 10 projecten geselecteerd. De initiatiefnemers van deze 10 projecten krijgen de mogelijkheid om onder professionele begeleiding hun concept verder uit te werken en te concretiseren tot een haalbaar project of bedrijfsmodel. Dit traject start na de paasvakantie. In juni kiest de jury daarna maximaal 3 winnaars die samen een subsidiebedrag van € 70.000 ontvangen om hun project uit te rollen eind 2023 en in 2024. Meer informatie kan je nalezen op de [website van de stad Gent](#).

De-minimis

Sommige subsidies vermeld op deze pagina vallen onder de toepassing van de Europese de minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen.

Dit is o.m. het geval voor Living labs circulaire economie, de kmo-groeisubsidie, de oproep Sociaal ondernemen: innovatie, de oproep circulaire ketenprojecten en de oproep circulaire ketensamenwerking.

Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: De-minimis](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331

1210 Brussel

België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

www.vlaio.be

Duurzame bedrijfsmobiliteit: steun

Laatst gewijzigd op 15 feb 2024

Wat houdt de maatregel in

Om het verduurzamen van mobiliteit te stimuleren bestaan er gerichte steunmaatregelen en subsidies voor ondernemers. Op deze pagina geven we een overzicht van een aantal subsidies en (para)fiscale voordelen, gericht op o.m. de stimulering van gecombineerd vervoer en vervoer via spoor- of waterweg en de vergroening van het wagenpark.

De Vlaamse Regering heeft beslist een premie toe te kennen bij de aankoop van zero-emissievoertuigen (volledig elektrische wagens en wagens met brandstofcellen) die na 1 januari 2024 zijn ingeschreven. De verkoopovereenkomst is gesloten op of na 25 september 2023. De doelgroepen van de premie zijn natuurlijke personen, vzw's en autodeelbedrijven. De premie is er enkel voor wagens die bedoeld zijn voor personenvervoer (M1), voor het vervoer van goederen met een beperkt gewicht tot 3500 kg (N1) en zware micro-stadswagens (L7e-C). De premie bedraagt € 5.000 voor nieuwe wagens en € 3.000 voor tweedehandswagens in 2024. Niet alle modellen komen in aanmerking. Er geldt immers een plafond op de aankoopprijs van het voertuig (max. € 40.000 incl. btw). De oorspronkelijke cataloguswaarde van een tweedehandsvoertuig mag niet hoger dan € 60.000 (incl. btw) bedragen. Je kan de premie aanvragen vanaf 12 februari 2024 (13u). Meer informatie vind je op www.vlaanderen.be/premie-voor-aankoop-van-een-elektrische-wagen.

Duurzaam Woon-werkverkeer

Om duurzaam woon-werkverkeer te bevorderen bestaan er voor de werkgever heel wat steunmaatregelen:

- Zelfstandigen kunnen genieten van een verhoogde aftrek van 120% voor kosten die specifiek zijn gedaan of gedragen om het gebruik van de fiets door de personeelsleden voor hun verplaatsingen tussen hun woonplaats en hun plaats van tewerkstelling aan te moedigen.
- Werkgevers kunnen een vergoeding uitbetalen aan werknemers die (een deel van) hun woon-werkverkeer met de fiets (al dan niet elektrisch aangedreven of de speed pedelec) afleggen.
- Om werkgevers aan te moedigen om de verhoogde fietsvergoeding toe te kennen, wordt er een tijdelijke fiscale compensatie voorzien in de vorm van een belastingkrediet.
- Het Pendelfonds van de Vlaamse overheid subsidieert projecten die een duurzaam woon-werkverkeer bevorderen. Dit verloopt via oproepen.
- Via de Testkaravaan kunnen bedrijven en hun werknemers gratis verschillende duurzame vervoersmiddelen uitproberen gedurende 3 weken in bepaalde provincies.

Meer informatie over deze steunmaatregelen wordt toegelicht in de maatregel [Duurzaam Woon-werkverkeer steun](#) in de Subsidiedatabank.

Gecombineerd vervoer

Terugbetaling jaarlijkse verkeersbelasting gecombineerd vervoer

Bij gecombineerd vervoer worden de goederen deels over de weg (voor het eerste of het laatste deel van het traject), deels over het spoor of het water vervoerd vanuit of naar een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte. Bedrijven die voldoen aan bepaalde voorwaarden kunnen een terugbetaling tot maximum 100% van de verschuldigde jaarlijkse verkeersbelasting krijgen.

Meer informatie over deze steunmaatregel kan je raadplegen op de pagina [Terugbetaling jaarlijkse verkeersbelasting bij gecombineerd vervoer](#).

Vergroening voertuigenpark

Clean Power for Transport (CPT)

De Clean Power for Transport (CPT) is een projectsubsidie voor onder meer de vergroening van het voertuigenpark en zero-emissie voertuigen. Het gaat telkens om een jaarlijkse oproep met daarin een aantal thema's centraal. De oproep 2023 stond open tot en met 31 maart 2023 voor het aanvragen van steun voor laadinfrastructuur voor stedelijke logistiek, vracht en bussen.

Meer informatie kan je terugvinden in de Subsidiedatabank: [Clean Power for Transport \(CPT\) projectsubsidie](#).

Ecologiepremie

Een ecologiepremie is een financiële tegemoetkoming aan ondernemingen die ecologie-investeringen realiseren in het Vlaamse Gewest. Ook voor verschillende technologieën die ecologisch vervoer moeten stimuleren is er steun via deze weg. Deze technologieën zijn onder meer: niet publieke laadstations voor elektrische bussen en vrachtwagens, batterijen voor elektrische vrachtwagens en bussen, dual-fuel motoren voor vrachtwagens, waterstoftransportmiddelen, tankinfrastructuur voor waterstof en investeringen ter omschakeling van wegvervoer naar spoor- en waterweg. Het gaat om 15 tot 55 % van de meerkost van de investering. Bij de laadstations voor elektrische bussen en vrachtwagens moet het gaan om één of meerdere laadpalen met een snellader van minimum 150 kW per laadpunt, gebruik makend van groene stroom en met aanwezigheid van een slimme sturing.

Meer informatie kan je terugvinden in de Subsidiedatabank: [Ecologiepremie+](#).

Elektrische bedrijfswagens 100% aftrekbaar

Een bedrijfswagen omvat voor de fiscus de personenwagens, auto's voor dubbel gebruik en minibussen, met inbegrip van 'valse' lichte vrachtauto's (lichte vrachtauto's die niet voldoen aan de fiscale definitie van lichte vracht). Het aftrekpercentage van een bedrijfswagen wordt momenteel bepaald aan de hand van een bepaalde formule waarbij de CO₂-uitstoot en het motortype van de wagen de grootste impact heeft. Hoe hoger de uitstoot van de wagen, hoe lager het fiscale aftrekpercentage. Het aftrekpercentage kan echter nooit lager zijn dan 40% en nooit hoger dan 100%.

Sinds 1 januari 2020 geldt het fiscale aftrekpercentage voor volledig elektrische bedrijfswagens 100% aftrekbaar gedurende de volledige gebruiksduur. Vanaf 2027 zal het aftrekpercentage jaar na jaar afgebouwd worden. Hierbij zal gekeken worden naar het aftrekpercentage dat van toepassing is in het jaar van aankoop (lease of huur). Dit percentage zal vervolgens gedurende de gehele gebruiksduur behouden blijven. Voor elektrische wagens die aangekocht worden tussen 1 januari 2027 en 31 december 2027 zal er gedurende de hele gebruiksduur een aftrekpercentage van 95% van toepassing zijn. De fiscale aftrekbaarheid wordt jaar na jaar afgebouwd om uiteindelijk tot een vast aftrekpercentage van 67,5% te komen vanaf 1 januari 2031.

Laadpalen

Ondernemingen die investeren in laadpunten of laadpalen voor personenwagens en/of vrachtwagens kunnen in bepaalde gevallen van fiscale voordelen en subsidies genieten:

- Ondernemingen (zowel eenmanszaken als vennootschappen) die tussen 1 september 2021 en 31 augustus 2024 investeren in een publiek toegankelijk en intelligent laadstation kunnen rekenen op een verhoogde kostenaftrek.
- Particulieren en zelfstandigen kunnen in dezelfde periode een belastingvermindering voor de aankoop en plaatsing van een intelligent laadstation thuis bekomen.
- Ook via de investeringsaftrek worden er steunmogelijkheden voorzien voor laadinfrastructuur van zero-emissie voertuigen.
- Via de Ecologiepremie+ en Clean Power for Transport (CPT) verstrekt de Vlaamse overheid subsidies aan ondernemingen.

Meer informatie kan je raadplegen in de maatregel [Laadpalen: steun](#) van de Subsidiedatabank.

Premie voor zero-emissie voertuigen

De Vlaamse Regering kent een premie toe bij de aankoop van zero-emissievoertuigen (volledig elektrische wagens en wagens met brandstofcellen) die na 1 januari 2024 zijn ingeschreven. De verkoopovereenkomst is gesloten op of na 25 september 2023.

De doelgroepen van de premie zijn natuurlijke personen, vzw's en autodeelbedrijven. De premie is er enkel voor wagens die bedoeld zijn voor personenvervoer (M1), voor het vervoer van goederen met een beperkt gewicht tot 3500 kg (N1) en zware micro-stadswagens (L7e-C). De premie bedraagt € 5.000 voor nieuwe wagens en € 3.000 voor tweedehandswagens in 2024. Niet alle modellen komen in aanmerking. Er geldt immers een plafond op de aankoopprijs van het voertuig (max. € 40.000 incl. btw). De oorspronkelijke cataloguswaarde van een tweedehandsvoertuig mag niet hoger dan € 60.000 (incl. btw) bedragen.

Je kan deze premie aanvragen via het e-loket vanaf 12 februari 2024 (13u). Meer informatie vind je op www.vlaanderen.be/premie-voor-aankoop-van-een-elektrische-wagen.

Verhoogde Investeringsaftrek

Ondernemingen kunnen sinds 2022 een verhoogde investeringsaftrek toepassen voor investeringen in koolstofemissievrije vrachtwagens, de installatie van tankinfrastructuur voor waterstof en investeringen in elektrische laadinfrastructuur voor koolstofemissievrije vrachtwagens. Het tarief werd voor investeringen in 2024 (verbonden aan aanslagjaar 2025) verhoogd tot 31,5%. De volgende jaren daalt dit geleidelijk. Meer informatie over de [Investeringsaftrek](#) in de Subsidiedatabank.

Vrijstelling jaarlijkse verkeersbelasting en de belasting op inverkeerstelling

Voertuigen "die uitsluitend aangedreven worden door een elektrische motor of waterstof" kunnen genieten van een volledige vrijstelling van de jaarlijkse verkeersbelasting en de belasting op de inverkeerstelling.

Meer informatie kan je raadplegen op [Vrijstelling voor pure elektrische en pure waterstofvoertuigen](#).

Vrijstelling voor emissievrij vrachtvervoer

Vanaf 1 januari 2024 moeten emissievrije voertuigen die maximaal 4,25 ton wegen tijdelijk geen kilometerheffing betalen. Een On Board Unit (OBU) blijft wel verplicht.

Voor voertuigen zwaarder dan 4,25 ton wordt enkel de externe kostenheffing (het gedeelte van de kilometerheffing dat gerelateerd is aan de kosten veroorzaakt door luchtverontreiniging en geluidshinder) op nul gebracht. Het andere gedeelte van de heffing wordt als volgt verminderd:

- 100% vanaf 1 januari 2024 tot en met 31 december 2025
- 80% vanaf 1 januari 2026 tot en met 31 december 2026
- 60% vanaf 1 januari 2027 tot en met 31 december 2027
- 40% vanaf 1 januari 2028 tot en met 31 december 2028
- 20% vanaf 1 januari 2029 tot en met 31 december 2029

Meer informatie kan je raadplegen op [Tijdelijke vrijstelling betalingsverplichting voor emissievrij vrachtvervoer](#).

Vervoer via spoor- of waterweg

Verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen

Een zelfstandige of vennootschap, die bij de oprichting of uitbreiding van haar activiteiten een investering uitvoert, kan onder bepaalde voorwaarden een investeringsaftrek verkrijgen. Dit is een fiscaal voordeel waarbij men een bepaald percentage van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk, mag aftrekken van de belastbare winst.

Meestal kan men naast het basispercentage (de gewone investeringsaftrek) ook genieten van bepaalde verhoogde investeringsaftrekken. Dit is bijvoorbeeld het geval voor een aantal energiebesparende investeringen, opgenomen in een bepaalde categorie. Ook investeringen via vervoer via spoor- en waterweg komen voor deze verhoogde investeringsaftrek in aanmerking (categorie 12). Het gaat dan bijvoorbeeld om de inrichting in nieuwe los- en laadrichtingen of in nieuwe uitrustingen voor de aansluiting op het spoorwagennet of de waterweg.

In 2024 (aanslagjaar 2025) gaat het om een verhoogde aftrek van 15,5%. In 2023 (aanslagjaar 2024) ging het om een verhoogde aftrek van 20,5%.

Meer informatie kan je raadplegen in de Subsidiedatabank: [Investeringsaftrek](#) en de [bijlage investeringsaftrek](#).

Scheepvaart steunmaatregelen

Om ondernemingen te overtuigen van de talrijke voordelen van de binnenvaart bestaan er verschillende steunmaatregelen voor deze sector, uitgewerkt door De Vlaamse Waterweg nv. Wil je als onderneming overstappen op de binnenvaart voor de aanvoer van- of afvoer van grondstoffen dan kan je bijvoorbeeld een beroep doen op de maatregel [Publiek-Private Samenwerking kaaimuren](#).

Deze informatie staat gebundeld in de Subsidiedatabank in de maatregel [Scheepvaart Steunmaatregelen](#).

Lokale initiatieven

Subsidie voor projecten voor duurzame mobiliteit - Provincie Oost-Vlaanderen

De Provincie Oost-Vlaanderen verleent een subsidie van maximaal € 20.000 aan tijdelijke projecten gericht op duurzame mobiliteit met gebruik van een van de volgende verkeersmodi: te voet, met de fiets, met het openbaar vervoer of met collectief en duurzaam autogebruikmobiliteitsdoelstellingen. Zowel bedrijven (geen zelfstandigen), gemeenten als organisaties kunnen een project indienen. Projecten moeten steeds ingediend worden voor 1 april. In 2022 en 2023 was er geen oproep voor het Projectenfonds Duurzame Mobiliteit. Ook in 2024 en 2025 is er geen nieuwe oproep.

Meer informatie kan je raadplegen op [Subsidie voor projecten voor duurzame mobiliteit](#).

Subsidies door steden en gemeenten

Om burgers en ondernemers aan te sporen om zich milieuvriendelijker te verplaatsen beschikt stad Gent over verschillende premies die je nog kan aanvragen tot eind 2025: [subsidie voor de aankoop van een elektrische taxi](#) (€ 3.000), en [sloobudget brommer voor aankoop elektrische twee- of driewieler](#) (€ 500). Meer info kan je raadplegen op de pagina [Subsidies en premies milieuvriendelijke mobiliteit](#).

Ook in de stad Brugge kan je als ondernemer een subsidie bekomen voor de [plaatsing van \(semi\)publieke laadpalen voor elektrische voertuigen](#) op private terreinen. Een laadpaal is semipubliek wanneer deze zich niet op het openbaar domein bevindt, maar wel minstens 10 uur per 24 uur ononderbroken en volledig opengesteld wordt voor het publiek. De subsidie bedraagt € 500 per laadpaal. De aanvrager heeft recht op maximaal € 1000 subsidie per kalenderjaar (voor 2 laadpalen). De subsidie is niet cumuleerbaar met andere bijdragen, subsidies of premies voor laadpalen die worden toegekend door Stad Brugge.

De-minimis

Sommige subsidies vermeld op deze pagina vallen onder de toepassing van de Europese de minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen.

Dit is o.m. het geval voor een aantal maatregelen van de Binnenvaart, het Pendelfonds.

Voor meer info zie www.vlaio.be/de-minimis.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

VLAIO

Koning Albert II-laan 35 bus 12
1030 Brussel
België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

www.vlaio.be

Duurzame bedrijfshuisvesting en -omgeving: steun

Laatst gewijzigd op 29 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Om het verduurzamen en vergroenen van de bedrijfshuisvesting, bedrijventerreinen en de bedrijfsomgeving te stimuleren bestaan er gerichte subsidies. Op deze pagina worden er een aantal kort toegelicht.

Asbestverwijdering

Asbest verwijderen in combinatie met zonnepanelen

Wie investeert in het verwijderen van asbest in combinatie met het leggen van zonnepanelen op het dak van een niet-verwarmd niet-residentieel gebouw, kan hiervoor een premie krijgen. Het gaat om bijvoorbeeld loodsen en stallen. Er moet een offerte voor de asbestverwijdering en asbestafvoer ondertekend zijn en een voorschotfactuur van minstens 10% betaald zijn vanaf 1 januari 2022. De zonnepanelen moeten uiterlijk op 30 september 2027 geplaatst zijn en tijdig aangemeld zijn bij Fluvius. Deze tijdelijke premie kan je activeren vanaf 1 april 2022 tot en met 31 december 2025 via het premieloket van Fluvius. Nadat de asbestverwijdering en -afvoer is voltooid en de zonnepanelen werden geplaatst, kan je de premie-aanvraag vervolledigen, uiterlijk op 31 december 2027. Meer informatie vind je via [Premie van Fluvius voor asbestverwijdering in combinatie met zonnepanelen voor dak van een niet-verwarmd, niet-residentieel gebouw](#).

Versneld verwijderen van asbestdaken - Landbouw

Land- en tuinbouwers kunnen zich opnieuw aanmelden bij de OVAM als ze een beroep willen doen op een inzamelaar die werd aangesteld om de gedemonteerde asbestdaken bij landbouwers aan huis in te zamelen. Deze inzamelaar komt het asbestafval ophalen en brengt het naar een erkende stortplaats of afvalverwerker. Er is een tegemoetkoming voor de asbestmeerkost ten opzichte van een asbestvrij dak. Meer informatie en het aanvraagformulier kan je terugvinden op de website van de OVAM [Ondersteuning voor land- en tuinbouwers bij asbestverwijdering](#).

Meer informatie over asbestverwijdering en de steunmogelijkheden kan je vinden op de website van de OVAM [Ondersteuning en subsidies bij asbestverwijdering](#).

Bodemsanering

Financiële tussenkomst bij sanering van ernstige historische verontreiniging

Particulieren, ondernemingen en openbare besturen kunnen bij de OVAM een financiële tussenkomst vragen voor de sanering van ernstige historische verontreiniging via cofinanciering. De financiële ondersteuning wordt bepaald op basis van de voorgelegde facturen en verloopt in maximaal drie schijven. De OVAM steunt bij ondernemingen maximaal 35% van de bodemsanering, met een plafond van € 200.000.

Belangrijke voorwaarden zijn dat men voor 1 juni 2008 eigenaar moet geworden zijn van de grond, het conformiteitsattest BSP moet van na die datum moet zijn, en het moet gaan om historische bodemverontreinigingen. Als een huidige eigenaar de grond pas verworven heeft na 31 maart 2019, kan hij toch in aanmerking komen voor cofinanciering. Dit kan alleen als de voormalige eigenaar ook in aanmerking kwam voor cofinanciering. De huidige eigenaar moet dit kunnen aantonen. Bovendien moet de huidige eigenaar een verbintenis tot uitvoering van de bodemsaneringswerken getekend hebben.

Hier kan je meer informatie over de voorwaarden en de aanvraag van [Cofinanciering bij bodemsanering](#) terugvinden.

Fonds bodemsanering stookolietanks: Promaz

Het fonds Promaz kan je als de eigenaar of gebruiker van een voor verwarming gebruikte stookolietank ontzorgen en financieel ondersteunen bij de bodemsanering indien er bodemverontreiniging is veroorzaakt door een lek in de opslagtank of de leidingen. Het fonds Promaz is volledig operationeel sinds 1 april 2022. Vanaf dan kan je een subsidie aanvragen voor

de bodemsanering bij bodemverontreiniging veroorzaakt door een lek in de opslagtank of de leidingen. De tussenkomst van het fonds bij een bodemsanering van een verontreinigde site of terrein is altijd beperkt tot de reële kosten met een maximumbedrag van € 200.000 (incl.btw) per site of terrein, in geval van tussenkomst voor mazouttanks voor verwarming van gebouwen met een woonfunctie. Voor gebouwen zonder woonfunctie is dit maximaal € 100.000 (incl.btw).

Meer informatie over dit fonds kan je vinden op www.promaz.be.

Vergroening

Bebossing en herbebossing

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) verleent subsidies voor de (her)aanleg van een bos met inheemse soorten. Hier kan je meer informatie vinden over de subsidies bebossing en herbebossing. Een aanvraag indienen kan het heel jaar door voor bebossingsprojecten. Voor herbebossing wordt er gewerkt met twee indienperiodes: van 1 mei tot 31 augustus en van 1 september tot 30 april. Zowel natuurlijke personen, privaatrechtelijke en publiekrechtelijke rechtspersonen, uitgezonderd de federale staat, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waals Gewest of (een publiekrechtelijke rechtspersoon van) het Vlaams Gewest kunnen deze subsidies verkrijgen. Meer informatie op de website van [Agentschap voor Natuur en Bos > subsidies](#).

Natuur in je buurt

De projectoproep 'Natuur in je Buurt' wil projecten ondersteunen die bijdragen aan de oplossing van een maatschappelijke uitdaging via natuurontwikkeling of door de aanleg van natuurelementen. Het doel is enerzijds meer bereikbare, toegankelijke en kwaliteitsvolle natuur in de nabijheid van mensen en anderzijds een meer robuuste en veerkrachtige Vlaamse natuur zodat ook de biodiversiteit blijvend ondersteund wordt. Deze subsidie van Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) kan worden aangevraagd door overheden, verenigingen en organisaties, alsook samenwerkingsverbanden tussen de doelgroepen. Er wordt met een jaarlijkse projectoproep gewerkt. Voor 2024 is er nog geen communicatie over de indieningsdatum. [Hier kan je meer informatie terugvinden over deze oproep](#).

Projectoproep Natuur

Met de 'Projectsubsidies natuur' wil ANB concrete initiatieven stimuleren die een bijdrage leveren aan de Europese natuurdoelen. In 2024 gaat daarbij opnieuw bijzondere aandacht naar projecten die natte natuur realiseren in gebieden waar maximale meerwaarde gecreëerd kan worden. De basissubsidie bedraagt 50, 80 of 90% van de totale projectkost afhankelijk van het type natuurbeheerplan dat men ambieert. Cumulatie met andere subsidies kan en dit tot 100%. Het gaat hier over éénmalige natuurinrichtings-, herstel- en ontwikkelingsmaatregelen, hoofdzakelijk voor Europees te beschermen habitats en soorten of binnen projecten voor het ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit. De aanvraag voor een projectsubsidie natuur verloopt via het online platform in twee fases. De eerste fase is het indienen van een basisidee, dit kan tot en met 31 maart 2024. Meer informatie op de website www.natuurenbos.vlaanderen.be/subsidies/subsidies-inrichting-van-natuur/projectoproep-natuur.

Duurzame projecten - Limburg

De Provincie Limburg heeft een subsidie voor 'kleine duurzame projecten' voor verenigingen, bedrijven, scholen en Limburgse gemeenten. Ook terreinrealisaties komen in aanmerking, hierbij gaat het om initiatieven die een concrete, zichtbare en/of tastbare verandering teweegbrengen in de natuurlijke en/of menselijke leefomgeving en zo bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van Limburg. Het subsidiebedrag bedraagt minimaal € 1.500 en maximaal € 15.000 per project.

Aanvragen voor deze subsidie moeten worden ingediend ten laatste op 1 maart van het lopende jaar. Op de website van de provincie Limburg kan je meer informatie terugvinden: [Kleine duurzame projecten](#).

Lokale vergroening

ANB verleent daarnaast ook met specifieke oproepen subsidies voor lokale vergroeningsprojecten. Meer informatie op de website van [Agentschap voor Natuur en Bos > subsidies](#).

Er is daarnaast ook ondersteuning vanuit sommige provincies voor de land- en tuinbouwsector. Zo is er een subsidie van € 650 per jaar voor [het aanplanten van houtige landschapselementen op land- en tuinbouwbedrijven](#) in de provincie Oost-

Vlaanderen.

Verduurzaming en (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen

Ontwikkelen en herontwikkelen van bedrijventerreinen

VLAIO kan aan projectontwikkelaars (publieke en private) en samenwerkingsverbanden, subsidies toekennen voor het voortraject (maximaal 50%) en de (her)aanleg (maximaal 50-85%) van bedrijventerreinen. De subsidies zijn bedoeld voor de herontwikkeling van knelpuntterreinen, verouderde terreinen, onrendabele nieuwe bedrijventerreinen, wetenschapsparken, erkende strategische bedrijventerreinen en brownfields.

Een project moet steeds aan bepaalde kwaliteitsvoorwaarden voldoen. Zo moet het bedrijventerrein op een duurzame manier worden ingericht, uitgegeven en beheerd en moet het klimaatneutraal zijn. De naleving van de kwaliteitsvoorwaarden vereisen de opmaak en de implementatie van een (her)inrichtingsplan, een uitgifteplan en een beheerplan.

Meer informatie kan je raadplegen in de Subsidiedatabank: [Ontwikkeling en herontwikkeling van bedrijventerreinen](#).

Verduurzamen van bedrijventerreinen - Oost-Vlaanderen

De Provincie Oost-Vlaanderen kan een subsidie toekennen van maximaal € 20.000 (maximaal steunpercentage van 80%) aan een samenwerkingsverband van minstens vijf Oost-Vlaamse kmo's, gevestigd op een bedrijventerrein die gezamenlijk verduurzamende acties ondernemen. De deelnemende kmo's/lokaal bestuur engageren zich gedurende een jaar tot concrete implementaties en praktische toepassingen gericht op de ontwikkeling van een duurzaam bedrijventerrein, zoals die in het projectvoorstel opgenomen zijn.

De subsidieaanvraag moet ten laatste op 31 oktober van elk werkjaar ingediend worden. Meer informatie kan je terugvinden op de website van de provincie Oost-Vlaanderen: [Subsidie voor het verduurzamen van bedrijventerreinen](#).

Emma Leclercq Fonds - Oost-Vlaanderen

Het Emma Leclercq Fonds van de POM Oost-Vlaanderen biedt een financiële hefboom voor duurzame samenwerkingsprojecten rond water, energie, afval- en materiaalbeheer, duurzame mobiliteit en logistiek alsook bio-gebaseerde economie.

Je lokaal samenwerkingsproject moet worden uitgevoerd op een bedrijventerrein in Oost-Vlaanderen of in de directe omgeving ervan. Bij de samenwerking zijn verschillende bedrijven en/of overheden betrokken, waarvan minstens 1 Oost-Vlaams bedrijf. Je kunt het fonds aanspreken in de vorm van een achtergestelde lening of in de vorm van een kapitaalsparticipatie. In het laatste geval stapt de POM mee in het kapitaal van de bestaande of nieuwe vennootschap. Vooropgestelde bedragen liggen tussen € 100.000 en € 1.000.000.

Het fonds is een hefboom om innovatieve projecten, waar de bank een zekere garantie voor vraagt, een kans te geven. Het gaat dus om een rollend fonds, wat wil zeggen dat er afspraken gemaakt worden hoe het geld weer kan terugvloeien naar de POM en zo naar nieuwe projecten. Er is daarom ook geen strikte deadline voor een aanvraag. De voorwaarden voor terugbetaling worden per project besproken.

Alle informatie kan je terugvinden op de website van de POM Oost-Vlaanderen [Emma Leclercq Fonds](#).

Stedelijke en gemeentelijke initiatieven

Antwerpen

Private of publieke ondernemingen, kennisinstellingen of verenigingen met een rechtspersoonlijkheid, of samenwerkingsverbanden kunnen momenteel een project indienen in het kader van de projectoproep 'Linkeroever Klimaatneutraal 2030' van Stad Antwerpen. Om de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen in deze wijk af te bouwen, worden in het kader van de missie alle bronnen van uitstoot aangepakt. De prioriteiten liggen bij het energieverbruik van gebouwen en de lokale productie van (hernieuwbare) energie. Een project kan een subsidie krijgen van € 30.000 tot maximum € 50.000. Zowel werkingskosten als investeringskosten komen in aanmerking voor deze toelage. Je kon voor deze

oproep uiterlijk indienen op 14 juni (23.59 u) 2023. Alle informatie op de website antwerpenvoorklimaat.be > [Thematische oproep 'Linkeroever Klimaatneutraal tegen 2030'](#).

Gent

Wil je energiebesparende maatregelen treffen in een pand bestemd voor ondernemen in Gent? Dan kan je tot € 10.000 steun krijgen. Meer informatie op de pagina [Energiepremies voor panden bestemd voor ondernemen](#).

De-minimis

Sommige subsidies vermeld op deze pagina vallen onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen.

Dit is o.m. het geval voor Verduurzaming van de bedrijventerreinen in Oost-Vlaanderen, de maatregel Cofinanciering voor bodemsanering en de stedelijke en gemeentelijke initiatieven.

Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: De-minimis](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331

1210 Brussel

België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

www.vlaio.be

Waterbesparing en droogtebestrijding steunmogelijkheden

Laatst gewijzigd op 2 apr 2024

Wat houdt de maatregel in

Ondernemingen die water willen besparen of innovatieve projecten rond waterbesparing of droogtebestrijding willen uitwerken, kunnen bij zowel de Vlaamse, Europese als lokale overheden terecht voor steunmaatregelen om deze projecten te helpen verwezenlijken.

Advies

Gratis expertenadvies LED H2O

Via het Laagdrempelige Expertise en Dienstverleningscentrum Water (LED H₂O) geeft VLAKWA, het Vlaams Kenniscentrum Water, aan kmo's (inclusief vzw's met economische activiteit) gratis eerstelijnsadvies en begeleiding bij alles wat te maken heeft met de keuze van waterbronnen, technologieën en/of verbetering van productie, zuiveren van water of watermanagement.

Meer informatie op de website van VLAKWA [Gratis expertenadvies](#).

Waterscan

Sinds begin 2023 tot eind 2025 kunnen alle kmo's (inclusief vzw's met economische activiteit) die wettelijk niet verplicht zijn om een waterscan te laten uitvoeren en jaarlijks minstens 500 m³ water verbruiken gratis aanspraak maken op zo'n waterscan. Een deskundige van één van de geselecteerde studiebureaus zal langskomen in de onderneming om een zicht te krijgen op de waterhuishouding. Een drietal weken later zal de onderneming een rapport ontvangen met een gedetailleerde waterbalans en concrete suggesties voor waterbesparingen.

Hierbij geldt de [Europese kmo-definitie](#).

Ondernemingen die als hoofdactiviteit land- of tuinbouwactiviteit hebben worden uitgesloten.

Eerstelijns-scan of uitgebreide scan

De onderneming heeft de keuze tussen 2 scans.

- **de eerstelijns-scan:** via het opstellen van een waterbalans brengt een waterscan het watergebruik van een onderneming visueel in kaart. Bovendien brengt de waterscan concrete suggesties aan om water te besparen via waterbesparende toestellen, het aanwenden van alternatieve waterbronnen of waterhergebruik.
- **de uitgebreide scan:** bij deze waterscan wordt, indien aangewezen, de bepaling van debiet en vuilvracht van waterstromen onderbouwd via metingen. Ook worden mogelijke steunmaatregelen en kostenefficiëntie van deze waterbesparende en hergebruikmaatregelen en inzet van alternatieve waterbronnen grondig uitgewerkt.

Omvang steun

De eerstelijns-waterscan is gratis. Voor de uitgebreide waterscan draagt de onderneming 20% van de reële kost van de scan. Bij aanvang van de scan zal het uitvoerend studiebureau aangeven wat het concrete bedrag is.

Er zijn middelen beschikbaar tussen 1 januari 2023 tot eind 2025 of tot uitputting van de middelen.

VLAIO verrekent de kostprijs van de gratis eerstelijns-waterscan rechtstreeks met de uitvoerende studiebureaus. De ondernemingen moeten hier dus niet in tussenkomen.

Voor de uitgebreide waterscan zal de onderneming rechtstreeks aan het uitvoerende studie bureau haar 20% bijdragen betalen. VLAIO verrekenet de overige 80% van de kost van de studie rechtstreeks met het uitvoerende studie bureau.

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

Aanvraagprocedure

Wil je als onderneming een waterscan laten uitvoeren, neem dan contact op met één van de geselecteerde studie bureaus, die de waterscan in opdracht van VLAIO uitvoeren.

[Meer informatie over de Waterscan.](#)

Wateraudit via de kmo-portefeuille

Kom je niet in aanmerking voor de waterscan van VLAIO dan kan je als onderneming een wateraudit laten uitvoeren via de kmo-portefeuille (thema duurzaamheid en innovatie) van VLAIO.

Kmo's (geen vzw's) kunnen via de kmo-portefeuille een subsidie bekomen voor o.m. bepaalde externe adviezen bij geregistreerde dienstverleners. Kleine ondernemingen krijgen 30% subsidie tot een maximum van € 7.500 op jaarbasis. Middelgrote ondernemingen krijgen 20% subsidie, eveneens tot een maximum van € 7.500 op jaarbasis.

Bij VLAKWA kan je een lijst raadplegen van dienstverleners met expertise in wateraudits. In deze lijst wordt vermeld of deze dienstverlener werd geregistreerd voor de kmo-portefeuille: [lijst dienstverleners wateraudit](#).

[Bekijk alle informatie en voorwaarden van de kmo-portefeuille.](#)

Investeringssteun

Ecologiepremie +

Een ecologiepremie is een financiële tegemoetkoming aan ondernemingen (geen vzw's) die ecologie-investeringen realiseren in het Vlaamse Gewest. Ook een aantal technologieën gericht om proceswater te bereiden of afvalwater te hergebruiken (zie [huidige Limitatieve technologieën lijst EP+](#)) kunnen worden gesteund via deze weg. Het steunpercentage op de meerkost van de investering varieert naargelang de technologie.

Meer informatie kan je terugvinden op vlaio.be/ecologiepremie.

Strategische Ecologiesteun

Ondernemingen kunnen voor niet standaardiseerbare ecologische investeringen in "strategische" spits technologie in het Vlaamse Gewest een subsidie via de maatregel Strategische ecologiesteun (STRES) verkrijgen van VLAIO. De minimum investering bedraagt hierbij wel € 3 miljoen. Het steunpercentage varieert van 20 tot 40% en is afhankelijk van de performantie van de technologie, de grootte van de onderneming en de aanvaarde meerkost van de essentiële componenten.

Meer informatie op de VLAIO site www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/strategische-ecologiesteun.

Oproep circulair water

Bedrijven en organisaties kunnen bij de Vlaamse Milieumaatschappij terecht voor een subsidie ter ondersteuning van investeringsprojecten die focussen op minder waterverbruik en meer circulair watergebruik. De subsidie bedraagt maximaal 75% van de projectbegroting.

Deze steun moet de waterbeschikbaarheid in Vlaanderen verhogen: verminderd waterverbruik en meer circulair watergebruik moeten Vlaanderen veerkrachtig maken gedurende langere perioden van droogte. De steunoproep 2023 stond open tot 6 september 2023.

Meer informatie in de maatregel [Circulair water - steun voor samenwerkingsprojecten](#) in de Subsidiedatabank.

Investeringsaftrek

Dit is een fiscaal voordeel waarbij men een bepaald percentage van de investeringen bijkomend mag aftrekken van de belastbare winst. Het percentage past men éénmalig toe op de aanschaffings- of beleggingswaarde van de goederen. In enkele gevallen mag men de aftrek spreiden over de afschrijvingsperiode van de investeringen. Is er in het belastbaar tijdperk onvoldoende winst of baten, dan kan deze aftrek worden overgedragen. Worden je investeringen over tenminste drie jaar afgeschreven, bekijk dan of je hierop een beroep kan doen.

Meer informatie in de maatregel [Investeringsaftrek](#) in de Subsidiedatabank.

Andere steunmogelijkheden

Bekijk ook de filter [Investeren](#) en [Duurzaam Ondernemen](#) in de Subsidiedatabank voor andere steunmogelijkheden en het overzicht [Steun voor waterprojecten van VLAQWA](#).

Innovatiesteun

Zoek je ondersteuning om innovatieve projecten rond waterbesparing of droogtebestrijding uit te werken bekijk dan zeker ook deze steunmogelijkheden:

Ontwikkelings- of Onderzoeksproject

Ondernemingen (incl. vzw's met economische activiteit) die plannen hebben om onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten rond waterbesparing of droogtebestrijding uit te werken kunnen via een Ontwikkelings- of Onderzoeksproject van VLAIO ondersteuning krijgen.

Onderzoeksprojecten bestaan in hoofdzaak uit activiteiten waarbij op een kritische en systematische manier nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden worden opgebouwd en die op lange termijn de basis vormt voor veranderingen binnen de onderneming. De subsidie bedraagt van 25% tot 60% (op de aanvaarde kosten met een minimale steun van € 100.000) voor de uitvoering van bepaalde onderzoeksprojecten.

Ontwikkelingsprojecten zijn bedoeld voor vernieuwende ideeën – nieuw of verbeterd product, proces of dienst – die de onderneming kunnen veranderen en versterken op korte termijn. Ook de ontwikkeling van een pilootinstallatie of demonstrator komt in aanmerking als het om steunbare activiteiten gaat. De subsidie bedraagt 25% tot 50% (op de aanvaarde kosten met een minimale steun van € 25.000) voor de uitvoering van bepaalde ontwikkelingsprojecten.

Meer informatie over een [Ontwikkelings- of Onderzoeksproject](#).

Innovatieve starterssteun

Met de maatregel 'Innovatieve starterssteun' ondersteunt VLAIO kleine ondernemingen (incl. vzw's met economische activiteit), jonger dan 2 jaar voor het uitwerken van een innovatief project waarbij de pioniersrol binnen een markt of sector wordt opgenomen. De steun bestaat uit een financiële subsidie van € 50.000 in combinatie met externe expertbegeleiding en business case advies vanuit VLAIO en haar partners. Ook innovatieve projecten rond het thema waterbesparing komen in aanmerking.

Meer informatie op vlaio.be/innovatieve-starterssteun.

Oproep Innovatieve saneringstechnieken

Vlaanderen wil investeren in innovatieve saneringstechnieken voor de aanpak van zeer zorgwekkende stoffen, in het bijzonder PFAS. Hiervoor lanceren OVAM en KRIS (Kenniscentrum Innovatieve Saneringstechnieken) een eerste oproep voor projecten die mikken op het ontwikkelen en demonstreren van innovatieve saneringstechnieken voor water, lucht en/of bodem.

Consortia van ondernemingen, kennisinstellingen en overheden (minstens twee van de drie partijen moeten vertegenwoordigd zijn) worden uitgenodigd om projectvoorstellen in te dienen.

Een consortium kan een subsidie ontvangen van 75% van hun subsidiabel projectvoorstel met een maximumbedrag van

€ 200.000 per projectpartner en € 450.000 per project.

Je kon projecten indienen tot uiterlijk 27 maart 2024 (12u). Meer informatie op de website van OVAM [Oproep innovatieve saneringstechnieken](#). Je kan er een informatiebrochure downloaden met alle voorwaarden.

Water4All

Het Onderzoeks- en Innovatie partnership Water4all (Water Security for the Planet) is een Europees partnerschap en wordt ondersteund binnen Horizon Europe. Het partnerschap brengt de Europese Commissie en particuliere en/of publieke partners samen om enkele van Europa's meest urgente uitdagingen aan te pakken door middel van gecoördineerde onderzoeks- en innovatie-initiatieven.

Vlaamse partners kunnen een beroep doen op steun van VLAIO in de vorm van een onderzoeksproject of een ontwikkelingsproject.

Meer informatie over Water4All en de nieuwe oproepen kan je raadplegen op de VLAIO-pagina [Netwerken > Water4All](#).

Andere steunmogelijkheden

Bekijk ook de andere steunmogelijkheden rond innovatie via de filter [Innoveren van de Subsidiedatabank](#) en het overzicht [Steun voor waterprojecten van VLAKWA](#).

Circulair afvalwater: vrijstelling heffing

Iedereen die water verbruikt van een waterbedrijf of een eigen waterwinning, of water loost, moet een bijdrage voor de zuivering van het afvalwater betalen. In een aantal gevallen is er een vrijstelling van de heffing.

Zo krijgen aanbieders van het circulair afvalwater, bij uitwisseling van circulair afvalwater, vanaf 1 januari 2024 onder bepaalde voorwaarden een vrijstelling voor de heffing op de waterverontreiniging voor het aangeboden volume circulair afvalwater.

Circulair afvalwater is afvalwater van een heffingsplichtige, dat hergebruikt kan worden door een andere heffingsplichtige. Uitwisseling van niet-verontreinigd regenwater valt niet onder circulair afvalwater.

Er moet wel aan bepaalde voorwaarden worden voldaan:

- er wordt een schriftelijke overeenkomst opgemaakt waarin de modaliteiten van de uitwisseling van het circulair afvalwater zijn opgenomen.
- de samenstelling van het aangeboden circulair afvalwater wordt opgenomen in de schriftelijke overeenkomst;
- deze samenstelling wordt elk jaar opnieuw bepaald, uitgezonderd voor circulair afvalwater afkomstig van bodemsaneringswerken, grindwinningen of bronbemalingen;
- het aangeboden circulair afvalwater wordt gedurende het volledige jaar gemeten;
- de ontvanger van het circulair afvalwater bemonstert en analyseert jaarlijks zijn volledige bedrijfsafvalwaterstroom. Dit geldt niet voor nullozers en bij gebruik van het circulair afvalwater voor beregening en de uitvoering van taken van algemeen belang.

In 2024 kan een overeenkomst worden opgesteld tussen beide bedrijven waardoor deze regeling een effect zal hebben op de heffing vanaf heffingsjaar 2025. Een model van overeenkomst kan je vinden op de website van VMM: [Model voor circulair afvalwater](#).

Meer informatie op de website van VMM [water > heffingen > Circulair afvalwater](#).

Lokale initiatieven

Droogte Innovatie Fonds (DIF) - Limburg

Met deze projectsubsidie wil de provincie Limburg de land- en tuinbouwsector weerbaarder maken tegen droogte. Het Droogte Innovatie Fonds steunt projecten met de focus op waterbesparende maatregelen, klimaat-adaptieve maatregelen,

alternatieve waterbronnen, het vertraagd afvoeren van water, buffering, infiltratie en waterdoorlatende verhardingen, maar ook op precisielandbouw en bedrijfsondersteunende systemen. Ook ondernemingen kunnen van dit fonds gebruik maken.

Deze oproep stond open tot 19 januari 2024 (12u).

Alle informatie en de aanvraagdocumenten kan je vinden op de website van de provincie Limburg: [Droogte Innovatie Fonds \(DIF\)](#).

Emma Leclercq Fonds - Oost-Vlaanderen

Het Emma Leclercq Fonds van de POM Oost-Vlaanderen biedt een financiële hefboom voor duurzame samenwerkingsprojecten rond water, energie, afval- en materiaalbeheer, duurzame mobiliteit en logistiek alsook bio-gebaseerde economie.

Je lokaal samenwerkingsproject moet worden uitgevoerd op een bedrijventerrein in Oost-Vlaanderen of in de directe omgeving ervan. Bij de samenwerking zijn verschillende bedrijven en/of overheden betrokken, waarvan minstens 1 Oost-Vlaams bedrijf. Je kunt het fonds aanspreken in de vorm van een achtergestelde lening of in de vorm van een kapitaalsparticipatie. In het laatste geval stapt de POM mee in het kapitaal van de bestaande of nieuwe vennootschap. Vooropgestelde bedragen liggen tussen € 100.000 en € 1.000.000.

Het fonds is een hefboom om innovatieve projecten, waar de bank een zekere garantie voor vraagt, een kans te geven. Het gaat dus om een rollend fonds, wat wil zeggen dat er afspraken gemaakt worden hoe het geld weer kan terugvloeien naar de POM en zo naar nieuwe projecten. Er is daarom ook geen strikte deadline voor een aanvraag. De voorwaarden voor terugbetaling worden per project besproken.

Alle informatie kan je terugvinden op de website van de POM Oost-Vlaanderen [Emma Leclercq Fonds](#).

Subsidies door steden en gemeenten

Inwoners en bedrijven gevestigd in **Gent** die zich willen aanpassen aan het veranderende klimaat en zorgen voor een aangename omgeving kunnen tot € 50.000 subsidie bekomen:

- Ontharden van o.a. parkeerplaatsen: € 10.000
- Plaatsen van een regenwaterput: € 2.000
- Plaatsen van een infiltratievoorziening voor regenwater: € 1.000
- De aanleg van een groendak: € 50.000
- Een stabiliteitsonderzoek voor een groendak: € 300

Je kan de subsidie aanvragen tot en met 15 november 2025. Meer informatie in het [Subsidiereglement voor klimaatadaptieve ingrepen](#).

Ook in de **stad Antwerpen** kan je een klimaatpremie krijgen wanneer je als inwoner of bedrijf bepaalde onthardings- en vergroeningsinvesteringen uitvoert op je eigen perceel:

- Ontharden en vergroenen: bijvoorbeeld klinkers van je oprit of parking eruit en vervangen door planten;
- Aanleggen van een groendak;
- Hergebruiken van regenwater: bijvoorbeeld om toiletten te spoelen of schoon te maken;
- Infiltreren van regenwater: bijvoorbeeld met een wadi.

De premie hangt af van de oppervlakte en de aard van de ingreep. Per perceel kan je maximum € 50.000 krijgen. Je dient wel advies te vragen voor je met de werken start.

Aanvragen kunnen worden ingediend tot uiterlijk 1 oktober 2025. Meer informatie over de [Klimaatpremie voor ingrepen vanaf 1 januari 2023](#).

De-minimis

Sommige subsidies vermeld op deze pagina vallen onder de toepassing van de Europese de minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen.

Dit is o.m. het geval voor de kmo-portefeuille, de waterscan, de oproep Circulair water (keuzemogelijkheid), het Droogte Innovatie Fonds (DIF) en de lokale initiatieven.

Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: De-minimis](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

VLAIO

Adres Koning Albert II-laan 35 bus 12

1030 Brussel

België

info@vlaio.be

www.vlaio.be

Opslag groene energie steunmogelijkheden

Laatst gewijzigd op 11 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Om het teveel aan groene stroom uit hernieuwbare energiebronnen (zoals zon en wind), op te slaan kan je investeren in een batterijopslagsysteem. Hierbij tref je een overzicht aan van de belangrijkste steunmogelijkheden.

Investeringsaftrek

Bij dit fiscaal voordeel kan je een bepaald percentage van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk, aftrekken van de belastbare winst.

De investeringsaftrek bestaat uit een basispercentage dat voor investeringen uitgevoerd in 2024 (aanslagjaar 2025) 8% bedraagt voor zelfstandigen en kleine ondernemingen (fiscale definitie). Daarnaast heb je nog de verhoogde aftrekken waaronder deze voor energiebesparende investeringen die ook voor grote ondernemingen kan toegepast worden. Zowel de hernieuwbare energietechnologie (zonnepanelen, ...) als de opslagbatterij die wordt geïnstalleerd kunnen samen of apart worden toegepast voor de algemene aftrek en enkel samen voor de verhoogde investeringsaftrek.

Om te kunnen genieten van de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen van 15,5% (aanslagjaar 2025) moeten deze investeringen opgenomen zijn in een bepaalde categorie, vermeld op een lijst. Investeringen in zonnepanelen (met of zonder opslagbatterij) kan je terugvinden in categorie 11 'Gebruik van hernieuwbare energie'.

Bovendien moet er voor deze investeringen een attest bij de belastingaangifte worden toegevoegd dat je kan aanvragen via een [online aanvraagformulier](#).

Meer informatie in de [maatregel Investeringsaftrek](#) in de Subsidiedatabank.

Ecologiepremie plus (EP+)

Via de Ecologiepremie plus (EP+) kunnen in aanmerking komende ondernemingen steun verkrijgen voor de investering in een zonneboiler (ook zonnecollectoren) (technologie 201093) en in de opslag van duurzaam opgewekte elektrische energie (batterij) (technologie 201099). De technologieën staan beschreven in de [limitatieve technologieënlijst \(LTL\) van de EP+](#) (lees ook de aandachtspunten). Andere thermische en elektrische opslagsystemen of ondernemingen (vzw's met economische activiteit) die niet in aanmerking komen voor de EP+, kunnen eventueel via de maatregel GREEN gesteund worden.

Batterijopslag zorgt ervoor dat de eigen opgewekte groene stroom in het bedrijf maximaal wordt aangewend. Als de capaciteit (kWh) van de batterij maximaal 5 keer het daggemiddeld bedrijfsverbruik niet overschrijdt op jaarbasis én de batterij voor minimum 75% met ter plaatse opgewekte groene stroom geladen wordt op jaarbasis ... dan kan steun verkregen worden. De minimum 75% regel dient op jaarbasis aangetoond te worden via metingen op uurbasis van de groene ter plaatse opgewekte laadstroom en de andere laadstromen (netstroom, ...).

Meer informatie op de VLAIO site www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/ecologiepremie

GREEN

GREEN is een steunprogramma van de Vlaamse overheid dat de vergroening van de bedrijven stimuleert. Het doel is dat bedrijven overschakelen naar en de inzet verhogen van groene warmte en elektriciteit.

Technologieën zoals thermische en elektrische opslagsystemen helpen deze transitie ondersteunen. Opslagsystemen en doelgroepen (vzw's met een economische activiteit) die niet via de Ecologiepremie plus (EP+) worden gesteund kunnen eventueel steun via GREEN verkrijgen.

Meer informatie op de VLAIO site www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/green-investeringssteun.

Strategische ecologiesteun (STRES)

Ondernemingen kunnen voor groene investeringen in "strategische" spijttechnologie in het Vlaamse Gewest een subsidie via de maatregel Strategische ecologiesteun (STRES) verkrijgen van VLAIO. De minimum investering bedraagt hierbij wel € 3 miljoen. Het steunpercentage varieert van 20 tot 40% en is afhankelijk van de performantie van de technologie, de grootte van de onderneming en de aanvaarde meerkost van de essentiële componenten.

Grote 'innovatieve' energieopslagsystemen kunnen via deze steunmaatregel worden gesteund.

Meer informatie op de VLAIO site www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/strategische-ecologiesteun.

Capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM)

In 2021 heeft België een capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM) ingevoerd om de bevoorradingszekerheid in elektriciteit te verzekeren na de voorziene sluiting van al zijn kerncentrales, terwijl tegelijkertijd de energietransitie wordt ondersteund. Dat mechanisme kent vanaf 2021 aan de hand van jaarlijkse veilingen steun toe aan ondernemingen en organisaties die elektriciteit kunnen leveren of besparen vanaf 2025.

Het is een CRM op basis van betrouwbaarheidsopties. Dat betekent dat het mechanisme technologie-neutraal, marktbreed en gecentraliseerd is, en dat overmatige winsten vermeden worden door in een verplichting tot terugbetaling van de ontvangen steun te voorzien bij hoge prijzen.

Alle mogelijke technologieën voor de productie van elektriciteit, de opslag ervan of het beheer van de vraag mogen deelnemen.

Meer informatie kan je terugvinden op de website van FOD Economie [Capaciteitsremuneratiemechanisme\(CRM\)](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331

1210 Brussel

België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

www.vlaio.be

Warmtepompen steun

Laatst gewijzigd op 8 jan 2024

Wat houdt de maatregel in

Warmtepompen halen warmte uit de omgeving of uit restwarmte, en waarden (pompen) deze op naar een bruikbare temperatuur. Deze warmte kan dan gebruikt worden voor ruimteverwarming of ze kan opnieuw ingezet worden in bedrijfsprocessen die warmte op lage of middelhoge temperatuur vereisen.

Hier vind je een overzicht van de belangrijkste steunmogelijkheden voor warmtepompen.

Mijn Verbouwpremie

Mijn Verbouwpremie is een subsidie van de Vlaamse overheid voor de uitvoering van o.m. renovatiewerken en energiebesparende investeringen.

Voor bestaande niet-woongebouwen kan je een aanvraag voor een premie indienen als 'andere investeerder'. Dit zijn zowel natuurlijke personen als rechtspersonen, zoals bijvoorbeeld een onderneming of vereniging van mede-eigenaars (VME).

Er is steun mogelijk voor elk type warmtepomp waarvan het totale factuurbedrag minimaal € 1.000 bedraagt. Voor warmtepompen in niet-woongebouwen, wordt de premie berekend in functie van het vermogen van de warmtepomp:

- De basispremie voor een geothermische warmtepomp bedraagt € 4.000 - € 57.000.
- De basispremie voor een lucht-water warmtepomp bedraagt € 3.000 - € 47.000 (voor eindfacturen vanaf 2022 en aangevraagd uiterlijk op 31 december 2025) en max. € 32.250 bij aanvragen vanaf 1 januari 2026.
- De basispremie voor een lucht-lucht warmtepomp bedraagt € 300 - € 4.800.
- De basispremie voor een hybride warmtepomp bedraagt € 2.000 - € 31.250 (voor eindfacturen vanaf 2022 en aangevraagd uiterlijk op 31 december 2025) en max. € 23.500 bij aanvragen vanaf 1 januari 2026.

Deze premie geldt enkel voor investeringen in gebouwen:

- die vóór 2014 zijn aangesloten op het elektriciteitsdistributienet
- of die vanaf 2014 zijn aangesloten op het elektriciteitsdistributienet en waarvoor de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen meer dan 5 jaar voor de datum van de eindfactuur werd verleend, die voldoen aan de EPB-eisen die erop van toepassing zijn en waarvoor de EPB-aangiftelopen definitie) tijdig is ingediend.

Meer informatie op de site van Mijn Verbouwpremie > [Mijn-verbouwpremie-voor-warmtepomp](#).

GREEN investeringssteun

GREEN is een steunprogramma (2023-2024) van de Vlaamse overheid dat de vergroening van bedrijven stimuleert. Het doel is om over te schakelen van fossiele brandstoffen naar elektriciteit of groene energie of om de energie- efficiëntie te verhogen.

Technologieën zoals warmtepompen helpen deze transitie ondersteunen.

Via GREEN kan je steun aanvragen voor warmtepompen die warmte onttrekken aan oppervlaktewater (aquathermie) of aan riolering (riothermie), of die zorgen voor recuperatie van restwarmte/koude bij grote ondernemingen.

De subsidie bedraagt 20 tot 40% van de aanvaarde meerkosten t.o.v. een standaardinvestering, afhankelijk van de grootte van de onderneming en de technologie. De totale GREEN-steun voor alle steunaanvragen van een onderneming samen is maximaal maximum € 1 miljoen.

Meer informatie op de VLAIO site www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/green-investeringssteun.

Ecologiepremie+

Ecologiepremie+ is een steunprogramma van de Vlaamse overheid waarmee ze ondernemingen wil stimuleren om hun productieproces milieuvriendelijk en energiezuinig te organiseren. Vlaanderen neemt daarbij een deel van de extra investeringskosten, die een dergelijke investering met zich meebrengt, voor haar rekening.

Ecologiepremie+ wordt toegekend voor investeringen in technologieën die voorkomen op de [Limitatieve Technologieënlijst \(LTL\)](#), en die voldoen aan de voorwaarden.

Via Ecologiepremie+ kan je voor de meerkost van volgende types warmtepompen een subsidie verkrijgen:

- geothermische warmtepomp:
  - T 201050: nettosubsidie van 41,25% (kmo) en 33,75% (go)
  - T 201091: nettosubsidie van 22,5% (kmo) en 11,25% (go)
- chemische warmtepomp: T 201063: nettosubsidie van 38% (kmo) en 28,5% (go)
- warmtepomp voor recuperatie van restenergie: T 100078: nettosubsidie van 40% (kmo)
- warmtepomp geïntegreerd in een vaatwasser: T 201053: nettosubsidie van 13,5% (kmo) en 6,75% (go)

Het totale bedrag aan toegekende ecologiepremie bedraagt maximaal € 1 miljoen per onderneming over een periode van 3 jaar.

Meer informatie op de VLAIO site www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidedatabank/ecologiepremie.

Call Groene Warmte

Wie investeert in nieuwe projecten van groene warmte, restwarmte of warmtenetten kan een steunaanvraag indienen bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA).

Voor grootschalige warmtepompen met een bruto thermisch vermogen van meer dan 300 kWth (of een uitbreiding van meer dan 300 kWth) kan je meedoen met de call groene warmte. De steun bedraagt 30% tot 65% van de in aanmerking komende kosten (maximum € 1 miljoen).

Bij elke nieuwe call worden de ontvankelijke investeringsprojecten beoordeeld en gerangschikt. Het beschikbare subsidiebudget wordt verdeeld over de gunstig gerangschikte investeringsprojecten tot de budgettaire enveloppe opgebruikt is.

Steun via deze call is enkel mogelijk voor projecten die niet in aanmerking komen voor andere steun, zoals het Certificatensysteem, de Ecologiepremie+, GREEN investeringssteun en de Strategische ecologiesteun.

Jaarlijks worden er twee steunoproepen 'Call groene warmte' gelanceerd. Momenteel staat er geen oproep open.

Meer informatie in de Subsidedatabank [Groene warmte, restwarmte en warmtenetten: investeringssteun \(Call groene warmte\)](#).

Verhoogde investeringsaftrek

Bij dit fiscaal voordeel kan je een bepaald percentage van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk, aftrekken van de belastbare winst.

De investeringsaftrek bestaat uit een basispercentage dat voor investeringen uitgevoerd in 2023 (aanslagjaar 2024) 8% bedraagt voor zelfstandigen en kleine ondernemingen (fiscale definitie). Daarnaast heb je nog de verhoogde investeringsaftrek waaronder deze voor energiebesparende investeringen die ook voor grote ondernemingen kan toegepast worden.

Om te kunnen genieten van de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen van 20,5% (aanslagjaar

2024) moeten deze investeringen opgenomen zijn in een bepaalde categorie, vermeld op een lijst. Investeringen in warmtepompen kan je terugvinden in categorie 11 'Gebruik van hernieuwbare energie'.

Bovendien moet er voor deze investeringen een attest bij de belastingaangifte worden toegevoegd dat je kan aanvragen via een [online aanvraagformulier](#).

Meer informatie in de [maatregel Investeringsaftrek](#) in de Subsidiedatabank.

De-minimis

Sommige subsidies vermeld op deze pagina vallen onder de toepassing van de Europese de minimis-regelgeving. De de-minimissteun aan bedrijven mag over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen.

Dit is het geval voor de premies via Mijn Verbouwpremie. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: De-minimis](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

VLAIO

Koning Albert-II-laan 12

1030 Brussel

België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

www.vlaio.be

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Koning Albert II-laan 20 bus 17

1000 Brussel

België

T 02 553 46 00

veka@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be/call-groene-warmte-restwarmte-en-energie-efficiente-stadsverw...

Zonneboiler en warmtepompboiler steun

Laatst gewijzigd op 8 jan 2024

Wat houdt de maatregel in

Zonneboilers gebruiken zonlicht als warmtebron, warmtepompboilers halen warmte uit de lucht. Deze warmte slagen ze op in een buffervat onder de vorm van warm water. Het warme water kan vervolgens gebruikt worden voor sanitaire doeleinden, (vloer)verwarming of procesdoeleinden. Ook bij bewolking en in de winter produceren deze systemen warmte.

Hier vind je een overzicht van de belangrijkste subsidies voor zonneboilers en warmtepompboilers.

Mijn Verbouwpremie

Mijn Verbouwpremie is een subsidie van de Vlaamse overheid voor de uitvoering van o.m. renovatiewerken en energiebesparende investeringen.

Voor bestaande niet-woongebouwen kan je een aanvraag voor een premie indienen als 'andere investeerder'. Dit zijn zowel natuurlijke personen als rechtspersonen, zoals bijvoorbeeld een onderneming of vereniging van mede-eigenaars (VME).

Zonneboiler

Er is steun mogelijk voor een nieuwe zonneboiler bestaande uit thermische zonnecollectoren, opslagvat, leidingen, regeling en naverwarming.

Voor zonneboilers in bestaande niet-woongebouwen, bedraagt de premie € 200 per m² apertuuroppervlakte, met een maximum van € 20.000 of 40% van het factuurbedrag (excl. btw).

Deze premie geldt enkel voor investeringen in gebouwen:

- die vóór 2014 zijn aangesloten op het elektriciteitsdistributienet
- of die vanaf 2014 zijn aangesloten op het elektriciteitsdistributienet en waarvoor de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen meer dan 5 jaar voor de datum van de eindfactuur werd verleend, die voldoen aan de EPB-eisen die erop van toepassing zijn en waarvoor de EPB-aangifte(open definitie) tijdig is ingediend.

Meer informatie op de site van Mijn Verbouwpremie > [Mijn-verbouwpremie-voor-zonneboiler](#).

Warmtepompboiler

Deze premie geldt enkel voor investeringen in gebouwen:

- die vóór 2014 zijn aangesloten op het elektriciteitsdistributienet
- of die vanaf 2014 zijn aangesloten op het elektriciteitsdistributienet en waarvoor de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen meer dan 5 jaar voor de datum van de eindfactuur werd verleend, die voldoen aan de EPB-eisen die erop van toepassing zijn en waarvoor de EPB-aangifte(open definitie) tijdig is ingediend.

Voor warmtepompboilers in bestaande niet-woongebouwen wordt de premie berekend in functie van het vermogen van de warmtepompboiler:

- De basispremie bedraagt € 900 voor vermogens tot en met 2 kW.
- Voor elke kW daarboven is er een extra bedrag van € 180.
- De premie bedraagt maximaal € 11.340 of 40% van het factuurbedrag (excl. btw).

Meer informatie op de site van Mijn Verbouwpremie > [Mijn-verbouwpremie-voor-warmtepompboiler](#).

Ecologiepremie+

Met de ecologiepremie wil de Vlaamse overheid ondernemingen stimuleren om hun productieproces milieuvriendelijk en energiezuinig te organiseren. Vlaanderen neemt daarbij een deel van de extra investeringskosten, die een dergelijke investering met zich meebrengt, voor haar rekening.

Ecologiepremie+ wordt toegekend voor investeringen in technologieën die voorkomen op de [Limitatieve Technologieënlijst](#) (LTL), en die voldoen aan de voorwaarden.

Zonneboiler

Via Ecologiepremie+ kan je voor een zonneboiler systeem voor het verwarmen van water voor verwarming, sanitaire en/of procesdoeleinden een subsidie verkrijgen (T 201093) :

- Nettosubsidie: 41,25% (kmo), 33,75% (go)
- Essentiële componenten: zonnecollector, buffervat, beveiligingsapparatuur, circulatiepompen, installatiekosten en meet- en regelapparatuur

Het totale bedrag aan toegekende ecologiepremie bedraagt maximaal € 1 miljoen per onderneming over een periode van 3 jaar.

Meer informatie op de VLAIO site www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidi databank/ecologiepremie.

Call Groene Warmte

Wie investeert in nieuwe projecten van groene warmte, restwarmte of warmtenetten kan een steunaanvraag indienen bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA).

Grootschalige zonneboiler

Voor een grootschalige zonneboiler met een bruto thermisch vermogen van meer dan 300 kWth kan je meedoen met de call groene warmte. De steun bedraagt maximaal 30% tot 65% van de in aanmerking komende kosten (maximum € 1 miljoen).

Bij elke nieuwe call worden de ontvankelijke investeringsprojecten beoordeeld en gerangschikt. Het beschikbare subsidiebudget wordt verdeeld over de gunstig gerangschikte investeringsprojecten tot de budgettaire enveloppe opgebruikt is.

Steun via deze call is enkel mogelijk voor projecten die niet in aanmerking komen voor andere steun, zoals het Certificatensysteem, de Ecologiepremie+, GREEN investeringssteun en de Strategische ecologiesteun.

Jaarlijks worden er twee steunoproepen 'Call groene warmte' gelanceerd. Momenteel staat er geen oproep open.

Meer informatie in de Subsidi databank [Groene warmte, restwarmte en warmtenetten: investeringssteun \(Call groene warmte\)](#).

Verhoogde investeringsaftrek

Bij dit fiscaal voordeel kan je een bepaald percentage van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk, aftrekken van de belastbare winst.

De investeringsaftrek bestaat uit een basispercentage dat voor investeringen uitgevoerd in 2023 (aanslagjaar 2024) 8% bedraagt voor zelfstandigen en kleine ondernemingen (fiscale definitie). Daarnaast heb je nog de verhoogde investeringsaftrek waaronder deze voor energiebesparende investeringen die ook voor grote ondernemingen kan toegepast worden.

Om te kunnen genieten van de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen van 20,5% (aanslagjaar 2024) moeten deze investeringen opgenomen zijn in een bepaalde categorie, vermeld op een lijst. Investerings in zonneboilers en warmtepompboilers kan je terugvinden in categorie 11 'Gebruik van hernieuwbare energie'.

Bovendien moet er voor deze investeringen een attest bij de belastingaangifte worden toegevoegd dat je kan aanvragen via een [online aanvraagformulier](#).

Meer informatie in de [maatregel Investeringsaftrek](#) in de Subsidiedatabank.

De-minimis

Sommige subsidies vermeld op deze pagina vallen onder de toepassing van de Europese de minimis-regelgeving. De de-minimissteun aan bedrijven mag over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen.

Dit is het geval voor de premies via Mijn Verbouwpremie. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: De-minimis](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

VLAIO

Koning Albert-II-laan 12
1030 Brussel
België
T 0800 20 555
info@vlaio.be
www.vlaio.be

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Koning Albert II-laan 20 bus 17
1000 Brussel
België
T 02 553 46 00
veka@vlaanderen.be
www.vlaanderen.be/veka/over-het-vlaams-energie-en-klimaatagentschap-veka

Groene warmte, restwarmte en warmtenetten: investeringssteun (call groene warmte)

Laatst gewijzigd op 12 okt 2023

Wat houdt de maatregel in

Ondernemingen en andere aanvragers die in het Vlaamse Gewest investeren in installaties voor de productie van groene warmte, de benutting van restwarmte of voor warmtenetten, kunnen via een oproep subsidies ontvangen.

Jaarlijks worden er twee steunoproepen 'Call groene warmte' gelanceerd. De tweede oproep van 2023 liep van 12 september tot en met 25 september 2023.

Wie komt in aanmerking

Zowel ondernemingen als andere aanvragers kunnen steun aanvragen. De doelgroep van de call is heel breed, maar door de grootte van de projecten zijn het vooral grotere ondernemingen, besturen of gemeentes die een steunaanvraag indienen.

De steun wordt niet verleend aan een aanvrager die tot een doelgroep behoort waarvoor de Vlaamse Regering een energiebeleidsvereenkomst (EBO) definitief heeft goedgekeurd, en die de aanvrager niet heeft ondertekend of die hij niet naleeft.

Als het gaat om de benutting van restwarmte binnen een bedrijf dat kan toetreden tot de EBO, voor de verankering van en voor blijvende energie-efficiënte in de Vlaamse energie-intensieve industrie (voor VER- en niet-VER-bedrijven), komen de maatregelen enkel in aanmerking indien het bedrijf voor deze vestiging is toegetreden tot de EBO en de EBO ook naleeft, en voor zover het bedrijf niet verplicht is om deze maatregel uit te voeren om te voldoen aan de verplichtingen van die EBO.

Wat komt in aanmerking

Er is steun te verkrijgen voor drie types van installaties:

- Nieuwe nuttige-groenewarmte-installaties met een bruto thermisch vermogen van meer dan 300 kWth (of een uitbreiding van meer dan 300 kWth) komen in aanmerking indien deze warmte produceren aan de hand van bepaalde technologieën.
- Projecten waar restwarmte wordt uitgekoppeld komen in aanmerking indien het gaat over nieuwe of vernieuwde installaties, waarbij de oorsprong van de warmte proceswarmte is die vrijkomt uit bepaalde processen
- Investerings in energie-efficiënte stadsverwarming (koeling) indien de stadsverwarming gebruik maakt van bepaalde warmtebronnen.

Er dient aan bepaalde [algemene en specifieke voorwaarden](#) voldaan te worden.

Vanaf 2023 kan er geen steun meer worden aangevraagd voor nuttige-groenewarmte-installaties en warmtenetten met enkel warmte-afnemers waarvoor de eisen gelden van het minimumaandeel hernieuwbare energie voor nieuwbouw en energetische ingrijpende renovatie.

De investeringen moeten gebeuren in het Vlaams Gewest. Het betreffen installaties waaraan geen groenestroomcertificaten of geen warmtekrachtcertificaten werden toegekend of kunnen worden toegekend én niet in aanmerking komen voor 'de ecologiepremie+' of 'de strategische ecologiesteun' van VLAIO.

Omvang steun

De aanvrager vraagt als steun een percentage aan van de investeringskosten van het project die in aanmerking komen

binnen de call. De in aanmerking komende kosten worden berekend als de extra investeringskosten van de installatie ten opzichte van de investeringskosten van een referentie-installatie zonder de exploitatiekosten en –baten in rekening te nemen. De kosten moeten bij de uitbetalingsaanvraag altijd gestaafd worden door facturen.

De steun wordt toegekend in de vorm van een investeringssubsidie.

De steun wordt toegepast op het aanvaarde percentage van de in aanmerking komende kosten.

Het maximum aan te vragen steunpercentage hangt af van het type investering, de grootte van de onderneming/andere aanvragers:

Type investering	ko	mo	go	andere aanvragers
Nuttige-groenewarmte-installaties en energie-efficiënte warmtenetten met een ontwerptoevoertemperatuur aan productiezijde van minder dan 70°C	65%	55%	45%	65%
Benutting van restwarmte en energie-efficiënte warmtenetten met een ontwerptoevoertemperatuur aan productiezijde van 70°C of meer	50%	40%	30%	50%

Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) kan steun toekennen van maximaal € 1 miljoen per investeringsproject voor groene-warmte-installaties en de uitkoppeling van restwarmte. Voor energie-efficiënte stadsverwarming kan het VEKA tot € 2 miljoen steun toekennen. Vraag je meer steun aan voor jouw project, dan kan de Vlaamse Regering van het maximale steunbedrag afwijken en beslissen over een hogere steuntoekenning. De maximale steunpercentages moeten altijd gerespecteerd worden. Hieronder zie je een overzicht van hoe het steunbedrag van een project berekend moet worden.

Berekening steunbedrag van een project

Totale kosten van de investering (1)	Geef de kosten van de investering waarvoor subsidie wordt aangevraagd.
Kosten van de referentie-installatie (2)	De kosten van een referentie-installatie worden afgetrokken van de kosten van de investering voor groenewarmte-installaties of de recuperatie van restwarmte.
In aanmerking komende kosten (3) = (1) - (2)	De in aanmerking komende kosten zijn de extra investeringskosten van de installatie ten opzichte van de investeringskosten van een referentie-installatie, zonder de exploitatiekosten en -baten in rekening te nemen.
Aangevraagd steunpercentage van de in aanmerking komende kosten (4)	Het maximaal aan te vragen percentage hangt af van de grootte van de onderneming en het type van project. Zie tabel hier boven.
Aangevraagde steun = (4) * (3)	Een steunaanvraag tot € 1 miljoen (of € 2 miljoen voor stadsverwarming) wordt voorgelegd aan de Administrateur-Generaal van het VEKA. Een steunaanvraag boven de € 1 miljoen (of € 2 miljoen voor stadsverwarming) wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Meer uitgebreide informatie vindt u [hier](#). Meer uitgebreide informatie vind je op de [website van VEKA](#).

Aanvraag- en selectieprocedure

De tweede oproep van 2023 liep van 12 september tot en met 25 september.

De aanvrager dient een principeaanvraag in via het [elektronisch formulier](#) van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA).

Meer informatie over de aanvraag- en selectieprocedure vind je op [webpagina](#) van VEKA.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Voor vragen over de call groene warmte kan je terecht bij de 1700-lijn of deze stellen via callwarmte@vlaanderen.be.

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 17
1000 Brussel
België
T 02 553 46 00
veka@vlaanderen.be
[call groene warmte](#)

Investeringssteun voor micro-WKK op biogas kleiner dan 10kW

Laatst gewijzigd op 8 jan 2024

Wat houdt de maatregel in

Ondernemingen en vzw's kunnen bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) voor de aanschaf van een micro-warmtekrachtkoppeling (micro-WKK) op biogas met een nominaal elektrisch vermogen kleiner dan 10kW investeringssteun verkrijgen in de plaats van [Vlaamse warmtekrachtcertificaten \(WKC\)](#).

Een warmtekrachtkoppeling is een installatie die naast warmte ook elektriciteit produceert.

Wie komt in aanmerking

Zowel eenmanszaken, handelsvennootschappen als vzw's van een nieuwe micro-WKK op biogas in het Vlaamse Gewest die in dienst is gesteld vanaf 1 januari 2018 kunnen van deze maatregel genieten.

Wat komt in aanmerking

In aanmerking komt een micro-WKK op biogas waarvan het nominaal elektrisch vermogen kleiner is dan 10kW. Een micro-WKK is een installatie die naast warmte ook elektriciteit produceert. Er zijn verschillende technologieën die in aanmerking komen voor steun als micro-WKK zoals een interne verbrandingsmotor, brandstofcel, stirlingmotor of microturbine. WKK's vanaf 10kW kunnen geen investeringssteun genieten maar komen eventueel wel in aanmerking voor de warmtekrachtcertificaten.

Enkel micro-WKK's die nieuw zijn aangeschaft en in werking zijn gesteld na 1 januari 2018 in het Vlaamse Gewest komen in aanmerking voor steun. De installatie dient ook te beschikken over een AREI-keuringsverslag. De micro-WKK dient gebruik te maken van biogas en moet bij de steunaanvraag voorkomen op de lijst van erkende types micro-WKK-installaties.

De micro-WKK moet kwalitatief zijn wat inhoudt dat de relatieve primaire energiebesparing (RPE) groter dan nul procent moet zijn. M.a.w. de primaire energiebesparing, het verschil tussen het brandstofverbruik van de energieopwekking van een gescheiden referentiesysteem (bv. warmte van een ketel en elektriciteit uit het net) met dat van de micro-WKK, moet positief zijn. De geproduceerde warmte van de micro-WKK moet ook nuttig aangewend worden (bv. productie van warm water, verwarming, ...).

Omvang steun

De steun wordt onder andere bepaald door het nominaal elektrisch vermogen (P_{nom}) en het brandstoftype. Voor de steunberekening komen enkel de investeringskosten in aanmerking die rechtstreeks verbonden zijn aan de micro-WKK zelf, inclusief het eventuele vergistingsgedeelte.

Voor biogas is de steun beperkt tot € 4.700 x P_{nom} én maximaal tot:

- 65% voor kleine ondernemingen;
- 55% voor middelgrote ondernemingen;
- 45% voor grote ondernemingen;

van de investeringskost.

De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie www.vlaio.be/de-minimis.

Aanvraagprocedure

De aanvraag gebeurt digitaal via het formulier op de website van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) in twee stappen:

Stap 1 aanmelden door fabrikant-installateur: [Installateur: Aanmelding van een bepaald type installatie \(fabrikant-installateur\)](#);

Stap 2 premie aanvragen door eigenaar: [Aanvraag voor investeringssteun micro-WKK kleiner dan 10kW \(eigenaar\)](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Koning Albert II-laan 20

1000 Brussel

België

T 1700

veka@vlaanderen.be

www.energiesparen.be/steun-micro-wkk

Vermindering onroerende voorheffing voor gebouwen met laag E-peil

Laatst gewijzigd op 11 jan 2024

Wat houdt de maatregel in

Bouw- en verbouwprojecten waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of een melding nodig is, moeten aan de EPB-eisen voldoen. Dit zijn eisen zoals het behalen van een maximum isolatiepeil (K-peil) of schilpeil (S-peil voor woningen) en een maximum energiepeil (E-peil, niet voor industriële ruimtes). Nieuwe gebouwen en ingrijpende energetische renovaties die een laag E-peil bereiken genieten van de Vlaamse overheid een vermindering van de onroerende voorheffing.

Wie komt in aanmerking

De vermindering op de onroerende voorheffing komt toe aan diegene die op 1 januari van het aanslagjaar houder is van het zakelijk recht als belastingplichtige voor de onroerende voorheffing met alle hieraan verbonden gevolgen inzake de invordering van eventueel niet betaalde schulden terzake.

Wat komt in aanmerking

Bouw- en verbouwprojecten waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of een melding nodig is, moeten aan een aantal EPB-eisen voldoen. Deze eisen hebben betrekking op het behalen van een aantal energieprestaties zoals een maximum isolatiepeil (K-peil), een maximum energiepeil (E-peil); een minimum aandeel hernieuwbare energie en op het bereiken van een leefbaar binnenklimaat (beperking oververhitting en voldoende ventilatie). Voor nieuwe gebouwen zoals kantoren, woningen en scholen is er een verplicht maximum toegelaten E-peil. Indien men voor deze gebouwen een laag E-peil bereikt dan geniet men van een korting op de onroerende voorheffing gedurende de eerste 5 jaren. Deze termijn van 5 jaar start in het jaar dat volgt op het jaar waarin het lage E-peil - berekend volgens de energieprestatie (EPB) regelgeving - voor de eerste keer werd toegekend aan het onroerend goed.

De steunmaatregel van de verlaging van de onroerende voorheffing is vanaf 2023 enkel nog van toepassing op (gedeeltelijke) herbouw en ingrijpende energetische renovaties waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of melding vanaf 1 januari 2023 is vereist. Voor gebouwen zoals kantoren, woningen en scholen waar de EPB-regelgeving van toepassing is, moet voldaan worden aan een maximum toegelaten energiepeil (E-peil). Voor dergelijke gebouwen moet een EPB-aangifte door een EPB-verslaggever ingediend zijn/worden bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) met het berekende E-peil.

Het toegekende E-peil moet betrekking hebben op het volledige gebouw! De vermindering kan alleen vanaf 2023 toegekend worden voor (gedeeltelijke) herbouw of voor ingrijpende energetische renovaties. Bij deze laatste wordt alle technische installaties volledig vervangen en minstens 75% van de bestaande en nieuwe buitenschil (na)geïsoleerd.

Omvang steun

De volgende steun wordt voorzien. (Meer informatie over de aard van de werken kan je vinden op deze pagina: [Aard van de werken](#))

- Voor (gedeeltelijke) herbouw (er is geen vermindering meer bij nieuwbouw zonder voorafgaande sloop) met aanvraag omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen of melding vanaf 2023 en op 1 januari van het aanslagjaar een E-peil heeft van:
  - ten hoogste E20 bedraagt de vermindering 50% van de onroerende voorheffing;
  - ten hoogste E10 bedraagt de vermindering 100% van de onroerende voorheffing.
- Voor ingrijpende energetische renovatie (IER) met aanvraag omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen of melding vanaf 2023 en op 1 januari van het aanslagjaar een E-peil heeft van:

- ten hoogste E60 bedraagt de vermindering 100% van de onroerende voorheffing.
- Als het E-peil in jaar X wordt toegekend zal de vermindering normaal gezien verkregen worden vanaf jaar X+1 (het jaar dat volgt op het jaar waarin het E-peil werd toegekend).
- Bij overdracht van het onroerend goed waarvoor reeds een vermindering wordt verleend, wordt de vermindering voor de nog resterende aanslagjaren in de respectievelijke periode van 5 verder toegekend aan de nieuwe eigenaar.
- Het maximum toegelaten E-peil voor stedenbouwkundige vergunningsaanvragen en meldingen vanaf 1 januari 2016 is onderdeel van de geldende [EPB-eisen](#). Industriële en landbouwgebouwen hebben geen E-peil en kunnen dus niet genieten van de vrijstelling. Voor andere gebouwen is er een maximum E-peil en van de functie van de ruimte in het gebouw.

Aanvraagprocedure

De vermindering van de onroerende voorheffing zal automatisch toegekend worden aan de hand van de EPB-aangiftes (EPB-verslaggever) van gebouwen die het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) bereiken.

Uitbetalingsprocedure

De vermindering wordt door de Vlaamse Belastingdienst automatisch toegekend op het aanslagbiljet. Hier hoeft dus zelf niets voor worden ondernomen.

Contact

Voor meer informatie kan u terecht bij [VEKA](#) en [Vlaanderen.be](#)

Vlaamse Belastingdienst

Koning Albert II-laan 35 bus 62
1030 Brussel
België
T 1700

www.vlaanderen.be/vermindering-van-de-onroerende-voorheffing-voor-energiezuinig...

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Koning Albert II-laan 20 bus 17
1000 Brussel
België
T 02 553 46 00

veka@vlaanderen.be

www.energiesparen.be/korting-onroerende-voorheffing

Vlaamse groenestroomcertificaten (GSC)

Laatst gewijzigd op 6 jun 2023

Wat houdt de maatregel in

Eigenaars van installaties (ook ondernemingen en vzw's) die elektriciteit produceren in het Vlaamse Gewest op basis van hernieuwbare energiebronnen (wind, biomassa, ...) kunnen via het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) een recht op groenestroomcertificaten (GSC) verkrijgen.

Deze verkregen GSC kunnen onder andere verkocht worden aan een onderhandelde prijs aan de elektriciteitsleveranciers in Vlaanderen of aan een vastgelegde minimumprijs aan de distributienetbeheerder indien aangesloten op het openbaar elektriciteitsnet.

Vanaf 2023 is het certificatenstelsel voor nieuwe PV-installaties vanaf 25kW vervangen door investeringssteun via de [Call groene stroom](#). Voor PV-installaties tot 10kW omvormervermogen is er steun via de energiepremie van netbeheerder Fluvius.

Wie en wat komt in aanmerking

Eigenaars van installaties (ook ondernemingen en vzw's) die elektriciteit produceren in het Vlaamse Gewest op basis van hernieuwbare energiebronnen (wind en biogas), komen in aanmerking voor groenestroomcertificaten. Voor windturbines moet het vermogen meer dan 300kW bedragen. Voor windturbines van 10 tot 300kW is er steun via de call groene stroom. Voor biogas dient het vermogen >10 kW te zijn.

Omvang steun

De verkregen groenestroomcertificaten kunnen verkocht worden tegen de wettelijk gegarandeerde tarieven aan de distributienetbeheerder (DNB) als de installatie verbonden is met het elektriciteitsnet. Daarnaast kan men de certificaten ook verkopen aan de elektriciteitsleveranciers.

De gemiddelde marktprijs van de GSC in de afgelopen verhandelperiodes uit bilateraal verkoop, kan je raadplegen via de website van de VREG [Steuncertificaten groene stroom](#).

Groenestroomcertificaten-installaties vallen onder het systeem van de bandingfactoren en krijgen € 93 per groenestroomcertificaat (GSC).

Per technologie zal het aantal verkregen GSC bepaald worden door de netto hoeveelheid geproduceerde groene stroom (in MWh) in een periode te vermenigvuldigen met de bandingfactor van die periode. Met de bandingfactor wil de Vlaamse overheid oversubsidiëring vermijden door rekening te houden met de actuele investerings- en exploitatiekosten van de technologieën om zo te komen tot een aanvaardbare investeringsopbrengst.

De bandingfactor wordt minimaal één keer per jaar berekend per technologie en grootteklasse (voor PV twee keer per jaar) op basis van de onrendabele top berekening door VEKA. Zowel voor nieuwe als voor lopende projecten vanaf 1 januari 2013, wordt de bandingfactor aangepast als de geactualiseerde bandingfactor (berekend op basis van de parameters investeringskosten, afschrijffperiode, brandstofkosten en elektriciteitsprijs), meer dan 2% afwijkt van deze die van toepassing is. Projecten worden ook gecategoriseerd volgens met of zonder burgerparticipatie.

De steunperiode is afhankelijk van de technologie: windturbine of biogasinstallatie

Aanvraagprocedure

De aanvraag voor groenestroomcertificaten gebeurt bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Koning Albert II-laan 20 bus 17

1000 Brussel

België

T 02 553 46 00

veka@vlaanderen.be

[groenestroomcertificaten](#)

Fluvius

Brusselsesteenweg 199

9090 Melle

België

T 078 35 35 34

www.fluvius.be/nl/thema/zonnepanelen

Vlaamse warmtekrachtcertificaten (WKC)

Laatst gewijzigd op 6 jun 2023

Wat houdt de maatregel in

Eigenaars (ook ondernemingen en vzw's) van kwalitatieve WKK-installaties met meer dan 10 kW elektrisch vermogen, kunnen bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) WKK-certificaten (WKC) krijgen voor hun primair bespaarde energie ten opzichte van de gescheiden opwekking van warmte en elektriciteit. Deze WKC kunnen verkocht worden op de certificatenmarkt, aan de distributienetbeheerder of aan elektriciteitsleveranciers in Vlaanderen. Voor WKK-installaties tot 10 kW (micro-WKK) elektrisch vermogen is er investeringssteun in plaats van certificaten.

De Vlaamse regering bevordert primaire energiebesparing door de aanwending van kwalitatieve warmte-krachtinstallaties (WKK-installaties) voor de productie van elektriciteit en warmte.

Wie komt in aanmerking

Zowel eenmanszaken, handelsvennootschappen als vzw's kunnen als eigenaar van kwalitatieve WKK-installatie van deze steunmaatregel genieten.

Wat komt in aanmerking

Een warmtekrachtkoppeling-installatie (WKK) is een installatie die tegelijkertijd kracht (elektriciteit of mechanische energie) en warmte (of koude) opwekt. Een WKK is kwalitatief als de relatieve primaire energiebesparing (RPE) minimaal 10% is ten opzichte van een vergelijkbare gescheiden opwekking van warmte (ketel) en elektriciteit (centrale) voor installaties vanaf 1 MWe. Een WKK met een elektrisch vermogen lager dan 1 MWe is kwalitatief indien ze op jaarbasis een positieve relatieve primaire energiebesparing (>0%) realiseert. Enkel WKK's met een elektrisch vermogen van meer dan 10 kW komen in aanmerking voor de warmtekrachtcertificaten. WKK's tot en met 10 kW (micro-WKK) komen in aanmerking voor investeringssteun.

Omvang steun

Voor nieuwe WKK-installaties is het aantal WKC afhankelijk van de jaarlijkse vastgelegde 'bandingfactor'. Het aantal WKC is gelijk aan de bandingfactor vermenigvuldigd met de primaire energiebesparing (MWh). Voor elk type en grootte van de WKK is een bandingfactor bepaald op basis van de onrendabele top berekening. Deze bandingfactor is nooit hoger dan 1. Meer informatie over de steun en duurtijd van WKK's vind je op deze pagina [Micro-WKK](#). Informatie over de bandingfactoren vind je op deze pagina [Monitoring en evaluatie](#).

Uw netbeheerder is verplicht uw WKC over te kopen als uw installatie op zijn net is aangesloten als u daarom vraagt. De **minimumprijs per WKC bedraagt € 31** voor alle nieuwe of ingrijpend gewijzigde warmtekrachtinstallaties.

Indien een WKK gebruik maakt van biobrandstoffen zoals onder andere hout, biogas en biofuel, dan kunnen aanvullend op de WKC ook groenestroomcertificaten (GSC) verkregen worden voor de geproduceerde netto-elektriciteit (zie maatregel [Groenestroomcertificaten](#)). Meer informatie over groenestroomcertificaten vind je op de pagina [Groene energie en WKK voor professionelen](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Koning Albert II-laan 20 bus 17

1000 Brussel

België

T 02 553 46 00

veka@vlaanderen.be

www.energiesparen.be/groene-energie-en-wkk/prof/steunregeling

Premies voor bedrijven die selectief afvalstromen sorteren

Laatst gewijzigd op 28 jul 2023

Wat houdt de maatregel in

Bedrijven die bepaalde afvalstromen selectief opslaan en laten ophalen in functie van een optimale recyclage, kunnen hiervoor een financiële ondersteuning verkrijgen via specifiek opgerichte beheersorganismen.

Voor bedrijfsmatig verpakkingsafval (karton, plasticfolie, pallets, ...) verloopt dit via Valipac. Voor afvalolie verloopt dit via VALORLUB.

Valumat vergoedt eindverkopers die vrijwillig oude matrassen inzamelen. Ook voor de professionele markt voorziet Valumat een vergoeding voor matrassen die zijn opgehaald door een door Valumat gehomologeerde inzamelaar. Daarnaast steunt Valumat projecten die zijn doelstellingen helpen te bereiken inzake preventie, ecodesign en het hoogwaardig sluiten van de kringloop.

Bedrijven en organisaties die willen starten met het sorteren van PMD kunnen bij Fost Plus een eenmalige welkomstpemie van € 75 aanvragen.

Valipac

Valipac is het officieel orgaan voor de uitvoering van de terugname en informatieplicht van bedrijfsmatig verpakkingsafval. Hun opdracht bestaat erin de overheid de bewijzen te leveren dat de bedrijfsmatige verpakkingen die de leden (de verpakkingsverantwoordelijken) op de Belgische markt hebben gebracht, gerecycleerd en gevaloriseerd worden van zodra ze afval zijn.

Verpakkingsafval zal efficiënter worden gerecycleerd als het al bij de bron gesorteerd is. Daarom wordt financiële steun gegeven aan bedrijven die inspanningen leveren om hun verpakkingsafval te sorteren. Bedrijven die bedrijfsmatig verpakkingsafval (karton, plasticfolie, pallets, ...) sorteren met het oog op recyclage kunnen via Valipac een premie verkrijgen.

Ook vzw's komen in aanmerking.

Meer info op de website van Valipac [Premies voor je bedrijf?](#) Bekijk ook de website [iksorteerijnbedrijf.be](#)

Valorlub

Valorlub is een beheersorganisme dat werd opgericht om te voldoen aan de aanvaardingsplicht voor gebruikte olie. Voor het ophalen en verwerken van gebruikte smeerolie wordt samenwerkt met de verschillende spelers op de markt.

Professionele gebruikers (garagisten, bedrijven,...) die beperkte hoeveelheden afvalolie (jaarlijks maximaal 10.000 liter) laten ophalen via een erkende inzamelaar kunnen via Valorlub een premie verkrijgen.

Meer info op de website van Valorlub [Voorwaarden vergoeding voor afvalolie](#)

Fost Plus

Fost Plus is het officieel orgaan voor de uitvoering van de terugname en informatieplicht van huishoudelijk verpakkingsafval.

Fost Plus betaalt een eenmalige welkomstpemie van € 75 aan bedrijven en organisaties die willen starten met het sorteren van PMD, en die voor de ophaling ervan voor het eerst een contract afsloten met een aangesloten operator van Fost Plus.

Per ondernemingsnummer wordt maximaal één premie uitgekeerd.

Meer info op de website van Fostplus [Start nu met PMD sorteren en ontvang een welkomstpremie van 75 euro](#).

Valumat

Het beheersorganisme [Valumat](#) werd opgericht door een aantal matrasproducenten en de sectorfederaties Fedustria (textiel-, hout- en meubelindustrie), Comeos (handel en diensten) en Navem (meubelhandel) met als missie om alle afgedankte matrassen (kost)efficiënt in te zamelen en duurzaam te verwerken. Het is ook de ambitie om ecodesign te stimuleren zodat op termijn alle materialen van afgedankte matrassen een nieuw leven krijgen om zo binnen de circulaire economie de materiaalkringloop te sluiten.

Valumat vergoedt eindverkopers die vrijwillig oude matrassen inzamelen. Ook voor de professionele markt voorziet Valumat een vergoeding voor matrassen die zijn opgehaald door een door Valumat gehomologeerde inzamelaar.

Om de milieu-impact afkomstig van afgedankte matrassen te verminderen, ondersteunt Valumat projecten die een aantoonbaar effect hebben op de milieu-impact van afgedankte matrassen én een bijdrage leveren aan preventie, ecodesign of het hoogwaardig sluiten van de kringloop van afgedankte matrassen. Hierbij werk je samen met ten minste één partner uit het Valumat-systeem ([deelnemer](#), [inzamelaar](#), [kringloopwinkel](#) of [ontmantelaar](#)) of ben je zelf een partner. Je project moet opschaalbaar en/of repliceerbaar zijn en ten laatste starten in het eerste kwartaal van 2024. Geselecteerde projecten kunnen voor maximaal 50% van de gemaakte kosten worden gefinancierd voor maximaal € 100.000. Je kan je project indienen tot uiterlijk 15 oktober 2023. Een overzicht van alle voorwaarden kan je terugvinden in de pdf op valumat.be/nl/over-valumat/projectoproep.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

VLAIO

Koning Albert II-laan 35 bus 12

1030 Brussel

België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

www.vlaio.be

Waarborgregeling voor aardwarmteprojecten (diepe geothermie)

Laatst gewijzigd op 11 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Vlaanderen beschikt vermoedelijk over een belangrijk potentieel voor diepe aardwarmte (geothermie). Om investeringen in deze duurzame energiebron aan te moedigen kan de Vlaamse overheid een financiële waarborg verlenen voor aardwarmteprojecten in de diepe ondergrond om het korte termijn geologisch risico af te dekken. Blijkt na het uitvoeren van de boring en testen, dat het verwacht thermisch vermogen niet gehaald wordt, dan kunnen bepaalde kosten worden terugbetaald.

Voor (on)diepe geothermie kan er ook investeringssteun verkregen worden via de [Ecologiepremie plus \(EP+\)](#). Voor ondiepe geothermie kan ook de [Call groene warmte](#) indien er geen EP+ kan verkregen worden. Daarnaast is er ook de [Verhoogde investeringsaftrek](#) voor energie-investeringen waar geothermie onder hernieuwbare energie van toepassing is.

Wie komt in aanmerking

In aanmerking komen natuurlijke personen en rechtspersonen (ook vzw's) die investeren in diepe geothermie in het Vlaamse Gewest.

Enkel houders van een opsporings-of winningsvergunning voor aardwarmte kunnen een aanvraag voor een gewestwaarborg indienen.

Wat komt in aanmerking

De regeling dekt het geologisch risico dat samenhangt met de werkelijke waarde van de specifieke aquifer-parameters (thermisch vermogen van de waterlaag in de diepe aardbodem). Het risico op technische complicaties tijdens het boren, op seismiciteit, het meeproduceren van olie en gas, enz. zijn niet verzekerd

De waarborg is van toepassing op volgende kosten:

1. de kosten van de boring van een doublet of een half-doublet;
2. de kosten van het op- en afbouwen van de boorinstallatie;
3. de kosten van het boormanagement en -toezicht;
4. de kosten om de locatie boorgereed te maken;
5. het afvoeren van cuttings en spoeling;
6. de kosten van de puttest, de interpretatie en de rapportage;
7. de kosten voor het verwerven van data tijdens en na de boring voor de geologische evaluatie van het boorgat;
8. de bijkomende kosten voor de realisatie van alternatief gebruik ten hoogste vijftien jaar;
9. de bijkomende kosten voor de verbeterwerkzaamheden voor ten hoogste vijftien jaar;
10. de onvoorziene kosten tot en met de realisatie van de put(ten) met inbegrip van de puttesten van de put(ten).

Per put komt een vast bedrag van € 250.000 voor het plaatsen van een pompinstallatie of het dichten van de put in aanmerking voor de waarborg.

Als kosten niet door de aanvrager worden gedragen of al worden gesubsidieerd door de overheid komen ze niet in aanmerking voor de waarborg.

Omvang steun

Het maximale gewaarborgd bedrag bedraagt 85% van de in aanmerking komende kosten 1 tot 7. De waarborg bedraagt in

elk geval maximaal € 18,7 miljoen per onderneming per investeringsproject.

De effectief uit te keren waarborg wordt verminderd zodat de som van de volgende bedragen niet meer dan 95% bedraagt voor de gerealiseerde in aanmerking komende kosten:

1. het waarborgbedrag;
2. het bedrag aan overige subsidies die voor het project aan de steunontvanger zijn verleend dan wel vastgesteld;
3. het bedrag waarop de steunontvanger aanspraak kan maken voor het project op grond van een verzekering of borgstelling.

De ontvanger van de waarborg betaalt wel een premie van 7% van het gewaarborgd bedrag.

Voor (on)diepe geothermie kan er investeringssteun verkregen worden via de ecologiepremie plus (EP+) of voor ondiepe geothermie via de oproep groene warmte, restwarmte en warmtenetten indien er geen EP+ kan verkregen worden. Daarnaast is er ook de verhoogde investeringsaftrek voor energie-investeringen waar geothermie onder hernieuwbare energie van toepassing is.

De waarborg is steeds van toepassing op het deel van de investering dat niet gesteund wordt door de EP+ noch door de oproep groene warmte, restwarmte en warmtenetten. De waarborg kan enkel gecumuleerd worden met de investeringsaftrek. Cumulatie kan tot de Europees toegelaten staatsteunplafonds al naargelang de grootte van de onderneming.

Aanvraagprocedure

Enkel houders van een opsporings- of winningsvergunning voor aardwarmte (diepe geothermie) kunnen een aanvraag voor een gewestwaarborg indienen.

Het aanvragen van de waarborg moet ook voorafgaand aan de start van het aardwarmteproject in het Vlaamse Gewest gebeuren.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Departement Omgeving (Vlaamse overheid)

Afdeling Energie, Klimaat en Groene Economie

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 Brussel

België

T 02 553 83 50

vpo.omgeving@vlaanderen.be

omgeving.vlaanderen.be/waarborgregeling-voor-aardwarmteprojecten

Europese onderzoeks- en innovatiesteun: Horizon Europe

Laatst gewijzigd op 26 mei 2023

Wat houdt de maatregel in

Horizon Europe is het Europese programma voor de financiering van onderzoek en innovatie voor de periode 2021 - 2027. Het is de opvolger van Horizon 2020 (periode 2014 - 2020).

Afhankelijk van de doelstelling kunnen zowel individuen, ondernemingen, universiteiten, onderzoeksinstellingen als organisaties voor technologieverspreiding deelnemen. Het subsidiepercentage bedraagt 70% of 100% van de toegestane kosten.

Wie komt in aanmerking

De steun binnen Horizon Europe kan bekomen worden door zowel starters, kmo's als grote ondernemingen, overheden, universiteiten, onderzoeksinstellingen en organisaties voor technologieverspreiding.

De doelgroep is bijgevolg zeer breed maar binnen elke uitdaging wordt er wel gefocust op bepaalde groepen.

Wat komt in aanmerking

3 pijlers

Horizon Europe bestaat uit 3 pijlers:

1. **Excellent Science** ondersteunt grensverleggende onderzoeksprojecten die door de onderzoekers zelf worden gedefinieerd en aangestuurd (bottom up benadering). Het doel is de wetenschap in Europa op topniveau te houden of te brengen. Daarnaast dragen de acties uit deze pijler bij om van Europa een aantrekkelijke locatie te maken voor 's werelds beste onderzoekers.

Je vindt onder deze pijler:

- 'European Research Council' (ERC): financiering van excellente wetenschappers
- 'Marie Skłodowska-Curie-acties': financiering van beurzen en uitwisselingen voor onderzoekers
- 'Research Infrastructures': ondersteuning zodat Europa over duurzame onderzoeksinfrastructuren van wereldklasse kan beschikken.

2. **Global Challenges and Industrial Competitiveness** richt zich op de grote uitdagingen waar Europa en de wereld mee worstelen. Hierbij wordt rechtstreeks onderzoek ondersteund waarbij verschillende actoren (onderzoek- en onderwijsinstellingen, industrie, ngo's, enz.) samenwerken om tot een oplossing te komen.

De pijler wordt opgedeeld in 6 clusters:

- Health
- Culture, Creativity and Inclusive Society
- Civil Security for Society
- Digital, Industry and Space
- Climate, Energy and Mobility
- Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture and Environment

Deze pijler omvat ook de activiteiten van het 'Joint Research Centre' (JRC), de interne wetenschappelijke dienst van de EC die de beleidsvorming van de EU ondersteunt met onafhankelijk wetenschappelijk bewijs en technische ondersteuning.

3. **Innovative Europe** richt zich op de ondersteuning van innovatie om het concurrentievermogen van de EU te versterken. Deze pijler wordt opgedeeld in:

- 'European Innovation Council' (EIC): voornamelijk gericht op de ondersteuning van individuele innovatieve bedrijven via volgende instrumenten: de 'EIC Pathfinder' voor innovaties met een laag technology readiness level (TRL); en de 'EIC Accelerator' (zie ook [EIC accelerator pilot \(SME instrument\)](#)) voor innovaties met een hoog TRL;
- 'European Innovation Ecosystems' is nieuw en is gericht op het opbouwen en versterken van ecosystemen en zal regionale en nationale innovatie-actoren met elkaar verbinden;
- 'European Institute of Innovation and Technology (EIT)': een Europese instelling die innovatie in heel Europa stimuleert door ondernemingen, onderwijs en onderzoek te integreren om oplossingen te vinden voor dringende wereldwijde uitdagingen.

Horizontale acties

Als aanvulling op bovenstaande pijlers worden er daarnaast nog horizontale acties en instrumenten voorzien om de Europese Onderzoeksruimte (ERA) te verbreden en te versterken. Het moet de lidstaten ondersteunen bij hun inspanningen om hun nationale/regionale onderzoeks- en innovatiesystemen te ontsluiten en te hervormen en lidstaten met een laag onderzoeks- en innovatieniveau gemakkelijker toegang te bieden tot Horizon Europe.

Omvang steun

De steun kan zowel de vorm aannemen van een subsidie, lening, (risicokapitaal)investering of waarborg.

Het subsidiepercentage bedraagt 70% of 100% van de toegestane kosten.

Aanvraagprocedure

Zoals in de vorige programma's wordt er gewerkt met oproepen voor het indienen van projectvoorstellen (calls for proposals). De voorwaarden verschillen per oproep.

Meer informatie over de oproepen en begeleidingsmogelijkheden kan je vinden op de website van [NCP Flanders](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Wil je op de hoogte worden gebracht van oproepen binnen Horizon Europe en andere Europese programma's rond innovatie, dan kan je best inschrijven op de nieuwsbrief myHorizon van [NCP Flanders](#).

Contact

Voor meer informatie over deze steunmogelijkheden kan je terecht bij de 'Nationale Contactpunten'. Ben je als bedrijf gevestigd in Vlaanderen dan is dat NCP Flanders. NCP Flanders is een samenwerking tussen het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) en [Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen \(FWO\)](#). Een overzicht van contactpersonen per thema kan je vinden op de pagina [The NCP Flanders Team](#).

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

NCP Flanders

Koning Albert II-laan 15 bus 331
1210 Brussel
België
T 0800 20 555
ncpflanders.be/horizon-europe

Mark Antonissen
mark.antonissen@vlaio.be
T 02 432 43 05

EU-innovatiefonds

Laatst gewijzigd op 4 apr 2024

Wat houdt de maatregel in

Het EU- Innovatiefonds (Innovation Fund of ETS-innovatiefonds) is een Europees financieringsfonds met als doel het subsidiëren van demonstratieprojecten die industriële oplossingen naar de markt brengen die Europa koolstofneutraal helpen maken.

De 'Oproep 2023: Net Zero Technologies' loopt nog tot 9 april 2024. De focus ligt op volgende thema's: [Grootschalige decarbonisatie projecten](#) met een CAPEX van meer dan € 100 miljoen; [Middelgrote koolstofarme projecten](#) met een CAPEX tussen € 20 miljoen en € 100 miljoen; [Kleinschalige koolstofarme projecten](#) met een CAPEX van minder dan € 20 miljoen; [Innovatieve Cleantech-productie projecten](#); [Pilotprojecten gericht op diepgaande ontkoling](#). Meer informatie en projectaanvragen worden ingediend via het [EU Funding and Tenders portal](#). Voor meer informatie kan je terecht bij [Simon De Wachter](#) van VEKA en [Bart De Caesemaeker](#) van VLAIO.

Wie komt in aanmerking

Alle bedrijven, organisaties en instellingen met rechtspersoonlijkheid die een demonstratieproject opzetten dat binnen de scope van het EU-innovatiefonds valt, kunnen een subsidie aanvragen. De subsidie is dus niet beperkt tot de bedrijven die onder het Europees emissiehandelssysteem (EU ETS) vallen.

Wat komt in aanmerking

De Europese Commissie geeft subsidies voor demonstratieprojecten gericht op:

- Innovatieve koolstofarme technologieën, processen en producten, en milieuveilige afvang en gebruik van CO₂ (CCU) in industriële sectoren die zijn opgenomen in bijlage I van de Europese richtlijn die het systeem van emissiehandel voor vaste installaties en luchtvaartoperatoren regelt (EU ETS-richtlijn);
- Milieuveilige afvang en opslag van CO₂ (CCS);
- Innovatieve technologieën voor hernieuwbare energie en energieopslag.

De scope van het fonds is dus ruim: er zijn weinig verdere bepalingen over het type projecten dat in aanmerking komt voor steun.

Omvang steun

Subsidie van maximaal 60%

De subsidie bedraagt maximaal 60% van de relevante kosten van een project.

De relevante kosten zijn de additionele kosten voor de bouw en de exploitatie van de projectinstallatie gedurende 10 jaar na aanvang van het project in vergelijking met een referentiescenario. De berekening is gebaseerd op een analyse van de kapitaaluitgaven en de exploitatiekosten en -baten.

De subsidie mag gecombineerd worden met andere complementaire (Europese) financieringsbronnen, zoals de financiering van Horizon Europe, de investeringsinstrumenten van InvestEU of de instrumenten van Connecting Europe Facility voor de uitrol van sleutelinfrastructuur.

Maximum budget fonds

Het fonds wordt gevoed door:

- de opbrengst van de veiling van 450 miljoen emissierechten binnen het EU ETS in de periode 2020 tot 2030
- de niet-gespendeerde fondsen van het vroegere NER-300 fonds.

Het totale beschikbare bedrag van het innovatiefonds is dus afhankelijk van de prijs bij de veiling van de emissierechten, maar er zal vermoedelijk rond de € 10 miljard beschikbaar zijn in de periode 2020-2030.

Aanvraagprocedure

De Europese Commissie zal in de periode 2020-2030 verschillende oproepen lanceren en werkt daarvoor samen met de lidstaten en de sectororganisaties.

Projectaanvragen worden ingediend via het [EU Funding and Tenders portal](#).

Uitbetalingsprocedure

De Europese Commissie zal de subsidies uitbetalen als een forfaitair bedrag.

De contractuele documentatie zal de precieze uitbetalingsmodaliteiten vastleggen, maar de projecten kunnen tot 40% van de subsidie (die maximaal 60% van de relevante kosten bedraagt) ontvangen bij de 'financial close', zonder dat daar verdere voorwaarden aan verbonden zijn.

De uitbetaling van het resterend bedrag is afhankelijk van de geverifieerde vermeden BKG-emissies tot 10 jaar na inbedrijfstelling, volgens een schema vastgelegd in de contractuele documentatie. Om het volledige subsidiebedrag te ontvangen, moeten de projecten minstens 75% van de voorziene BKG-emissievermijding realiseren.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Projectontwikkelaars moeten hun blijk van belangstelling en volledige aanvraag rechtstreeks bij de Europese Commissie indienen. Zie [EU Funding and Tenders portal](#).

De Vlaamse overheid zet in op promotie, informatieverspreiding en ondersteuning van (consortia van) bedrijven met demonstratieprojecten die in aanmerking komen voor steun van het innovatiefonds. VLAIO, Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en het Vlaams Energie- en klimaatagentschap (VEKA) werken daarvoor samen met de speerpuntclusters Catalisti, Flux50 en de Blauwe Cluster. Meer informatie kan je vinden in de [ETS-nieuwsbrief](#).

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331
1210 Brussel
België

ec.europa.eu/clima/policies/innovation-fund_en

Bart De Caesemaeker
bart.decaesemaeker@vlaio.be

T 02 432 42 49

Bijlage: Investeringsaftrek energiebesparende investeringen

Laatste revisiedatum: 10 ma 2023

Toelichting

De investeringen die in aanmerking komen voor de verhoogde investeringsaftrek dienen gericht te zijn naar een rationeler gebruik van energie in de industrie, en in het bijzonder naar een verbetering van industriële processen louter uit energetische overwegingen. Voor de toepassing van deze bijlage betekenen de termen:

- “bestaande” gebouwen of broeikassen: de gebouwen of broeikassen waarvan op het einde van het belastbaar tijdperk waarin de investeringen in categorie 1 of 4 zijn gedaan, de voltooiing van de bouw meer dan 5 jaar terug heeft plaatsgevonden;
- “bestaande” of “in gebruik zijnde” apparatuur, processen, systemen, enz: de apparatuur, processen, systemen, enz. waarvan op het einde van het belastbaar tijdperk waarin de in de categorie 2, 3, 5, 6, 8 of 9 vermelde investeringen zijn gedaan, de ingebruikneming meer dan drie jaar terug heeft plaatsgehad.

Zo zijn categorieën 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 en 9a enkel van toepassing op bestaande of in gebruik zijnde gebouwen, broeikassen, apparaten, processen, leidingen... Categorieën 7, 10, 11 en 12 zijn van toepassing op nieuwe installaties, maar het betreft hier meestal enkel de investeringen in procesapparatuur en de technische installaties.

De investeringen die niet beantwoorden aan de van toepassing zijnde milieunormen zullen niet in aanmerking worden genomen.

Groep 1: Beperking van de energieverliezen

Categorie 1: beperking van de energieverliezen in bestaande gebouwen of in bestaande broeikassen

Voor zover ze niet door een wettelijke bepaling zijn opgelegd en mits materialen worden gebruikt waarvan de warmtegeleidings-coëfficiënt volgens de Belgische normen NBN van de reeks B62 of volgens bijzondere Belgische normen of dito technische goedkeuringen, kleiner is dan of gelijk is aan 0,05 Watt per meter en per Kelvin, komen de volgende investeringen in aanmerking:

- isoleren van buitenmuren, buitendeuren en -poorten, van schuine of platte daken, van vloeren en muren die de scheiding vormen tussen een verwarmd vertrek en een niet-verwarmd vertrek of van vloeren die de scheiding vormen tussen een verwarmd vertrek en de buitenlucht zodanig dat de warmtedoorgangscoefficiënt (k-waarde) van de wand kleiner is dan of gelijk is aan 0,5 Watt per vierkante meter en per Kelvin, evenals het aanbrengen van de nodige bescherming of van een bekleding om het isolatiemateriaal tegen het binnendringen van stof, lucht of waterdamp te beschermen, materiaal en loonkosten voor afwerking en versiering niet inbegrepen;
- vervangen van enkel vensterglas door dubbel of driedubbel vensterglas waarvan de warmtedoorgangscoefficiënt (k-waarde) kleiner is dan of gelijk is aan 3,2 Watt per vierkante meter en per Kelvin, evenals het aanpassen van de ramen of het vervangen ervan door houten of kunststoframen of door metalen ramen met thermische onderbreking;
- plaatsen van wegneembare schermen in broeikassen die een scheiding vormen tussen kweekruimte en dak.

Categorie 2: beperking van het energieverlies door in gebruik zijnde apparaten, leidingen, afsluiters en kanalen te isoleren of in gebruik zijnde warme of koude vloeistofbaden af te dekken

Investerings waarbij isolatiemateriaal is gebruikt waarvan de warmtegeleidingscoëfficiënt, volgens de Belgische normen NBN van de reeks B62 of volgens bijzondere Belgische normen of dito technische goedkeuringen, kleiner is dan of gelijk is aan 0,05 Watt per meter en per Kelvin, komen in aanmerking in verhouding tot de erdoor bekomen vermindering van warmteverlies t.o.v. de toestand die bestond vóór de investering.

Categorie 3: beperking van het energieverlies in bestaande ovens

Enkel de volgende investeringen komen in aanmerking:

- het bijkomend isoleren van de ovens;
- het vervangen van de isolerende of vuurvaste bekleding van de ovens, in verhouding tot de erdoor bekomen vermindering van warmteverlies.

Categorie 4: beperking van het ventilatieverlies in bestaande gebouwen

De volgende investeringen komen in aanmerking:

- aanbrengen van tochtsluizen, tochtgordijnen of automatisch sluitende deuren en poorten tussen de binnen- en buitenkant van het verwarmd gebouw of tussen een verwarmd en een niet-verwarmd gedeelte van het gebouw;
- aanbrengen van automatisch sluitende deuren tussen koel- of diepvrieskamers en de rest van het gebouw.

Groep 2: Terugwinnen van energie

Categorie 5: terugwinnen van afvalwarmte

De volgende investeringen, met uitzondering van het materieel en de uitrustingen die bestemd zijn voor warmte-krachtkoppeling, komen in aanmerking wanneer zij het in een bestaand systeem mogelijk maken afvalwarmte te recupereren:

- plaatsen van recuperatietoestellen op thermische afvalstromen of uitstoten;
- plaatsen van warmteopvangapparatuur nodig om afvalwarmte terug te winnen, productie-toestellen die de teruggewonnen warmte gebruiken niet inbegrepen;
- plaatsen van geïsoleerde leidingen en circulatiepompen voor het transport van de teruggewonnen warmte;
- plaatsen van geïsoleerde opslagvaten die uitsluitend dienen voor het tijdelijk opslaan van de teruggewonnen warmte;
- plaatsen van apparatuur voor het opvangen en naverdampen van stoomcondensaat, evenals de installatie van spuikransen voor de aflaat van condensaat;
- plaatsen van warmtepompen;
- verlenging van continu-ovens voor een verdere recuperatie van de in de rookgassen aanwezige warmte, bij gelijkblijvende productiecapaciteit.

Categorie 6: aanwenden van expansie-energie die vrijkomt bij bestaande productieprocessen of bij de ontspanning van fluïda onder druk gebracht voor transport

In aanmerking komen, de investeringen om bestaande installaties en systemen voor het aanwenden van die expansie-energie aan te passen door het plaatsen van:

- Tegendrukturbines;
- Expansieturbines;
- generatoren, met inbegrip van snelheidsreductoren, waarin de opgewekte mechanische energie wordt omgezet in elektrische energie.

Groep 3: Verbetering van het energetisch rendement

Categorie 7: Warmte-krachtkoppelingapparatuur

De volgende investeringen komen in aanmerking, mits de gemiddelde rendementen van kracht η_k en warmte η_w , gelijktijdig voldoen aan:

$$\eta_k + \text{Error!} \eta_w \geq 50\% \text{ en } \text{Error!} \geq 25\% \text{ en } \text{Error!} \geq 25\%$$

- η_k is de verhouding, uitgedrukt in procenten, tussen de op jaarbasis geproduceerde mechanische of elektrische energie en de totale aan het systeem op jaarbasis toegevoerde energie, berekend op de onderste verbrandingswaarde van de brandstof.

- η_w is de verhouding, uitgedrukt in procenten, tussen de op jaarbasis gebruikte warmte-energie en de totale aan het systeem op jaarbasis toegevoerde energie, berekend op de onderste verbrandingswaarde van de brandstof.
- installatie van krachtwerktuigen (gasturbines, diesel- en gasmotoren evenals stoomketels gecombineerd met tegendrukstoomturbines of aftapcondensatieturbines) waarin thermische energie wordt omgezet in mechanische energie;
- installatie van generatoren, met inbegrip van snelheidsreductoren, waarin opgewekte mechanische energie wordt omgezet in elektrische energie;
- installatie van warmtewisselaars of recuperatieketels (met inbegrip van branders voor verhoging van de stoomproductie) die met uitlaatgassen werken;
- installatie van warmtewisselaars voor het terugwinnen van de warmte van krachtwerktuigen;
- investeringen voor:
  - het opslaan van brandstof binnen de inrichting;
  - het transport van brandstoffen, verbrandingslucht, uitlaatgassen, koelwater, koellucht of ketelvoedingswater binnen de inrichting;
- installatie van:
  - geluidsisolatie;
  - rookgasreinigingsapparatuur;
  - apparatuur ter behandeling van ketelvoedingswater;
  - elektrische en elektronische apparatuur voor aansluiting op het interne elektriciteitsnet.

De productie-, vervoer- en distributiesector van elektriciteit is uitgesloten van verhoogde investeringsaftrek voor categorie 7.

Categorie 8: verbrandings-, verwarmings-, klimatisatie- en verlichtingsapparatuur

De volgende investeringen komen in aanmerking:

- de investeringen, uitsluitend uitgevoerd met het oog op het verhogen van het energetisch rendement van bestaande verbrandings-, verwarmings-, klimatisatie- en verlichtingsapparatuur;
- in verhouding tot de erdoor bekomen verhoging van het energetisch rendement, de investeringen in nieuwe verbrandings-, verwarmings-, klimatisatie- en verlichtings-apparatuur ter vervanging van bestaande apparatuur.

Het gedeelte van de in deze categorie beoogde investeringen dat een capaciteitsverhoging tot gevolg heeft komt niet in aanmerking.

Categorie 9: industriële productieprocessen

De volgende investeringen komen in aanmerking:

- de investeringen uitgevoerd met het oog op het verhogen van het energetisch rendement van bestaande installaties;
- in verhouding tot de erdoor bekomen verhoging van het energetisch rendement, de investeringen die een wijziging van bestaande industriële processen of hun vervanging door nieuwe processen beogen.

Het gedeelte van de in deze categorie beoogde investeringen dat een capaciteitsverhoging tot gevolg heeft komt niet in aanmerking.

Groep 4: Energetische valorisatie van biomassa en afvalstoffen

Categorie 10: productie en gebruik van energie door chemische, thermochemische of biochemische omzetting van biomassa en afvalstoffen

In aanmerking komen, de investeringen binnen de inrichting in:

- uitrusting uitsluitend voor het bewerken, opslaan en transporteren van de in- en uitgaande stoffen;
- reactoren gebruikt voor de chemische, thermochemische of biochemische omzetting van de biomassa en de afvalstoffen met inbegrip van verbrandingsapparaten en aangepaste branders of vuurhaarden;

- recuperatiestookketels aangesloten op verbrandingsapparaten; ketels of het verbouwen ervan en krachtwerktuigen om de verkregen brandstof te gebruiken;
- warmtewisselaars;
- meet-, tel- en regelapparatuur;
- schoorstenen en apparatuur om rookgas en gasvormige of vloeibare effluenten te reinigen.

Groep 5: Gebruik van hernieuwbare energieën

Categorie 11: energieproductie op basis van hernieuwbare energieën

In aanmerking komen, de nodige apparatuur voor de productie van mechanische, thermische of elektrische energie door aanwending of door omzetting van de hernieuwbare energieën.

De investeringen in de nodige apparatuur voor de energieproductie door omzetting van biomassa komen niet in aanmerking in het kader van deze categorie. Deze vallen onder categorie 10.

De investeringen in de vervanging van apparatuur voor energieproductie door aanwending of door omzetting van hernieuwbare energie vallen niet onder het toepassingsveld van deze categorie.

Groep 6: Vervoer

Categorie 12: vervoer via spoor- of waterweg

In aanmerking komen, de investeringen binnen de inrichting in nieuwe los- en laadinrichtingen voor vervoer via spoor- of waterweg of in nieuwe uitrustingen voor de aansluiting op het spoorwegnet of de waterweg.

De voornoemde investeringen komen slechts in aanmerking in verhouding tot de toename van het relatieve deel van de jaarlijkse tonnage die via spoor- of waterweg wordt vervoerd, met de situatie vóór de investeringen als referentiesituatie genomen. De investeringen in de vervanging van materieel, uitrustingen of installaties vallen niet onder het toepassingsveld van deze categorie.